

Katolički list

ZVONIK

GOD: XVI BR. 2 (172) Subotica, veljača (februar) 2009. 130,00 din

Naša tema: Kršćani na zabavi
Reportaža: Somborski Karmel
Intervju: o. Vjenceslav Mihetec, ocd

zvjh.org.rs

Somborski Karmel

Dan posvećenog života kod subotičkih franjevaca

Ekumensko bogoslužje u Subotici

Proštenje Subotičke biskupije

Piše: mr. Mirko Štefković

Humor za zbilju

Vrijeme je poklada, zabava, prela. Volio bih da i ovaj uvodnik može biti u tom tonu, kad smo gotovo cijeli broj posvetili razmišljanjima o tome kako se mi kao kršćani možemo i smijemo zabavljati. Živimo u vremenu velikih napetosti i stresova, te nam svima dobro dođe malo vremena za opuštanje i razbibrigu. U vremenu poklada dobro je to što za takve "aktivnosti" uvijek ima puno mogućnosti i što je još važnije, dobrog društva. Nadam se da ste mnogi već iskoristili prilike za opuštanje i zabavu, jer ostalo je još malo vremena do korizme, kad ćemo se radije posvećivati molitvi i vježbanju u krepostima. Zato iskoristimo još ovo malo vremena što nam je ostalo za lijepe trenutke opuštanja i zabave u obitelji, u krugu prijatelja. Neke od smjernica i dobrih prijedloga za "dobar provod" nalaze se na stranicama koje slijede. Možda neke od njih možemo primijeniti još u narednih nekoliko dana. Nadam se da ćete u tome biti uspješni, te nas možda obradovati kojim prilogom o Vašim iskustvima kako ste se kao kršćani lijepo zabavili i proveli.

Teško mi je mijenjati registar, jer stvarno bih volio da ovih par redaka ne pokvari dojam vedrine raznolikosti priloga koje smo uspjeli ugraditi u ovaj broj Zvonika, ali bojim se da u tome jednostavno neću uspjeti. Kako pjevati razdragane pokladne pjesme, uz teški mol općeprisutne ekonomske krize. Ni mi joj u Zvoniku nismo uspjeli umaći. Nažalost, od Nove godine tiskanje Zvonika značajno je poskupjelo. Uz male nagodbe uspjeli smo to smanjiti na "samo" oko 40%. K tomu je još došlo i poskupljenje poštanskih usluga, što nas je još više primoralo korigirati cijenu Zvonika. Zato Zvonik, nažalost, mora poskupjeti. Iskreno, teže mi pada ovo, nego uvijek iznova s najbližim suradnicima za redom probdjeti dvije-tri noći do sitnih sati dovršavajući pripremu Zvonika za tisak. Nove cijene preplate nalaze se na 46 strani, a cijena pojedinačnog primjerka štrči na naslovnici. No, ako drugačije ne ide, nema nam druge nego prihvatiti situaciju i dalje nastaviti biti Vašim i našim Zvonikom. Naše je raditi ga i dalje, s još više elana i žara, a Vi ćete nam pomoći time što ćete ostati vjerni čitatelji i širitelji svega onoga dobra što se u Zvoniku može naći.

Na kraju ću ipak vratiti pokladni registar, jer ipak bolje pristaje ovom broju. Riječima sv. Tome Mora sve nas pozivam da i u teškim vremenima sačuvamo vedrinu duše i radost u srcu, te stoga ponekad dragog Boga zamolimo i za ovo:

*Daruj mi dobru probavu, Gospodine,
pa i nešto za probaviti.
Daruj mi tjelesno zdravlje,
zajedno s potrebnim smislom
da ga što bolje sačuvam.
Daruj mi svetu dušu, Gospodine,
koja u oku zadržava ono što je dobro i čisto,
kako se na pogled grijeha ne bi prestrašila,
nego našla sredstvo da stvari opet sredi.
Daruj mi dušu kojoj je dosada tuđa,
koja ne pozna mrmljanja, ni uzdisanja, ni tužbe,
i ne dopušta da se odviše brinem
za ovo nešto koje se šepuri,
a koje se naziva 'Ja'.
Gospodine, daruj mi smisao za humor.
Daj mi milost da razumijem šalu,
kako bih upoznao malo sreće u životu
i od nje dijelio drugima. Amen.*

Vaš urednik

Piše: S. M. Jasna Crnković

UZ CITRU I ZVUKE GLAZBALA

Psalmi su prekrasne pjesme hvale Gospodinu, pouzdanja u njegovo milosrđe, vapaja za pomoć, očišćenja svoje duše pred njim. Ako ih pažljivo čitamo vidjet ćemo kako čovjek u njima vapi, svađa se, traži, ali se i raduje, klikće, u zanosu je pred Bogom, svojim Tvorcem. Problemi o kojima govore mogu biti zastarjeli, ali to su još uvijek žive pjesme koje dodiruju srce. Čitajmo psalme u današnjem duhu, hvalimo Boga današnjim jezikom!

PSALAM 2009 (1)

Hvalite Gospodina svi narodi,
slavite ga svi kršćani.
Pjevajte mu pjesme svoga srca,
dižite ruke i veličajte ga.
Jer velik je naš Bog,
neizmjeran u svojoj ljubavi.
Ljubi nas iako grijеšimo,
gleda nas iako ga mi ne vidimo,
pomaže nam iako ne tražimo njegovu pomoć.
On traži nas,
zove nas iz naših skrovišta.
Kao Zakeja u smokvinu lišću
gleda radoznalca otvorena srca.
Kao ženu s pomašću u Šimunovoj kući
miluje skrušenog grešnika.
Kao slijepog Bartimeja pred Jerihonom
uslišava upornog molitelja.
Zove nas, traži nas,
živi za nas – sve do križa.
I umire na križu za nas!
O, kolike li ljubavi!
Hvalite ga, zato, svi,
uzvratite mu ljubav ljubavlju!
Svima pripovijedajte o velikim djelima
koja učini za bijedni
i nevoljni ljudski rod.
Budućim naraštajima prenosite pjesmu hvale njegove,
učite ih otkrivati njegovu veličinu!
Slavite ga i hvalite
zbog čudesa koja nam učini!
Svirajte mu, pjevajte mu,
nikad ne prestajte!
Hvalite ga svim srcem!

Maske za obraz, ne za srce ...

Dobru Vam zabavu želimo: to nije tek riječ!

Vrijeme je poklada! Veljača je mjesec kada se diljem svijeta, ali i u našim krajevima održavaju maskenbali, karnevali i poklade. Mnogi s nestrpljenjem očekuju prijenos jednoga od najpoznatijih karnevala, onoga u Rio de Janeirou, a neki će možda posjetiti onaj nama bliži u Rijeci ili pak Samoborski fašnik. Potreba za slavljinama i iskazivanjem radosti čovjeku je imanentna, međutim, postavlja se pitanje na koji način čovjek može i smije očitovati svoju radost te ima li u našem vremenu pretjerivanja u slavljinama i svemu onom što ih prati. Pogotovu ako uzmemo u obzir da vrijeme poklada prethodi korizmenom vremenu, vremenu posta, odricanja i promišljanja u svjetlu Isusove muke i uskrsnuća. U rubrici "Vjernici pitaju", **dr. Andrija Kopilović** govori upravo o drukčijem gledištu, to jest ne o takozvanim kršćanskim zabavama kako je uvriježeno u govoru, nego pak o kršćanima na zabavi. Ovdje, dakle, treba napraviti jasnu distinkciju kako se pokladne zabave ne bi pogrešno interpretirale kao "kršćanske" i "nekršćanske".

Zabave, prela, karnevali, fašnici, maškare ...

Diplomirana etnologinja **Biserka Jaramazović** ističe kako je vrijeme zabava, prela, karnevala, fašnika, maškara tj. mačkara, nerijetko upravo vrijeme raspojanog slavlja, radosti, obilja i ekscesa. Ona pojašnjava kako je ovo zimsko razdoblje naslonjeno na stoljetne mesopusne običaje, od obrednog, simboličkog i religijskog značaja za svaku pojedinu zajednicu, a obilježava se različito u različitim krajevima – ruralnim, postruralnim te urbanim. Predkorizmeno vrijeme koje prethodi Uskrsnom postu i svekolikom odricanju, tradicionalno se obilježava upravo antitezom potonjeg. *Karnevalsku tj. takozvanu mesopusnu (lat. carne vale = zbogom meso) tradiciju tipično odlikuju maskirani pokladni likovi, razni šaljivi prizori u svezi s istima, povorke, igrokazi, prizori svadbe, oranja i mnogi drugi. Sve to upućuje na drevni obred koji je u osnovi tih rituala – obred prizivanja plodnosti – počevši od značenja zvona, buke i zvončara koji pozivaju prirodu na buđenje, preko ceremonije vjenčanja ili oranja – kao simbola plodnosti polja, pojašnjava naša sugovornica, dodajući kako su nedvojbeno karnevalski običaji postojali od davnina odakle i vuku svoje zajedničke korijene i ritualno podrijetlo. No, nameće se pitanje današnjeg vida proslave istih – koliko je primjerice današnji Riječki karneval, karneval u Rio de Janeirou ili bilo koja druga njegova urbana inačica, zapravo autentičan? Kao primjer, Biserka navodi već spomenuti Riječki karneval koji se drži za dio hrvatske kulturne baštine, no, on je uistinu i svojevrsni turistički adut, tako da osim svoje vrijednosti za nacionalnu kulturu ima i svoju itekako znatnu komercijalnu komponentu. Po njenim riječima, takvo jedno urbano slavlje izniman je turistički proizvod. Sve proizvode treba učiniti atraktivne potrošačima, pa tako i ovaj. On se mijenja i prilagođava promjenama u društvu. Tako u moderno doba postoje drugi interesi od nekadašnjih isključivo agrarnih težnji za plodnošću te je logično i da karnevali poprimaju drukčiji karakter. Ponekad je taj karakter i socijalni odnosno politički, kao u slučaju*

kada se parodiraju i ismijavaju političari i njihove riječi, a ponekad je u pitanju čisto zabavni i komercijalno atraktivni karakter, koji obilježavaju elementi kao što su techno-party, žongleri, gutači vatre, ulični crtači i raznorazni performansi.

U suvremenom potrošačkom društvu u kakvome danas živimo, trendovi se mijenjaju. Da bi opstali, običaji se moraju mijenjati skupa s društvom čiji puls moraju pratiti, u protivnom im prijeti izolacija čiji je krajnji ishod izumiranje. Karnevalski običaji su izvrsan primjer prilagodbe i preživljavanja jednog drevnog običaja u suvremenom kontekstu življenja. Mijenjajući se ukorak s društvenim mijenama, karnevalski se običaj afirmirao u današnjem društvu i tako osigurao svoju egzistenciju, kaže Biserka. Pri tom dodaje kako sve spomenute suvremene ideje kojima je suvremeni karneval obogaćen zagrijevaju atmosferu i nasmijavaju i uveseljavaju današnji puk, istodobno se pitajući zar to nije i smisao pokladne tradicije? Ako se sada vratimo na pitanje autentičnosti, ponovno se nameće novo pitanje: što je to autentično ako ne ono što je čovjeku i njegovom iskustvu blisko u danim vremenskim, socijalnim, političkim i inim okvirima? Suvremenost također ima svoj autentični izričaj koji treba spoznati i prepoznati. Ako bismo autentičnost vezali isključivo za neku daleku mističnu prošlost, mnogo bismo sadašnje simboličke propustili prepoznati. Karneval je bio i ostao simbolički ritual koji nas priprema za novo poglavlje – vjerski i duhovni preporod. Jedino što se promijenilo njegova je simbolička aparatura. Na nama je prepoznati ju kao takvu i vrednovati, zaključuje Jaramazoviće.

Više radosti u slavlju

Gledam kako ljudi odlaze na karnevalska slavlja. Vrijeme je poklada, vrijeme u kojemu ljudi luduju, nastoje pod maskama biti nešto sasvim drugo. Možeš se ponašati kako te volja, što luđe, to bolje. No, moraju li sva ta slavlja završavati u pijančevanju i drugim ekscesima? Zašto se čovjek nakon svega osjeća posve dotučeni, napola mrtvim? Svako slavlje trebalo bi u ljudima ostavljati trag životne radosti, ukoliko se ne radi i slavlju koje nije ništa drugo no zadovoljenje svojih požuda i naslada. Slavlja nakon kojih se čovjek mora sramiti, štete zdravlju i zatvaraju pore pomoću kojih možemo udisati životnu radost. Stoga se moramo zapitati: nismo li izgubili smisao slavljenja? Uvjeren sam da bismo imali daleko više radosti od slavlja, kad bismo znali cijeniti post i odricanje, kada ne bismo bili tako nezasićeni. / **Phil Bosmans** /

Župna prela

Područje na kojemu živimo poznato je više po prelima nego nekim drugim gore spomenutim oblicima pokladnih običaja kao što su karnevali i slično. **Dr. Ante Sekulić** svojedobno je u knjizi *Bački Bunjevci i Šokci* pojasnio kako su pokladni običaji u razdoblju od Tri Kralja pa do Čiste srijede vezani uz zimske poslove u obitelji. *Na području gdje žive Bunjevci to je doba svinjokolja i prela. U tom se vremenu održavaju i kućne i javne zabave. Skup žena koje su u zimskim danima prele jest jedna vrst prela. Drugo je prelo koje se održava jednom ili dva puta godišnje u kući gdje ima djevojaka, gdje one pozivaju prijateljice u roditeljski dom i pomažu domaćici (majci, nani) prestići uz razgovor i pjesmu. Treće prelo je upriličeno redovito prve nedjelje nakon svinjokolja, kada je domaćin glavar obitelji koji toga dana želi u svojemu*

domu skupiti sve članove obitelji. Redovito bude svečan objed, zatim bude dioba darova ovisno o gospodarskoj moći domaćina i broju uzvanika. Za neka od tih prela pisane su i danas aktualne 'preljske pisme', piše dr. Sekulić. Međutim, posljednjih godina sve je više župnih zajednica koje isto tako dolaze na ideju organiziranja takozvanih župnih prela. Jedno od takvih je i ono koje će se ove godine jedanaesti put po redu održati u organizaciji subotičke župe Isusova Uskršnuća.

Jedna od organizatorica od samoga početka, **Nena Tumbas**, u razgovoru za *Zvonik* ističe kako je ovo prelo kao oblik pokladnog druženja članova Pastoralnoga vijeća župe Isusova Uskršnuća, do 2002. godine nekoliko godina organizirano u Župnom uredu, uz pomoć župnika **mons. Bele Stantića**. No, zbog potrebe za većim prostorom, počeli su organizirati Obiteljsko prelo u Caritasovu klubu. Nekoliko aktivista se sastane i svake godine osmisli kako će izgledati prelo. *Karakteristika našega obiteljskoga prela je da zajedno s roditeljima dolaze i djeca. Cijeli organizator prvih godina bio je okupiti one roditelje koji su imali hrabrosti upisati djecu u školu na nastavu na materinjem, hrvatskom jeziku. Sad je to normalno, jer gotovo nema člana Pastoralnoga vijeća i aktivnijih članova župe čija djeca ne pohađaju nastavu na materinjem jeziku*, kaže Nena.

Opisujući tijek prela, naša sugovornica ističe kako goste dočekuju tamburaši, par djece u nošnji i organizatori. Na samom početku je "Preljska pisma" te pjesma "Kolo igra tamburica svira", potom slijedi pozdravni govor organizatora usmjeren duhovnom životu njihove župe kao i produbljanju nacionalnoga identiteta, usredotočen na razloge potre-

be poznavanja i ljubavi prema materinjem jeziku i osjećaju ponosa na ono što jesmo. *Bogati program izvode djeca od vrtičkoga uzrasta pa sve do 8. razreda. Tu se nađu igrokazi, recitacije, imitiranja, pjesme, revija maski... Nakon tradicionalne večere i fanaka, slijedi igrokaz odraslih, ples, razna natjecanja... Svaka obitelj dobije tombolu (zahvaljujući sponzorima), a svako dijete dobije prelo (dar). Odziv je velik i, nažalost, uvijek izostanu neke obitelji jer prostora nema dovoljno, pa tako prvenstvo imaju djeca školskoga uzrasta, pojašnjava Tumbasova. Smisao održavanja prela je pokladno druženje vjernika katolika, na način dostojan vjernika a i naših predaka. Obiteljsko prelo je što se tiče morala i ostalog na visokoj razini, tako da je ovaj vid druženja potreban djeci kako bi zapamtili lijepe običaje, a s druge strane, važno je naglasiti da uskoro počinje korizma i priprema za Isusovu muku. Tako je zadnjih 5-6 godina postao običaj da obitelji nedjeljom vode križni put, uglavnom oni koji su uvijek i na prelu. Želja nam je da se nakon ovogodišnjega prela svakog mjeseca jednom okupljaju u obitelji, mole i rastu na duhovnom planu, kako bi nam zajednica obitelji bila još jača*, zaključuje naša sugovornica Nena.

Zabava u obitelji

S njom se slaže i bračni par **Vesne i Ladislava Huska** koji ističu kako u obitelji zabava ne smije izostati: osim one osobne, koju bira svaki član obitelji sam za sebe i svoje prijatelje, obitelj treba dijeliti i radost

Pokladno vrijeme u znaku kućnih prela

Od Tri kralja pa do čiste srijede u Plavni su nekada postojali razni pokladni običaji. Danas su oni gotovo zaboravljeni, ali nešto od te bogate tradicije ipak je ostalo. Prije svega, to su oblici kućnih zabava koje zasigurno možemo nazvati prelama. Vrijeme svinjokolja uglavnom je završeno i sada je pravi trenutak za okupljanje i zabavu u domovima. Druženje i zabava poslije godišnje skupštine HKUPD-a "Matoš" bila je poticaj i za održavanje upravo takvih, obiteljskih prela. Stariji mještani dobro se sjećaju da je u Plavni, kao u većini mjesta gdje žive Hrvati, bilo tri načina održavanja prela. Prvo je ono prelo kad se žene sastanu te uz preslicu i vreteno ispune dan radom, divanom i pjesmom. To se može i danas upriličiti, naravno, u malo izmijenjenom obliku. Drugo je prelo koje se održava u kući gdje ima djevojačka. To je danas teže organizirati, ali još je uvijek izvodljivo. Treće prelo je upriličeno odmah nakon svinjokolja. Što to ne bi moglo i danas?

O tomu kako su nekada izgledala zimska prela pripovijeda nam Katica Đurković-Šuntrina, rođena 1927. godine u Plavni. "Kad se jedared završe poslovi, odmah nakon Svi sveti, počnu prela. Na Mrtve dane se ispekla pogača i to je početak prela. U našem društvu bilo je nas šest parova pa smo se redali. Išli smo svaku večer u drugu kuću. Muški su se obično kartali a volili su crnu rotkvu sitno nasickanu i posoljenu pa su mogli na to popit koju čašicu vina više, a mi smo radile naše ručne radove. Svaka žena koja je bila doma-

ćica prelu pripremila je nešto i za pojist: kokica, kuvani kukuruza, bugarke, kolače – što tko pripremi. Radili smo, divanili pa i pivali. Bilo je uvik veselo. Od ručnih radova neke su vezle ili šlingale, merkale, necale, štrikale a neke su prele na preslicama. Sve smo to radile pri svićama ili lampama, nije bilo još struje u svim kućama. Često smo pivale razne pisme: 'Pogledaj me nevirnice', 'Na te mislim', 'Kad ja pođoh na bemašu', 'Tko je srce u te dirno'... Prela su trajala sve do Poklada. Prid Poklade smo pravili večeru. To je bilo završno prelo koje se zvalo Refena. Ljudi bi znali ići pišice priko zaleđenog Dunava po ribu. Neki su znali jako lipo skuvat ribu u kotliću. Subotom i nedjeljom nije bilo prela na kojima se radilo, nego smo tada išli samo na druženje, pivanje i kartanje. Otkako smo nabavili prve televizore, prela se sve manje održavaju, a ljudi se sve manje družu", svjedoči Katica.

S majka Katicom smo razgovarali i o drugim stvarima. Ona se još uvijek dobro sjeća svojih uspomena iz starih dobrih vremena. Pamti sve župnike i kapelane, crkvu punu vjernika a pjevala je redovito u župnom zboru. Još se sjeća sv. misa pa i pjesama na latinskom jeziku. U ovim poznim godinama ona još uvijek čita ne samo stare kalendare nego i *Zvonik* i *Hrvatsku riječ*. Ovom zanimljivom susretu i razgovoru nazočile su i njezina unuka Marija i praunuka Danijela, koje su ovo pripovijedanje čule već mnogo puta. Dana je aktivna u "Matošu" i izgleda da će naslijediti neke osobine svoje prabake. Čini se da se zainteresirala za djevojačko prelo!

Zvonimir Pelajić

skupa. Polazeći od psihopedagoškog aksioma, koji iskustvo vrlo zorno potvrđuje, a koji glasi: djeca uče ono što doživljavaju, prije nego počnemo kritizirati mlade koji se danas ne znaju zabavljati (eh, kao mi nekad!), radije pokušajmo primjerom to pokazati! Kritiziranje nije zabavno apsolutno nikomu! *Osobito je važno odgajati se u kršćanskom zabavljanju – svatko sam sebe (tu pomaže i ispit savjesti) – treba kontrolirati da zabava nikad ne postane neumjerena i svoje bližnje, a roditelji pažljivo i s ljubavlju i svoju djecu. Ako obitelj skuća uživa u kakvom vrijednom filmu, zanimljivoj TV emisiji ili finalnoj utakmici, djeca će naučiti kako se treba kritički odnositi prema zabavnim sadržajima koji se nude*, ističe ovaj mladi bračni par s petero djece, dodajući da se ne treba iznenaditi psuje li sin protivnički tim ako je čuo svoga oca to činiti i prati li kći šund serije ili glazbu ako je uz svoju majku to naučila. *"Znati odrezati" ponekad nije lako, ne gledati filmove u kojima ima psovanja, nasilja ili nemoralnih scena ma koliko oni bili reklamirani i skuća s djecom (ovisno o dječjem uzrastu), prokomentirati sve to i posvjedočiti zašto mi roditelji to ne gledamo i ne slušamo. Za neke sadržaje odvažno smijemo reći: "To još nije za vas, jer vi to još ne razumijete, a kad budete odrasli, moći ćete birati što ćete gledati." Ako iskreno razgovaramo s djecom o svemu i to i živimo, imamo čvrst temelj za vrijeme kada neće biti "cool" pitati roditelje za savjet o nečemu – mnogo toga u duši će naši maleni sačuvati*, pojašnjavaju Vesna i Ladislav. Za sve one koji ove godine možda neće biti u mogućnosti biti na nekom od mnogobrojnih prela koji se organiziraju u gradu, jedan od mogućih mogao bi biti njihov prijedlog: ples u dnevnoj sobi u plesnim haljinama? Naravno! Obiteljski tulum "Stari i novi hitovi", samo za djecu i roditelje? Sjajna zabava! Večer viceva? Jup! Društvene igre za obiteljskim stolom? Zašto da ne?

Kako god, čini se da je pitanje pristupa pokladnom vremenu, osobito s kršćanskoga stajališta, danas posebno aktualizirano, tim više što smo izloženi silnim kontradiktornostima kao i pretjerivanju kojega nam ne manjka. Kao i u svemu ostalom, važna je mjera! Potrudimo se da naša gradska, župna i obiteljska prela, pokladne zabave ili maskenbali poprime posve novu dimenziju: izgradnje zajedništva i međusobnoga približavanja i radosti, a sve manje „parade pijanstva i kiča“, osobito ako pred sobom imamo vrijeme koje je pred nama: Korizmu! Korizmeno vrijeme trebalo bi nam pomoći da sa sebe skinemo sve one silne maske koje smo si natovarili tijekom godine ili kojima na trenutak u pokladnom vremenu želimo sebe predstaviti u drukčijem svjetlu. Maskiranje i prerašavanje omogućuju izmjenu identiteta, oslobađaju nas privremeno bremena svakodnevnih uloga. Čini se da bi nas na umjerenost ove godine mogla potaknuti i svjetska ekonomska kriza, pa bi upravo ovo pokladno vrijeme moglo poslužiti i kao svojevrsna vježba radosti u oskudijevanju i skromnosti. Možda nam upravo ovo vrijeme otkrije da sinonim radosti i slavlja ne mora biti izobilje već skromnost. U to ime želimo Vam dobru i radosnu zabavu! I dakako, plodan početak Korizme.

Predstavljena Papina korizmena poruka vjernicima

Molitva, milostinja i post

"I propostivši četrdeset dana i četrdeset noći, napokon ogladnje"
(Mt 4,2).

Cilj je pravoga posta ne živjeti više samo za sebe, nego otvoriti srce Bogu i bližnjemu – istaknuo je papa Benedikt XVI. u ovogodišnjoj korizmenoj poruci koja je u utorak predstavljena u Vatikanu, a čija je tema: "I propostivši četrdeset dana i četrdeset noći, napokon ogladnje" (Mt 4, 2). Korizma ove godine počinje 25. veljače.

Sveti Otac u poruci poziva na otkrivanje vrednote i dubokih razloga kršćanskoga posta, te napominje kako nije riječ o moralističkoj praksi, o savjesnome poštivanju nekog vjerskog zakona, sa srcem daleko od Boga, kao što su činili farizeji; niti je riječ o terapijskoj mjeri za liječenje vlastita tijela, kao što nameće određena kultura obilježena traženjem materijalnoga blagostanja. Post zacijelo koristi tjelesnome zdravlju – napomenuo je Papa – ali za vjernike je on prije svega "terapija" za liječenje svega onoga što ih priječi da se prilagode Božjoj volji.

Cilj je pravoga posta jesti "pravu hranu", a to znači činiti Očevu volju, istaknuo je Sveti Otac. Post tijela se tako pretvara u glad i žeđ za Bogom. To je oblik askeze koja pomaže izbjeći grijeh, te rasti u bliskosti s Gospodinom, kako je govorio sveti Augustin, koji je dobro poznao vlastite negativne sklonosti za koje je rekao da su kao zamršeni čvor. Taj asketski običaj postaje duhovno oružje za borbu protiv svakoga eventualnog neumjerenog napada na same sebe.

Dragovoljno uskraćivati užitak hrane i drugih materijalnih dobara – istaknuo je nadalje Sveti Otac – pomaže Kristovu učeniku nadzirati glad naravi oslabljene istočnim grijehom čije negativne posljedice napadaju cijelu ljudsku osobnost.

Papa stoga poziva na umjerenost, kao što potiče jedan stari korizmeni liturgijski himan: "Budimo umjereniji u riječima, hrani i piću, snu i igrama, a više pažnje posvetimo bdijenju". To je oblik obuzdavanja vlastitoga samoljublja koji, ojačan molitvom i davanjem milodara, otvara srce za ljubav prema Bogu i bližnjemu.

Post, naime, nije cilj samome sebi; on je slobodan izbor uskraćivanja nečega sebi kako bismo pomogli drugima. Na taj način konkretno pokazujemo da nam bližnji u nevolji nije tuđ, posvjedočio je Papa te pozvao župe i crkvene zajednice da održe živima prihvat i pozornost prema braći, promičući posebno skupljanje priloga u korizmi, kako bi siromašnima dalo ono što je zahvaljujući postu stavljeno na stranu. (ika / gk)

U SOMBORSKOM KARMELU – MJESTU MOLITVE I KONTEMPLACIJE

Bog i danas govori kroz šutnju

Biser zelenog grada Sombora, grada opjevanog u starogradskim pjesmama, skriven je zimi u ogoljenim granama drvoreda, ali ga dva bijela tornja otkrivaju svojom visinom i ljepotom. Tornjevi su to karmelićanske crkve uz koju je samostansko zdanje a neposredno uz njih je njegovan park i zgrada Županije. Skladno, mirno i pomalo nestvarno mjesto.

Mala bratska zajednica

Na samostanskoj porti stoljetnog zdanja dočekao nas je dobro raspoloženi brat Andrija. Osim njega u samostanu žive tri svećenika i jedan brat. Smirena ali ugodna glasa braća pozdravljaju ekipu *Zvonika* i uvode nas u kuću u kojoj svaki hodnik, svaki zid i svaka prostorija pričaju na svoj način povijest. A evo i punih imena braće: o. Vjenceslav od Majke Božje Remetske (Mihetec) /razgovor s njim na str. 24–25/, prior o. Bernardin od Kraljice svete Krunice (Viszmeg), o. Zlatko od sv. Josipa (Žuvela), br. Andrija od Blažene Djevice Marije (Varga) i br. Stipo od Presvetog Trojstva (Doboš).

Radni dan braće

Braća imaju specifičan radni dan, u kojem glavno mjesto ima molitva i razmatranje. Ujutro u 7 sati je Jutarnja molitva i razmatranje, a u 8 je sveta misa. Nakon doručka svatko se prima nekog posla, od posla u crkvi gdje svećenici ispovijedaju služe sv. misu, braća čiste, kite ili su u sakristiji; peru, peglaju u kući i sl. U 12.15 je molitva "Srednjega časa", a u 12.30 ručak. Nakon ručka je slobodno vrijeme do 17 sati kada je sv. misa. U 17.30 je razmatranje, a u 18.30 Večernje pohvale (Vespere). Dan završava ili nekim poslom ili odmorom.

Ime Reda dolazi po brdu Karmel u Izraelu (Karmel na Hebrejskom znači vrt ili vinograd koji cvate, vrt Božji), na koje su se od vremena proroka Ilije (8. st. prije Krista), a vjerojatno i ranije, ljudi povlačili da u tišini i sabranosti žive povezanost s Bogom (o njima se govori kao o "starozavjetnim karmelićanima"). I današnji karmelićani vide u proroku Iliji svoga duhovnog oca i žele nasljedovati njegov duh.

Duhovna oaza

U crkvi se nedjeljom služe svete mise u 9 sati na mađarskom, a u 10.30 sati na hrvatskom jeziku. Prvog petka i prve subote svećenici su na raspolaganju za ispovijed, po čemu su i inače poznati, o čemu jednostavno kažu – zato smo ovdje. Vjernici im se obraćaju i za duhovne razgovore, ponekad tek da imaju kome ispričati svoje nevolje jer je povjerenje u osobu kojoj se mogu "izjdati" teško steći. Posebnost ove zajednice je naravno u načinu molitve iz koje ona crpi snagu za svoj život i iz kojega se njeni članovi mogu posvetiti drugima.

Karmelska zajednica je prava molitvena oaza za sve one koji se Bogu utječu za pomoć u nevolji. Na tom planu radi i Duhovni centar o. Gerarda.

Suvremenik o. Gerarda

Brat Andrija od Blažene Djevice Marije (Varga)

rođen je 1929. u Svilojevu. Kad je imao 17 godina, župnik ga je informirao o karmelićanima i sada se sjeća da ništa nije

znao o njima. Oduševljeno priča o životu u Zagrebu gdje je 26 godina bio vozač, tada prvi i jedini, potom je bio sakristan, kuhar i ekonom. Jednostavno svjedoči: *Volio sam i volim ovu zajednicu, volim biti u društvu.* On svoj dan uvijek nečim ispuni. Međutim, cijeloga je života od onoga što drugi smatraju otpadom pravio korisne predmete, primjerice čestitke. I danas je često u radionici gdje pravi križeve, krunice, gipsane kipiće i figure za betlehem, izdao je dva molitvenika na mađarskom jeziku. Osamdesetogodišnji brat Andrija svakodnevno moli krunicu, još uvijek svaki dan moli križni put, a sv. misa je, kaže, najkorisnija. Jedini je u samostanu koji pamti o. Gerarda, sjeća se njegova povratka u Sombor, pamti da su tada bili polupani prozori na samostanu. Najviše ga pamti kako sjedi u ispovjedaonici i čeka vjernike. Na pitanje je li zadovoljan svojim životom, radosno odgovara, *Fala Bogu jesam, još malo i "putuješ"*. Mama mu je živjela 92 godine, pa je moguće da otud i njemu toliko vitalnosti.

Osmijeh odagna strah

Brat Stipo od Presvetog Trojstva

(Doboš) je rođen 1946. godine u Bačkom Monoštoru od oca Adama i majke Marte. Još kao dijete viđao je fratre, a s obitelji je dolazio na blagdan Gospe Karmelske i tako upoznao karmelićane. Kako vidi svoju ulogu u zajednici, uz osmijeh svjedoči: *Kao časni brat služim Bogu i zajednici jer su razne karizme.* Desetak godina je bio u Splitu (kao kuhar, sakristan, vrtlar) a potom desetak godina u Generalnoj kući u Rimu. Sada je u Somboru a na pitanje kako gleda na ove "premještaje", odgovara da se brzo prilagođava. Split mu je bio najzanimljiviji jer je tamo narod otvoren i vrlo zanimljiv. Pozitivno gleda na postupak za proglašenje blaženim o. Gerarda i priča neka iskustva ljudi. U jednoj je obitelji došlo do sljepoće, molili su na grobu i došlo je do poboljšanja.

Neki su ostali bez posla, molili su devetnicu i prije njenog isteka dobili su opet posao. Također mole parovi koji nemaju djecu, a šteta je da se ne napišu zahvale, one bi pomogle i u postupku za proglašenje blaženim. Ponosno ističe: *Božja providnost je da mi u Bačkoj imamo kandidata za oltar.* Za duhovna zvanja mladi se interesiraju, molitva i šutnja privlače mlade a ne buka. Mladima Bog govori kroz šutnju. Da je to tako govore i tri naša kandidata. Zvanje je dar od Boga. Tako nam priča br. Stipo ističući da često dolaze školske ekskurzije u crkvu i nakon prvog osmijeha razbijaju se svi strahovi.

Od Sarajeva do Sombora

o. Zlatko od sv. Josipa (Žuvela) rođen je 1969. u Sarajevu, gdje završava osnovnu i srednju školu te upisuje Ekonomski fakultet kojega zbog rata mora prekinuti. Seli se

na otok Korčulu, u Vela Luku odakle mu je otac rodom i tu započinje novi život. Pronalazi zaposlenje uz koje nastoji provoditi intenzivan duhovni život ulazeći dublje u Božje otajstvo hraneći dušu s dvostrukog stola Svetog pisma i Euharistije i čitajući mnoge knjige iz duhovnosti. Na poticaj župnog vikara (bivšeg karmelskog kandidata) posjećuje Karmel u Zagrebu i jednostavno zavoli taj način posvećenog života. Godine 2000. stupa, po preporuci župnika don Većeslava Magića, u postulaturu (pripravu za ulazak u Red), zatim u novicijat uzimajući redovničko ime br. Zlatko od sv. Josipa. Prve zavjete polaže 2001. na otoku Krku. Nakon novicijata vraća se u Zagreb gdje polaže svečane zavjete 2005., završava teologiju i postaje đakon 2006., te svećenik 2007. godine. Godinu i pol je u somborskoj zajednici u kojoj obavlja službu samostanskog ekonoma i voditelja Duhovnog centra o. Gerarda. O. Zlatko svom svojom dušom smatra da *Bogu posvećeni život ima budućnost samo ako bude pravi; utemeljen na izvornoj karizmi svakog pojedinog Reda i potpomognut snagom "odozgor" tj. milošću Gospodina našega Isusa Krista, ljubavlju Boga Oca i zajedništvom Duha Svetoga.*

Knjižnica samostana, sa svojih gotovo 17.000 svezaka predstavlja veliko bogatstvo – kako za samostan tako i za grad Sombor pa i šire.

Iznimno dragocjene i rijetke knjige su prenesene iz karmelskog samostana u Győru u somborski samostan prilikom utemeljenja.

Crkva je daleko starija od samostana. Godine 1828. Somborci su odlučili graditi crkvu, ali tek 1859. udaren je kamen temeljac za nju. Ona, međutim, ostaje desetljećima nedovršena, jer za njenu gradnju nije bilo sredstava. Konačno, 1902. godine crkva je završena i tada su postavljeni tornjevi. Međutim, dvije godine crkva je stajala neiskorištena, nitko je nije htio uzeti, jer je bila vlažna, naime građena je na temeljima gdje je nekad bila bara, gdje su se patke kupale.

Karmelićanski samostan u Somboru, utemeljen početkom prošloga stoljeća (1904.), kada je u njemu bio i karmelićan o. Gerard Tomo Stantić. U početku se nalazio u okviru Mađarske Provincije OCD. Nakon Prvog svjetskog rata, kada je Sombor pripao Jugoslaviji, samostan je izdvojen iz mađarske provincije i stavljen pod neposrednu upravu Reda. Na poziv Sluge Božjega kardinala Alojzija Stepinca, karmelićani iz Sombora dolaze 1959. u Zagreb.

Somborski Karmel bio je klica koja je rodila današnju Hrvatsku karmelsku provinciju svetoga oca Josipa, utemeljenu 1990. godine. Posebno smo danas zahvalni Gospodinu i na daru sluge Božjega oca Gerarda Tome Stantića, kojega se s pravom naziva Ocem Hrvatske karmelske provincije – kazao je kardinal Bozanić prigodom obilježavanja 100. obljetnice crkve otaca karmelićana u Somboru.

U proteklih stotinu godina kroz ovaj je samostan prošlo oko 250, što svećenika, što zavjetovane braće laika, što sjemeništara i bogoslova, a kao i sam grad Sombor, od svojih početaka bio je višejezična i višenacionalna zajednica u kojoj su boravili redovnici Hrvati, Mađari, Nijemci, Slovaci i Rumunji.

Privukla ga pobožnost prema Majci Božjoj

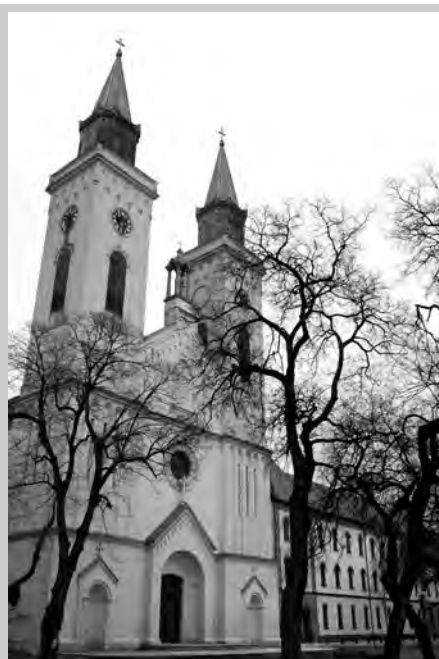
Prior samostana, **o. Bernardin od Kraljice svete Krunice (Vismeg)**

(1966.) rođen je u Baji, u vjerničkoj obitelji. Najstariji stric je svećenik misionar-verbit u Papua-New Guinei. Od malih nogu u obitelji je učio moliti i redovito odlaziti na sv. misu.

Najviše sam volio svibanjske pobožnosti. Zrak je bio pun proljetnih svežih i životovnih mirisa, a litanije pjevane Majci Božjoj zaista mi prirasle srcu. Obrazovanje je stekao u Mađarskoj i sve do trećeg razreda gimnazije nije mislio biti svećenik. *Tada sam dobio par brojeva tadašnjeg Hiteleta gdje sam naišao na reportažu o redovnicima, kao što sada radi Zvonik. U jednom broju našao sam reportažu o karmelićanima, koji imaju samostan u Somboru. Najviše me privukla njihova posebna pobožnost prema Majci Božjoj. „Braća Blažene Djevice Marije od Gore Karmela“ – znači karmelićanima Blažena Djevica Marija nije samo Majka, nego i sestra.*

Nakon novicijata u Grazu, nastavio je studij u Budimpešti, a potom, 1991. u

Karmelićanski samostan u Somboru

Zagrebu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu. U remetskom samostanu je položio i svoje vječne zavjete, a za svećenika je zaređen u Kalači 18. lipnja 1994. godine. *Odmah sam dobio konventualnost u Somborskom samostanu gdje sam već petnaest godina – kaže o. Bernardin.*

O Svjetovnom karmelskom redu

„Velika obitelj terezijanskog Karmela prisutna je u svijetu u mnogim oblicima. Njezina je jezgra Red bosonogih karmelićana (OCD), a čine ga braća, klauzurne sestre i članovi Svjetovnog reda. To je jedinstveni Red s istom karizmom. Hrani se dugom povijesnom tradicijom Karmela, sažetom u Pravilu svetog Alberta i u nauci karmelićanskih crkvenih naučitelja i drugih svetaca i svetica Reda.“ (iz Ustanova OCD)

U Somboru je tridesetak zavjetovanih članova i petero kandidata. Desetak članova ta zajednica ima u drugim mjestima, kao izdvojene članove. Karizmu Karmela žive i u njenom duhu djeluju i biskupijski svećenici, kako u Bačkoj tako i u drugim biskupijama.

Svi koji se zanimaju i žele više saznati o Svjetovnom redu Karmela, koji u Somboru vodi o. Vjenceslav Mihetec, OCD, mogu se obratiti zajednici Karmela u Somboru.

Karmelska duhovnost

Sveta Terezija Avilska, obnoviteljica Karmelskog reda piše da je karmelski način razmatranja prijateljski razgovor s Bogom. Ništa komplicirano, nego kako prijatelji bez napetosti i nervoze razgovaraju, tako i mi trebamo razgovarati s Njim. Jedan mađarski karmelićanin, p. Ernő Szeghy jednom usporedbom je pokušao objasniti način karmelskog razmatranja. Kaže sljedeće: da se nahrani-mo, ima više načina. Isusovački način je kada se priprema svečana večera u otmjenom ambijentu. Čovjek se prvo i sam mora svečano odjenuti i sjesti uz svečano pripremljen stol te mora znati iz kojeg tanjura se što jede i na koji način. Iz koje čaše se pije crno vino, iz koje bijelo vino ili pak pivo. Karmelski način razmatranja je kada se čovjek odjene onako sportski, uzme ruksak i ode u prirodu. Kada ogladni, sjedne ispod nekog drve-ta, iz ruksaka vadi sendvič i uživajući u prirodi pojede ga. Naravno, svaki čovjek može birati. Nekom više odgovara prvi, nekome pak drugi način. Važno je samo da se "nahrani" na onakav i ovakav način – pojašnjava o. Bernardin.

Naivni slikar brat Anđelko Pašalić O. Bernardin s ponosom kaže: *Drago mi je što sam mogao osobno poznavati dragog brata Anđelka od svete Male Terezije Pašalić, čije slike rese naš samostan od blagovaonice, preko hodnika sve do porte. Brat Anđelko je iskrenim zanosom redovnika u slobodno vrijeme, kao samouk, pravio "svete slike". Uvijek nasmijan, spreman za šalu.*

Blagovaonica u Karmelićanskom samostanu

Život u zajednici

O. Bernardin na zajednicu gleda kao na mjesto pripadanja, mjesto gdje ljudi pronalaze svoju zemlju i svoj identitet. Osnovni stavovi prave zajednice, u kojoj postoji istinska pripadnost su otvorenost, dobrodošlica i oslušivanje Boga, univerzuma, ostalih članova zajednice i drugih zajednica.

Život zajednice nadahnut je sveopćim i otvoren je sveopćemu. Temelji se na praštanju i otvorenosti prema onima koji su drugačiji, prema siromasima i slabima. Sekte stvaraju zidove i prepreke zbog straha, zbog potrebe za samodokazivanjem i stvaranjem lažne sigurnosti. Život u zajednici je rušenje prepreka da bi se mogla prihvatiti različitost.

Svaka redovnička zajednica funkcionira kao jedna obitelj. Imamo poslove koje trebamo napraviti, razno-razna zaduženja, imamo i planove itd., i naravno o svemu tome moramo razgovarati, izložiti svoja stajališta i donijeti odluke. Možemo imati različito mišljenje o stvarima i rješenjima, ali odluku uvijek donosimo nakon zajedničkog razgovora o tome, i bude onako kako je većina subraće odlučila. Život zajednice sa svim svojim poteškoćama je ipak posebno mjesto rasta.

Kriza zvanja?

Na pitanje o često spominjanoj krizi zvanja o. Bernardin kaže: Ne mogu reći da imamo jako puno podmlatka, ali ne bih ni rekao da smo u krizi. Hvala dragom Bogu i Gospi Karmelskoj, da u svakom godini imamo zainteresirane koji se javljanju u naš Red. Naša Provincija je mlada, ali – po mom sudu – sigurnim koracima ide naprijed i lijepo se razvija. U šest samostana imamo približno pedeset redovnika.

Aktualnost redovništva se ne gubi, jer u svakom ljudskom biću postoji duboka žeđ za zajedništvom, vapaj za ljubavlju i razumijevanjem – ne da nas sude ili osuđuju, nego čeznemo da nas prepoznaju kao dragocjene i jedinstvene. To privlači mladost i danas. Zahtjevno je živjeti takvo zajedništvo, jer smo pozvani izaći iz svoje zaštitne ljuštore, postati ranjivi da bismo mogli druge voljeti i razumjeti, prepoznati ih kao važne i dragocjene, dijeliti s njima i dati im prostor u sebi. Isus predlaže nešto sasvim novo: voljeti druge Božjom ljubavlju, gledati ih Božjim očima. To je moguće samo ako vjerujemo da i nas same Isus voli oslobađajućom ljubavlju. Redovništvo pokušava ostvariti to, a Zajednica je mjesto gdje učimo ljubiti i postajati mirotvorci. Stoga je za zajednice imperativ rasti, razvijati se i produbljivati. Svi smo pozvani rasti u ljubavi i praštanju.

Duhovni centar o Gerarda u Somboru ustanovljen je u studenom 2005. godine. Nekoliko godina zaredom nudi svoj godišnji program aktivnosti koji se tiska i kao prilog ide vjernicima u *Zvoniku*.

Ponuda DC o. Gerarda kreće se oko organizacije duhovnih vježbi za svećenike, članove karmelskog Svjetovnog reda, za sve vjernike (otvorenog tipa – svima pristupačno), a svakako centralni događaj je u Korizmno vrijeme u kojem se nastavlja tradicija korizmenih konferencija.

Centar je otvoren i za druga događanja koja se mogu pojaviti tijekom godine, i to za različite staleže: svećenike, redovnike, redovnice, bračne parove ali i uzraste: djecu, mlade i odrasle. Duhovni centra vodi o. Zlatko Žuvela.

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana u Subotici

Kršćani grada Subotice i ove godine su se okupljali na molitvu za jedinstvo u svojim crkvama. Uz nakanu "Da svi budu jedno" zajedno su od 18. do 25. siječnja molili u katoličkim crkvama: Sv. Roka, Sv. Jurja i Marije Majke Crkve i Franjevačkoj crkvi, kao i u pravoslavnoj crkvi "Vaznesenja Gospodnjeg" te u Evangeličkoj i Reformatskoj crkvi.

Molitvena osmina započela je u pravoslavnoj crkvi, gdje se okupljenim vjernicima obratio i biskup **Ivan Péntzes** i pravoslavni paroh otac **Miodrag Šipka**. Završetak Molitvene osmine u Subotice ove godine bio je u župi Marije Majke Crkve, 24. siječnja. Na Službu riječi okupio se lijepi broj vjernika te župe kao i vjernika iz drugih gradskih župa i predstavnika drugih kršćanskih crkava. Molitvenom susretu nazočili su i **Pero Horvacki**, dogradonačelnik Subotice, **Ljerka Alajbeg**, generalna konzulica R. Hrvatske u Subotici i **Ferenc Nagy**, generalni konzul R. Mađarske u Subotici.

Sve okupljene je na početku slavlja pozdravio domaći biskup mons. dr. Ivan Péntzes. U svom pozdravu istaknuo je kako nas ujedinjuje Duh Isusa Krista i sabire na molitvu da u jednom Duhu molimo za zajedništvo kršćana. *Pozvani samo biti jedno kao u Božjoj ruci, što nam poručuje proroku Ezekiel*, rekao je biskup. Slavlje je predvodio **mons. Stanislav Hočevar**, nadbiskup i metropolita beogradski i predsjednik Međunarodne biskupske konferencije

sv. Ćirila i Metoda. U molitvi su sudjelovali i episkop bački **Irinej**, episkop jegarski **Porfirije** s još dvojicom svećenika SPC, zatim superintendent Evangeličke crkve **mr. Arpad Dolinsky**, u pratnji subotičkog pastora i nekoliko svećenika i đakona Subotičke biskupije i Beogradske nadbiskupije.

Odlomak iz poslanice Kološanima (Kol 1,18-23) na temu dana: "Kristovo

(Iv 17,6-8;11b; 17-23) je na mađarskom jeziku tumačio mr. Árpád Dolinsky. Slavlje je priredio i njim ravnao domaći župnik **dr. Andrija Kopilović**. Na misi su pjevali združeni zborovi župe Marije Majke Crkve i zbor mladih Collegium musicum catholicum pod ravnanjem **Miroslava Stantića**.

Na kraju slavlja svima je zahvalio

na sudjelovanju nadbiskup Hočevar, izražavajući radost zbog ostvarenog zajedništva u tom slavlju te je dodao: *Svi narodi neka slave Boga. Samo tako je moguće u svemu ostvariti jedinstvo, razumijevanje i ljubav. Svi mi okupljeni na ovu Službu riječi zahvalimo Bogu što smo smjeli zajedno slaviti Boga različitim jezicima, kao predstavnici različitih crkava i naroda. Na taj način smo posvjedočili da pro-*

prvenstvo" tumačio je episkop Irinej. On je podsjetio na riječi sv. Ivana Zlatoustog koji je ustvrdio da je veliko djelo pomiriti nekoga s nekim, ali je još veće učiniti to po Kristu, snagom krvi njegove prolivene za nas na križu, koja je znak njegove nenadmašive ljubavi prema čovjeku. U tom smislu, naglasio je episkop Irinej, jasno je da je pravo pomirenje među ljudima, među narodima, pa i među kršćanima, a onda i među Crkvama, koje su odijeljene duže ili kraće vrijeme, moguće jedino u Kristu. Iskustvo njegove prisutnosti i potreba da samo po Kristu, s Kristom i u Kristu rješavamo svoje sporove, svoje probleme, veoma je bitno za uspostavljanje jedinstva. Evanđelje dana

cesa zajedništva ne može biti bez susretanja i zajedničke molitve. Potom se obratio predstavnicima medija te je čestitajući im blagdan nebeskog zaštitnika sv. Franje Saleškoga, istaknuo kako upravo oni koji pronose riječ, glas i sliku na Božju slavu i za dobrobit čovječanstva, koji su u službi istine i povezivanja, mogu učiniti puno da bismo unatoč različitosti, dapače, upravo zbog različitosti, svi mi mogli biti jedno u Njemu, po kojemu je i za kojega je sve stvoreno, a to je Isus Krist. Obraćajući se nazočnima pozvao ih je da više budu oruđe jedinstva, po molitvi, žrtvi, razumijevanju i pretjecanju jednih drugih i poštovanju.

A. A.

Proslavljena svetkovina zaštitnika Subotičke biskupije

Euharistijskim slavljem u subotičkoj katedrali-bazilici Sv. Terezije, proslavljena je 25. siječnja svetkovina obraćenja sv. Pavla, zaštitnika Subotičke biskupije. Slavlje je u zajedništvu s dvadesetak svećenika predvodio subotički biskup Ivan Péntes.

Na misi se okupio lijepi broj vjernika iz Subotice i okolice te hodočasnika iz udaljenijih mjesta biskupije. Pod ovom misom biskup je krstio četvero djece – Mariju, Božidara, Martinu i Mateju.

U prigodnoj propovijedi biskup je izrazio radost što se u Godini sv. Pavla slavlje zaštitnika biskupije obilježava na drukčiji i svečaniji način. Podsjećajući na životni put sv. Pavla i njegovu "zahvaćenost" Kristom rekao je kako odatle i za nas izvlačimo vrlo važnu poruku. *Važno je uvijek staviti Isusa Krista u središte svoga života. Na taj način naš ljudski i kršćanski identitet biva označen susretom, zajedništvom s Kristom i njegovom riječi. U svjetlu Isusovu svaka je druga vrijednost osnažena i očišćena od možebitnih natruha,* rekao je biskup, nadovezujući na to drugu Pavlovu poruku a to je duh univerzalizma koji označuje njegov apostolat. Podsjećajući na poteškoće na koje je Pavao nailazio u svom naviještanju evanđelja, koje ga nisu mogle zadržati u njegovom nastojanju da dopre sve "do krajeva zemlje" noseći svim narodima Kristovu radosnu vijest, biskup se upitao kako se ne diviti takvome čovjeku, kako ne zahvaliti Gospodinu što nam je dao tako velikog aposto-

la. Rekao je *Pavao mogao sve izdržati i sve podnijeti jer je pred sobom imao Krista*, i pozivaju pri tom vjernike da poslušaju Pavlov poziv, osobito u ovoj godini: "Nasljedovatelji moji budete, kao što sam i ja Kristov" (1 Kor 11,1).

Na kraju sv. mise biskupu, svećenicima i svim hodočascima zahvalio je na zajedništvu katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. Na misi je pjevao katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem **s. Mirjam Pandžić**. Ovim slavljem svog je zaštitnika proslavio i subotičko sjemenište "Paulinum". Slično slavlje bilo je istoga dana poslije podne na mađarskom jeziku. Subotička biskupija do kraja Godine sv. Pavla i drugim će slavljima obilježiti godinu svog nebeskog zaštitnika na župnoj, dekanatskoj i biskupijskoj razini. Predviđena su dekanatska hodočašća u drevni Bač, nekadašnje sjedište Bačke nadbiskupije i dr. /A.A./

Molitva Zlatne krunice u župi Sv. Roka

Duhovni život župe Sv. Roka u Subotici u mjesecu siječnju obilježila je, među ostalim, i molitva tzv. "Zlatne krunice" u čast sedam radosti blažene djevice Marije.

U župi Sv. Roka ta krunica moli se dugi niz godina. Otkad sam ja župnik, molila se najprije po obiteljima, a par

posljednjih godina skupina od dvadesetak osoba molila je tu krunicu u prostorijama župe. Osim tog starog Društva ove godine oformljeno je i jedno novo Društvo koje je formiralo pet obitelji. To Društvo Zlatne krunice sačinjavalo je deset muževa i žena i dvanaestero djece. Oni su se svaku večer okupljali na molitvu u pojedinim obiteljima. Molitve prije desetke krunice predmolio je netko od odraslih a pojedine desetke jednog dana odrasli a drugog dana djeca, među kojima je bilo i djece iz vrtića. Predmoliti krunicu bila im je posebna radost. Svaku večer predmolitelji su i u jednom i drugom Društvu određivali zajedničku nakanu pojedine molitve. Koncem mjeseca bila je sv. misa za sve članove Društava Zlatne krunice i na njihove nakane.

Pobožnost Zlatne krunice je zamišljena kao obiteljska molitva u siječnju. Adventsko i božićno vrijeme u kojem se razmatraju radosna otajstva Isusova i Gospina života, na taj način je produženo do konca siječnja. Sama pomisao na Zlatnu krunicu, u meni pobudi najljepše uspomene iz djetinjstva kada smo se u tom zimskom mjesecu u našoj obitelji i po obiteljima u susjedstvu svaku večer okupljali na molitvu i razgovor. Posebnu draž mi je pričinjalo po snijegu, u noći obasjanoj mjesječevim svjetlom, ići na molitvu u susjedstvo. Daj Bože, da se u meni povjerenoj župi oživi ta drevna pobožnost kao što je živa i u župi Marije Majke Crkve.

A. Anišić

Dan posvećenoga života u Subotici

Na Svijećnicu, 2. veljače, u Franjevačkoj crkvi u Subotici, uz sudjelovanje redovnica i redovnika, večernjom svetom misom proslavljen je Dan posvećenoga života. Misu je predvodio subotički biskup mons. Ivan Pénczes, a propovijedao je fra Ivan Cvetković.

Na početku proslave biskup je u kapeli Crne Gospe blagoslovio svijeće, te su nazočni u procesiji sa zapaljenim svijećama u rukama ušli u crkvu. Osobito dojmljivo je bilo u toj procesiji vidjeti redovnice, koje su na taj način posvjedočile

Sonćani na proslavi sv. Ivana Bosca u Mužlji

Na dan sv. Ivana Bosca, u subotu 31. siječnja, trinaestero djece: ministranata i čitača 7. i 8. razreda iz župe Sv. Lovre iz Sonte, putovalo je u organizaciji svojega župnika Dominika Ralbovskog i katehiste Kristine u Mužlju, tihu predgrađe Zrenjanina.

Nakon dolaska, doručka i različitih igara, uslijedila je svečana sveta misa na kojoj je bilo puno djece, a mladi su svirali pod misom. Sv. misu u mužljanskoj crkvi predslavio je beogradski nadbiskup i metropolit mons. Stanislav Hočevar zajedno sa zrenjaninskim biskupom dr. Ladislavom Németom, apostolskim nuncijem u R. Srbiji mons. Eugenion Sbarbarom te umirovljenim zrenjaninskim biskupom mons. Lászlóom Huzvárom te brojnim svećenicima i salezijancima. Bila nam je velika radost i čast što smo se s njima poslije sv. mise i fotografirali. Kasnije smo išli u obilazak Mužlje a bili smo i u posjetu Internatu Emaus koji se nalazi odmah iza crkve. Toga dana smo puno lijepoga doživjeli, ali što je najvažnije upoznali smo još više don Bosca.

Idući dan, u nedjelju 1. veljače, na župi je organizirana "Don Boscova zabava" na kojoj se okupilo više od stotinu djece. Najprije smo gledali film o don Boscu, zatim su slijedile zajed-

snje svoje posvećenje. U svojoj propovijedi p. Cvetković se prvo osvrnuo na početak devetnice Gospi Lurdskoj, te nazočne pozvao da u Mariji najprije gledaju onu neznatnu službenicu Gospodnju koja je svojim "Neka mi bude" prihvatila biti suradnicom Božjom u spasenju cijeloga čovječanstva. Ona cijelo čovječanstvo majčinski prati na putu prema njezinu Sinu i to kao moćna zagovornica i posrednica. Propovjednik se zatim osvrnuo na simboliku svjetla svijeće, koja vjernike prati od početka vjerničkog života, od krštenja. Plamen svijeće koji primamo na krštenju znak je paljenja vjere u našim srcima. *Svojim posvećenjem svećenici, a na osobit način redovnici i redovnice svjedoče o toj vjeri živeći svoje zavjete. To svjedočanstvo danas osobito iziskuje odlučnosti u nasljedovanju Krista*, naglasio je p. Cvetković. *Svojim životom i djelovanjem redovnici kazuju da se stvarnost ne sastoji samo od golih činjenica, nego i od onoga "višege" što je uvijek usmjerava i u prostore mogućega i (ne)očekivanoga. Na temelju nade upravo su redovnici pozvani da ne gledaju toliko što su sami obećali, nego što im je obećano, a to je život vječni*, zaključio je propovjednik.

Svetu misu svojim pjevanjem animirao je katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić. Nakon mise u prostorijama samostana bio je priređen prijam za svećenike, redovnike i redovnice, franjevačke trećorece, te za članove zbora.

Mirko Štefković

ničke igre i igre bez granica. Svaki od animatora imao je svoju skupinu, a bili smo podijeljeni po bojama. Poslije igara održan je kviz o don Boscu. Kao što je don Bosco preko igara i različitih mađioničarskih trikova privlačio djecu i mlade k Bogu, tako to sada čini i naš župnik vlč. Dominik. Zanimljiva točka bili su upravo mađioničarski trikovi koje je izvodio naš župnik. Na kraju je bila tombola a susret smo završili molitvom Zdravo Marijo.

Sretni smo što imamo don Bosca kao velikoga prijatelja i jedva čekamo proljetni raspust kada će se u našoj župi u sklopu Škole animatora održati „Oratorij don Bosco“ za svu djecu koja žele doći u Sontu. /**Sanja Andrašić**/

Četiri biskupa na don Boscovu blagdanu

Na blagdan utemeljitelja Salezijanske družbe, sv. Ivana Bosca, 31. siječnja svečanu svetu misu predslavio je u mušljanskoj crkvi beogradski nadbiskup i metropolit mons. Stanislav Hočevar zajedno sa zrenjaninskim biskupom dr. Lászlóom Némethom, apostolskim nuncijem u R. Srbiji mons. Eugenion Sbarbarom te umirovljenim zrenjaninskim biskupom Lászlóom Huzsvárom. Salezijanci u Mužlji djeluju od 1965. godine.

Svečanost je započela svečanim ulaskom ministranata, svećenika, učenika osmih razreda osnovne škole koji se spremaju na svetu križmu, gostiju i biskupa. U svojoj propovijedi, mons. Hočevar govorio je osobito o pravoj pobožnosti, rekavši kako se kršćanski život ne može ostvariti ako ne primamo svakidašnju milost Božju. *Milost primamo kada smo u stalnom dodiru s dragim Bogom. To je pak*

tiha pobožnost i sabranost u tihoj sobici molitelja. Prava pobožnost raste onda kada ju vježbamo u svakidašnjem životu: tada se to odražava i na našem radnom mjestu, rekao je propovjednik, dodavši kako putem molitve dobivamo sposobnost da se odrekemo samih sebe kako bismo nesebično služili drugima, kako bismo mogli znati strpljivo podnositi

nepravdu i dopustiti da drugi ima posljednju riječ. *Ne ljubimo lagodnosti, nego budimo ustrajni u molitvi i ljubavi prema Bogu,* rekao je mons. Hočevar, tumačeći da je isto to ponavljao i don Bosco salezijancima govoreći im: "Vaša molitva neka bude asistencija, to jest stalna nazočnost kod napuštene i siromašne mladeži. /.../ Odgoj mladeži na prvi pogled izgleda privlačan i lijep, kao da odgojitelj hoda po tepihu od samih crvenih ruža, ali se ispod ruža skriva oštro trnje. Jedan komadić neba će platiti sve napore." Na kraju je mons. Hočevar pozvao sve nazočne da u don Boscovu duhu i uz njegov zagovor odgajaju napuštenu i siromašnu mladež. To ćemo moći ostvariti samo ako usvojimo don Boscovo geslo: "Daj mi duše, drugo uzmi".

Svečana proslava sv. Ivana Bosca bila je povezana s početkom svečanosti u Bologni i u Torinu u povodu 150. obljetnice utemeljenja Salezijanske družbe. Podsjetili smo se tumačenja gesla za ovu godinu vrhovnog poglavara Salezijanske družbe don Pascala Chaveza: "Nastojmo iz salezijanske družbe načiniti široki pokret za spasenje mladih". Dva su razloga odabira baš ove

teme za geslo poglavara Družbe. U prvom redu to je proslava 150. obljetnice ustanovljenja Salezijanske družbe te priprema za 200. obljetnicu don Boscova rođenja (1815.-2015.).

Janez Jelen

Treće župno prelo u Somboru

Na Svijećnicu, 2. veljače, u maloj dvorani HKUD "Vladimir Nazor" u Somboru, održano je treće po redu župno prelo.

Brojne župljane i druge uzvanike svojom glazbom na klavijaturama zabavljao je Ivan Šomođvarac, a svoje talente na harmonici pokazao je Vinko Paštrović. Kao novitet prela ove je godine uvedena tombola. Također je izabrana i najljepša prelja. Treće mjesto osvojila je Dragica Stojanov, drugo Gordana Peinović, a najljepšom među najljepšima proglašena je Marijela Parčetić. Okupljeni na Prelu, njih oko 70, radovalo se preljskoj pjesmi *Ej, salaši*. U nadi da će se i nagodinu upriličiti ovakvo druženje, radosno smo se razišli u sitne sate.

Josip Josipović

MALA BOLNIČKA KAPELA (posljednjeg petka u mjesecu)

Krasi je ime njene zaštitnice drage svećice, Elizabete Ugarske. Ponosno stoji u starom dijelu subotičke bolnice, na mjestu gdje vrijeme stane a čuje se samo molitva za ozdravljenje i utjehu bolesnima. To mjesto divno zrači i podiže. Mami suze i pjesme nježne zahvale Isusu. Isus ozdravlja... Duše Sveti, dovedi nove, žarke molitelje, pod okrilje ove lijepe, tople, male bolničke kapele.

Jelena N.

/U bolničkoj kapeli u Subotici svakog posljednjeg petka u mjesecu od 19 do 21 sat je sveta misa i klanjanje koje se prikazuje za bolesnike, bolničko osoblje i za spas nerođenih. Dođite!/
ZVONIK

Pomozimo bolesnoj i napaćenoj djeci

/Iz Poruke pape Benedikta XVI.
za Svjetski dan bolesnika 2009./

Na Svjetski dan bolesnika, koji se slavi 11. veljače, na liturgijski spomen Blažene Djevice Marije Lurdske, dijecezanske će se zajednice okupiti sa svojim biskupima na molitvi da bi razmišljale i odlučile koje inicijative poduzeti kako bi se kod ljudi probudila svijest o stvarnosti trpljenja.

Pavlova godina koju slavimo pruža povlaštenu prigodu da se zajedno s apostolom Pavlom zadržimo u razmišljanju nad činjenicom da, "kao što su obilate patnje Kristove u nama, tako je po Kristu obilata i utjeha naša" (2 Kor 1,5). Duhovna povezanost s Lurdom doziva k tomu u svijest majčinsku brigu Isusove majke za braću svojega Sina koja još putuju te se nalaze u pogiblima i tjeskobama, dok ne budu dovedena u sretnu domovinu.

Ove godine svoju pozornost posvećujemo osobito djeci, tim najslabijim i najranjivijim stvorenjima, i onoj od njih koja su bolesna i trpe. Ima malih ljudskih bića koja nose na tijelu posljedice bolesti zbog koje su ostala nepokretna, a ima i onih koja se bore s bolestima koje su još uvijek neizlječive usprkos napretku medicine i pomoći vrijednih i sposobnih znanstvenika i medicinskih stručnjaka. Ima djece na čijem su tijelu i duši rane ostavili sukobi i ratovi, kao i nevinih žrtava mržnje bezumnih odraslih osoba. Ima djece "s ulice", koja su lišena topline obitelji i prepuštena samima sebi, kao i malenih koje su obeščastili odurni ljudi koji vrše nasilje nad njihovom nevinošću, nanoseći im duševne rane kojima će biti obilježeni ostatak života. Ne možemo zatim zaboraviti nebrojenu djecu koja umiru zbog žeđi, gladi, oskudne zdravstvene pomoći, kao i malene koji su sa svojim roditeljima protjerani ili izbjegli iz vlastite zemlje u potrazi za boljim uvjetima života. Iz grudi sve te djece prolama se tihi krik boli na koji se kao ljudi i vjernici ne smijemo oglušiti.

Kršćanska zajednica, koja ne može ostati ravnodušna na tako dramatične situacije, osjeća hitnu dužnost intervenirati. Crkva je, naime, kao što sam pisao u enciklici *Deus caritas est*, "Božja obitelj u svijetu. U toj obitelji nikomu ne smije nedostajati ono što je nužno za život". Želja mi je, zato, da i Svjetski dan bolesnika pruži mogućnost župnim i dijecezanskim zajednicama da postanu sve više svjesne da su "Božja obitelj", te ih potakne da po njima u selima, četvrtima

i gradovima bude primjetljiva ljubav Gospodina, koji traži da "u Crkvi, kao obitelji, niti jedan njezin član ne smije trpjeti oskudicu" (isto). Svjedočenje ljubavi sastavni je dio samoga života svake kršćanske zajednice. Crkva je od samog početka pretakala u konkretne geste evanđeoska načela, kao što to čitamo u Djelima apostolskim. Danas se, zbog promijenjenih okolnosti u kojima se zdravstvena pomoć pruža, osjeća potreba za tješnjom suradnjom među medicinskim stručnjacima koji rade u različitim zdravstvenim ustanovama i crkvenim zajednicama prisutnim na određenom teritoriju...

Ali i više od toga. Budući da bolesno dijete pripada nekoj obitelji koja, često s velikim mukama i poteškoćama, dijeli njihovu patnju, kršćanske zajednice moraju preuzeti na sebe obavezu pomoći obiteljima pogođenim bolešću sina ili kćeri. Po primjeru "dobrog Samaritanca" potrebno se prignuti nad osobe koje su tako teško kušane i pružiti im potporu u obliku konkretne solidarnosti. Na taj se način prihvaćanje i dioništvu u patnji pretvara u korisnu potporu obiteljima bolesne djece, stvarajući u njima ozračje vedrine i nade i dajući im da osjete uza se veliku obitelj braće i sestara u Kristu. Isusovo suosjećanje zbog plača udovice iz Naina (usp. Lk 7,12-17) i zbog usrdne Jairove molitve (usp. Lk 8,41-56) samo su neki od korisnih primjera koji pomažu naučiti kako dijeliti trenutke tjelesne i duhovne boli tolikih kušanih obitelji. Sve to pretpostavlja nesebičnu i velikodušnu ljubav, koja je odraz i znak milosrdne ljubavi Boga, koji nikada ne napušta svoju djecu u kušnji, već ih uvijek obdaruje čudesnim bogatstvima srca i uma da bi se mogli na primjeren način uhvatiti u koštac sa životnim nevoljama. /.../

Poseban pozdrav upućen je vama, draga djeco, koja ste bolesni ili trpite: Papa vas i vaše roditelje i članove obitelji grli očinskom ljubavlju i jamči vam poseban spomen u molitvi, pozivajući vas da se pouzdajete u majčinsku pomoć Bezgrešne Djevice Marije, koju smo prošlog Božića ponovno promatrali kako s radošću na svoje grudi privija Božjeg Sina koji je postao djetetom. Zazivajući na vas i na sve bolesnike majčinsku zaštitu Svete Djevice, Zdravlje bolesnih, svima od srca udjeljujem posebni apostolski blagoslov. /IKA/

Bolest

Poznata je istina da je čovjek biće želja. One rastu s njim. Neke uspije ostvariti, neke ne. No i druga istina je poznata – želje su prisutne dok je čovjek zdrav. Kada dođe bolest, patnja, ostaje samo jedna želja – da ponovno ozdravi.

Ovih dana mi je u ruke došla jedna mala knjižica "365 misli o smislu bola". Nad mnogima sam se zamislio. Jedna kaže i ovo: "Čovjek je šegrt, a bol njegov učitelj. Nitko se ne poznaje dok ne počne trpjeti." Pjesnik, Dobriša Cesarić, je zapazio da se ljudi različito ponašaju u bolesti. Kaže – jedni idu otkrite rane – svi neka vide. Drugi bol u sebi skrivaju, ne daju mu prijeći u stihove i riječi. Dobro se nekad upitati – kako se ja ponašam u boli?

Gospodin Isus je imao sućuti za ljude s kojima je živio, koje je susretao. Mnogima je pomogao, vratio zdravlje. Za ozdravljenje je često od ljudi tražio i vjeru. Govoreći o posljednjem sudu – posvjedočio je da će jedno od pitanja biti jesmo li ga prepoznali u bolesnicima (usp. Mt 25,36).

Crkva među svojim darovima ima i sakrament bolesničkog pomazanja. Nekad su ga pogrešno nazivali zadnja pomast. Svi sakramenti darivaju Božju milost. Milost bolesničkog pomazanja je da bolesniku vrati zdravlje, da ga okrijepi, ojača za dostojanstveno trpljenje. Bolesnik ima pravo primiti pomazanje u svakoj težoj bolesti. Ne bojmo se tog sakramenta. Zovimo svećenika pred odlazak u bolnicu, prije operacije... Mnogi bi nam vjernici mogli posvjedočiti o učinkovitosti tog sakramenta.

U ovom mjesecu slavimo i međunarodni dan bolesnika. Ne samo na taj dan, već svaki dan, budimo pažljivi i blagi s njima. Olakšajmo im! Neka nas u tom odgovornom poslu prati zagovor Majke Božje iz Lurda.

Lazar Novaković

Započela nova godina u Irigu

Prvoga dana nove godine okupili smo se na blagoslov s porukom *da nas Bog želi susresti u njoj i da mu ostanemo vjerni i slijedimo Krista. Kalendar može ostati neispisan ali je važan susret s ljudima.* Nastavili smo s blagoslovom i pastoralnim pohodom naših obitelji. U Šatrinacima je 3. siječnja, uz blagoslov ulice u kojoj je živio pok. čika **Jova Beljanski**, u nazočnosti tri pravoslavna monaha, župnik **Blaž Zmaić** zahvalio za suživot pravoslavnih s vjernicima katolicima. Nakon sudjelovanja na tradicionalnom IX. Božićnom susretu zborova, pjevača, pjesama i običaja (sudjelovala je i mađarska pjevačka grupa iz Šatrinaca, Iriga, te djeca s recitacijama i igrokazom iz Iriga i Vrdnika), župnik je bio nazočan na Badnjoj večeri u pravoslavnoj obitelji **Martić** te na liturgiji Badnje večeri u Pravoslavnoj crkvi (uzvrativši posjet), uputivši božićnu čestitku vjernicima.

Između Bogojavljenja i Krštenja Gospodnjeg, 9. siječnja oprostili smo se u Vrdniku s pok. **Šteficom Jerman** (76) oproštajnim riječima župnika: *Ona stupa cjelokupnom poviješću života, s ljubavlju u vođenom brigom, s radošću i spremnosti pomoći, s radošću u poslu, s marom i dobrotom i sa svime što je mogla.*

Za vrijeme blagoslova domova u Vrdniku, a po osobnoj želji za života, župnik je sahranio ženu **Gevu Gabrić** (90) maked. pravosl. vjere, uz koju je u godinama samoće bila obitelj **Stefanović**. Za vrijeme blagoslova domova u župi i filijalama, župnik je bračnim parovima koji slave 25, 30, 40, 50 godina bračne ljubavi, podijelio blagoslov i prigodnu Uspomenu s potpisom i blagoslovom župnika i srijemskoga biskupa.

U Novom Sadu sahranjena je 22. siječnja **Manda Nuhic** (90). Na dan sv. Save – školske slave, župnik je nazočio Akademiji u Irigu kao i zajedničkom ručku nastavničkog kolegija s ravnateljem i uglednim gostima. /f. f. /

Tradicionalni blagoslov glazbenika, pjevača i instrumenata

Tradicionalni blagoslov glazbenika, pjevača i instrumenata održan je na blagdan sv. Franje Saleškoga, 24. siječnja u Mužliji. Svake godine na ovaj se blagoslov okupi lijepi broj glazbenika i glazbenih sastava koji sviraju na različitim javnim, crkvenim te obiteljskim okupljanjima i slavljinama.

Ove godine blagoslov je podijelio salezijanac i kapelan **Janez Jelen**. Obraćajući se nazočnima istaknuo je kako je upravo Franjo Saleški zaštitnik medija, sredstava društvenoga priopćivanja, kao što su radio, televizija, tisak i Internet. On je kao ženevski biskup bio veliki apostol mira, ljubavi i sloge. U Katoličku crkvu se njegovim blagim nastojanjem vratilo preko sedamdeset tisuća kalvina. Zbog njegove krotkosti ga je don Bosco izabrao i za zaštitnika Salezijanske družbe, koja je po njemu dobila i ime. *Don Bosco je tako cijenio glazbu kao jako odgojno sredstvo među omladinom da je uskliknuo: "Salezijanska kuća bez glazbe je kao tijelo bez duše". Zato i vi svi rado svirajte i pjevajte na Božju slavu i veselje ljudi,* poručio je okupljeni glazbenicima don Janez Jelen.

Janez Jelen

Veliko slavlje u Kotoru

U Kotoru je 8. veljače ove godine održana takozvana vanjska proslava sv. Tripuna o 1200. obljetnici prijenosa relikvija sveca iz Carigrada u Kotor. Svečanost je počela u 9,30 sati dočekom Bokeljske Monarice na glavnim gradskim vratima. Potom je uslijedila ceremonija na trgu ispred katedrale uz počasni pozdrav i paljbu, a odigrano je i tradicionalno kolo sv. Tripuna. Slijedila je svečana sveta misa koju je predvodio kardinal **Josip Bozanić** u koncelebraciji devetorice nadbiskupa i biskupa, te brojnog svećenstva. Svečanostima su nazočili najviši predstavnici Srpske pravoslavne Crkve u Crnoj Gori te državnih i gradskih vlasti.

Na početku misnoga slavlja domaći biskup, **mons. Ilija Janjić**, izrazio je svoju veliku radost što se pozivu na ovo slavlje odazvalo toliko visokih gostiju. On je svima zaželio da u sv. Tirpunu pronađu uzor za nasljedovanje u predanosti svjedočenja života za Krista.

Kardinal Bozanić se stoga zahvalio na pozivu i izrazio svoju radost što je ponovo u Kotoru. On je u svojoj propovijedi započeo rečenicom blagopokojnog pape Ivana Pavla II. za njegova drugog pohoda Hrvatskoj u Splitu: "Ovdje povijest ne štiti." Pod tim geslom on je pozvao nazočne da razumiju proslavu ovog velikog jubileja. "Crkve i samostani, kao i druga umjetnička dobra koja su preživjela do naših dana snažno svjedoče o vjeri ovdašnjega čovjeka. Upravo me ta činjenica na ovome svetom mjestu i na ovaj svečani dan ispunja divljenjem" – istaknuo je kardinal. On je nadalje naglasio važnost ukorijenjenosti u tako divnu tradiciju. To je ujedno bio i poziv na hrabrost. Umjesto bojazni pred izazovima budućnosti, potrebno je smjelo i odvažno živjeti sadašnjost – istaknuo je kardinal naglašavajući – "Dovoljno je samo pogledom obuhvatiti panoramu Boke kojom dominiraju crkveni zvonici. Oni najbolje svjedoče o katoličkoj i hrvat-

skoj prisutnosti u ovome kraju. I usuđujem se reći danas ovdje, misleći i na one koji su bolna srca napustiti svoje domove, da bi Boka i cijela Crna Gora teško bili osiromašeni, kad bi nestalo Hrvata i katolika iz ovoga kraja." Zaključujući svoju propovijed kardinal je istaknuo kako se katolička baština Boke na osobit način ogleda u svetim dušama koje su ponikle upravo u tome kraju, poput sv. Leopolda Bogdana Mandića, blaženih Gracija iz Mula i Ozane Kotorske te službenice Božje Ane Marije Marović. Oni svjedoče kako je ta zemlja plodno tlo svetosti te kako ljudi toga kraja imaju istančan osjećaj za Božje i sveto. Zbog njih s pravom Boku nazivamo Zaljevom svetaca, kojima se ponosi Katolička Crkva i hrvatski narod. "Želim vas potaknuti i podržati na kršćanskom putu života i svjedočenja. Ugledajte se uvijek u svijetle likove svete povijesti Kotorske biskupije. Krist nas poziva i pokazuje nam put, a sveci su nam izvrsni primjeri na životnom putovanju. Neka vas na tom putu prati njihov zagovor i zagovor naše nebeske Majke Presvete Bogorodice Marije" – zaključio je kardinal.

Svetu misu svojim skladnim pjevanjem uljepšao je katedralni zbor Sv. Tripun pod vodstvom zborovođe maestra **Nikole Čučića**. On je prethodnog dana u kotorskoj katedrali svečanim koncertom katedralnog zbora te više solista obilježio pedesetu obljetnicu svog kulturno-glazbenog djelovanja.

Po završetku svete mise gradskim je ulicama prošla procesija s moćima sv. Tripuna i drugih svetaca iz riznice kotorske katedrale.

U cijeloj proslavi i vrijeme se pokazalo kao vrlo blagotvorno prema sudionicima vanjske proslave sv. Tripuna. Mada je nedjelja u Kotoru osvanula kao kišni dan, tijekom ceremonije ispred katedrale i procesije kiša nije padala, dok je u međuvremenu za vrijeme mise bilo čak i grmljavine i jake kiše.

Mirko Štefković

Papa o ...

... eutanaziji - U svom nedjeljnom nagovoru uz molitvu Anđeo Gospodnji 1. veljače, pozdravljajući tridesetak tisuća članova talijanskog Pokreta za život, Papa je osudio eutanaziju primijetivši kako to nije rješenje dostojno čovjeka. *Život je dar, koji treba uvijek čuvati*, rekao je Papa, dodavši kako je eutanazija pogrešan odgovor na dramu trpljenja. *Pravi odgovor ne može naime biti da se čovjeka usmrti, koliko god da ta smrt „slatka” bila, već da se svjedoči ljubav koja pomaže ljudski se uhvatiti u koštac s bolom i agonijom. U jedno budimo sigurni: nijedna suza, ni onoga koji trpi, ni onoga koji je uz njega, neće biti izgubljena pred Bogom*, rekao je Papa. /IKA/

... jedinstvu kršćana - *Jedinstvo kršćana je u današnjem svijetu obilježeno podjelama i sukobima prijeko potrebno*, rekao je papa Benedikt XVI. primivši 30. siječnja u audijenciji sudionike sastanka Mješovitoga međunarodnog povjerenstva za teološki dijalog između Katoličke Crkve i Istočnih pravoslavnih Crkvi. Riječ je o skupini od sedam mjesnih Crkvi koje su se odvojile od opće Crkve 451. godine, ne prihvaćajući neke odluke Kalcedonskoga sabora. Svijetu je potreban vidljivi znak otajstva jedinstva, istaknuo je Papa, pohvalivši pritom zalaganje Istočnih pravoslavnih Crkava u dijalogu s Katoličkom Crkvom. Taj je dijalog, prema Papinim riječima, potreban za prevladavanje podjela iz prošlosti, te za jačanje jedinstva svjedočenoga od kršćana pred golemim izazovima s kojima se danas trebaju suočiti vjernici. Osim toga, Papa je istaknuo kako je dužnost vjernika raditi na očitovanju dimenzije zajedništva u Crkvi. /IKA/

Papa povukao izopćenja biskupa Bratovštine Sveti Pio X.

Papa Benedikt XVI. dekretom 21. siječnja povukao je izopćenja biskupa svećeničke bratovštine Sveti Pio X. - Bernarda Fellaya, Bernarda Tissier de Malleraisa, Richarda Williamsona i Alfonsa de Gallareta, objavljeno je 24. siječnja u Vatikanu. Time je zapravo želio napraviti korak za postizanje konačne pomirbe s pokretom koji je osnovao i vodio biskup Marcel Lefebvre.

Papa je još kao kardinal Joseph Ratzinger 1988. godine uspostavio odnos s biskupom Lefebvrom. Tada nije uspio doći do jedinstva, a biskupska posvećenja 30. lipnja iste godine, bez Papina odobrenja, izazvala su raskol. Međutim, povjerenstvo Ecclesia Dei, koje je u to vrijeme ustanovio papa Ivan Pavao II., brižno je čuvalo otvorene putove dijaloga, a razne su se zajednice, na razne načine povezane s Lefebvreovim pokretom, tijekom vremena povratile punom zajedništvom s Katoličkom crkvom. Svećenička bratovština "Sveti Pio X." s četiri biskupa, u svakom slučaju bila je najvažnija skupina s kojom je trebalo uspostaviti zajedništvo. Papa je na nedvojben način očitovao svoje zauzimanje da se postigne željeni cilj, objasnio je ravnatelj Tiskovnog ureda Svete Stolice o. Federico Lombardi. *Lijepo je što se skidanje izopćenja događa neposredno prije 50. obljetnice najavljivanja Drugog vatikanskog koncila, tako da se taj temeljni događaj smatra razlogom zajedništva a ne napetosti*, rekao je otac Lombardi i dodao kako dekret o povlačenju izopćenja jasno govori da smo još na putu prema punom zajedništvu, čije brzo ostvarenje želi Papa.

Spomenuti Papin dekret izazvao je buru reakcija među pojedinim katoličkim teolozima kao i reagiranje njemačke kancelarke Angele Merkel, u prvom redu zbog samoga biskupa Williamsona koji je u intervjuu za švedsku televiziju nijekao povijesnu istinitost holokausta. Međutim, Bratstvo Sveti Pio X., koje okuplja Lefebvreove biskupe, jasno se ogradilo od stajališta biskupa Williamsona. *Njegove izjave ni u kom slučaju ne odražavaju stajalište našega bratstva*, napisao je predsjednik bratstva biskup Bernard Fellay, pojašnjavajući da je do daljnega biskupu Williamsonu zabranio javno očitovanje o političkim i povijesnim pitanjima. Obraćajući se papi Benediktu XVI. poglavar bratstva biskup Fellay jasno piše: *Tra-*

žimo oprostjenje od Vrhovnog svećenika i svih ljudi dobre volje zbog dramatičnih posljedica tog čina. Premda priznajemo neprikladnost tih izjava, možemo jedino sa žalošću ustvrditi da su one izravno pogodile naše bratstvo, diskreditirajući njegovo poslanje.

U povodu cijeloga slučaja, Državno tajništvo Svete Stolice objavilo je 4. veljače priopćenje u kojemu u četiri točke pojašnjava razloga ukidanja izopćenja Lefebvreovaca. U tom smislu, u trećoj točki navodi se kako su izjave o holokaustu i stavovi mons. Williamsona o holokaustu za Svetoga Oca u potpunosti neprihvatljivi i on ih snažno odbacuje, kao što je to naznačio 28. siječnja kad je, govoreći o tom okrutnom genocidu, ponovio svoju punu i neporecivu solidarnost s našom braćom dionicima Prvoga Saveza, te je izjavio da spomen na taj strašan genocid mora potaknuti 'čovječanstvo na razmišljanje o nepredvidivoj moći zla kad ono osvoji srce čovjeka', dodajući da holokaust ostaje 'za sve upozorenje protiv zaborava, protiv nijekanja ili umanjivanja, jer nasilje učinjeno protiv samo jednog ljudskog bića jest nasilje protiv svijetu'. Biskup Williamson, da bi bio pripušten punoj biskupskoj službi u Crkvi, morat će se sasvim jasno i javno distancirati od svojih stavova o holokaustu, koji nisu bili poznati Svetom Ocu u trenutku odrješenja izopćenja. Sveti Otac traži molitvenu pomoć svih vjernika, da Gospodin prosvijetli put Crkve.

I vatikanski glasnogovornik odnosno predstojnik Tiskovnog ureda Svete Stolice o. Federico Lombardi DI u aktualnom sporu o povlačenju izopćenja četvorici biskupa Bratovštine sv. Pija X. izjavio je da je riječ o "pomanjkanju komunikacije" u Rimskoj kuriji. *Dekret o povlačenju izopćenja "sastavljen je u žurbi" i nitko iz Tiskovnog ureda nije bio upoznat s njime. Dekret je razaslan medijima i pojedinim mjesnim biskupima prije no što je objavljen u Kuriji, te mi više nismo imali glavnu riječ u komunikaciji*, istaknuo je isusovac u razgovoru objavljenom 6. veljače u francuskom katoličkom dnevniku "La Croix". Lombardi ocjenjuje da nije riječ o nekoj "uroti svjetskih medija", mediji su "i dobri i loši kao uvijek". Na putu stvaranja "komunikacijske kulture" u Vatikanu Lombardi si želi da ubuduće stručni teo-

loški tekstovi budu razvidnije predstavljani, užu suradnju kurije i Tiskovnog ureda. *Osobito kod "osjetljivih tema" priopćenja bi trebala biti dobro pripremljena, inače je nemoguće izbjeći štetne nesporedne, ističe predstojnik Tiskovnog ureda Svete Stolice. U telefonskom razgovoru iz Moskve za Radio Vatikan kardinal Kasper, predsjednik Papinskoga vijeća za jedinstvo kršćana, izjavio je kako sa zabrinutošću prati razvoj događanja, istaknuvši "kako se nitko ne raduje što je došlo do nesporednosti". Povlačenje izopćenja biskupima koje je zaredio nadbiskup Marcel Lefebvre znači samo nadilaženje jedne od prepreka za dijalog s članovima lefebvrističkoga pokreta. Papa je želio započeti dijalog jer želi unutrašnje i vanjsko jedinstvo, no to ni u kojem slučaju ne znači da su ti biskupi već u zajedništvu s Katoličkom crkvom. Oni su i nadalje suspendirani, istaknuo je kardinal Kasper. Osobno bih želio da je o tome prethodno u Vatikanu bilo više međusobnog razgovora, jer je uvijek puno teže pitanja naknadno razjašnjavati, rekao je kardinal Kasper. /Prema: IKA, Radio Vatikan, Križ života/*

Benedik XVI. završio niz kateheza o sv. Pavlu

Mučeničkom smrću sv. Pavla papa Benedikt XVI. završio je u srijedu 4. veljače niz kateheza o Apostolu naroda.

Istaknuo je kako je konvergencija s protestantima nada ekumenizma. *Pojačavanje konvergencije između katoličke i protestantske egzegze o poslanici sv. Pavla predstavlja veliku nadu za ekumenizam, istaknuo je Papa, osvrćući se na kraj života apostola Pavla, koji je umro mučeničkom smrću u Rimu oko godine 96. Martin Luther je pred kraj svog života, prema Papinim riječima, pronašao novu interpretaciju teologije opravdanja, koja ga je oslobodila od dvojbi i nemira prijašnjeg života s novim radikalnim povjerenjem u Božju dobrotu, koji oprašta bezuvjetno. Crkva mu je izgledala kao ropkinja zakona. Tridentinski koncil protumačio je u dubinu tu teologiju, pronašavši sintezu između zakona i Evanđelja.*

Osvrćući se na dug put apostolova trpljenja prema mučenštvu, papa Ratzinger primijetio je kako je sv. Pavao bio vjerojatno ubijen u močvari uzduž ceste Laurentine. Tu mu je bila odsječena glava, koja je, prema drevnoj legendi, tri put odskočila, a svaki put je

iz zemlje potekao mlaz vode zbog čega je to mjesto i danas poznato pod nazivom Tri fontane. Pavao je bio međutim sigurno pokopan na mjestu gdje se danas nalazi velebna crkva podignuta njemu u čast uzduž ceste Ostiense. Sv. Pavao ostaje, prema Papinim riječima, zapamćen kao predan apostol i plodan kršćanski mislilac. *Nadahnjivati se na njemu, kako na njegovu apostolskom primjeru tako i na njegovu nauku, bit će stoga poticaj, ako ne jamstvo, za učvršćivanje kršćanskog identiteta svakog od nas kao i za pomlađivanje čitave Crkve, istaknuo je Papa u katehezi. /IKA/*

Europski biskupi jačaju borbu za okoliš

Europske biskupske konferencije intenzivirat će zauzimanje u borbi za okoliš, zaključeno je na posljednjem zasjedanju Povjerenstva za pitanja okoliša Vijeća europskih BK (CCEE) u St. Gallenu u Švicarskoj.

Među načinima dubljeg i duhovno utemeljenoga angažmana su i "hodočašća odgovornosti za stvoreno". Povjerenstvo također želi ojačati ekumensku suradnju u borbi za okoliš u skladu sa stavovima o klimatskim promjenama i prihvatljivom načinu života razmatranima na III. europskom ekumenskom skupu u Sibiru u Rumunjskoj godine 2007. Ekumenska suradnja bit će izražena i u razradi stajališta za Konferenciju UN-a o klimatskim promjenama u Kopenhagenu krajem godine. Kako bi se na europskoj razini umrežile i unaprijedile raznovrsne i brojne inicijative i radne skupine nastale proteklih godina pri pojedinačnim biskupskim konferencijama potiče se Europski katolički ekološki forum (Catholic ecology forum Europe" - www.cefe.ch), inicijativa s II. europskoga ekumenskoga skupa u Grazu 1997. /IKA/

Ustoličen novi patrijarh Ruske pravoslavne Crkve

Novi patrijarh Moskve i cijele Rusije Kiril, prvi postkomunistički patrijarh, u katedrali Krista Spasitelja u Moskvi ustoličen je 1. veljače za poglavara Ruske pravoslavne Crkve. Metropolit Smolenska i Kaliningrada Kiril (62) za novog je patrijarha izabran 27. siječnja i na toj je službi zamijenio Aleksija II.

Na raskošnoj svečanosti u velebnoj moskovskoj katedrali u samom srcu Moskve bili su prisutni ruski predsjednik Dmitri Medvedev, premijer Vladimir Putin te više od 4000 osoba, među kojima brojni crkveni velikodostojnici u pozlaćenim liturgijskim odijelima, predstavnici drugih vjeroispovijesti i političke vlasti i vjernici. U trenutku u kojem su vjernici uskliknuli "axios, axios, axios" ("dostojan je", na grčkom), Kiril je službeno postao poglavar Ruske pravoslavne Crkve. Mitropolit Kiril rođen je u Lenjingradu 20. studenoga 1946. kao Vladimir Mihailović Gundjajev. Bio je episkop i metropolit Smolenska i Kaliningrada od 1991., a od 1989. obnašao je službu predsjednika Odbora za vanjske odnose Moskovskoga patrijarhata postavši najbliži suradnik patrijarha Aleksija. Godine 1971. zadužen je da predstavlja Moskovski patrijarhat u Svjetskom vijeću Crkava i od tada se osobno bavio ekumenskim odnosima. Nakon smrti Aleksija II. 6. prosinca protekle godine Sveti sinod Ruske pravoslavne Crkve imenovao ga je za locum tenens patrijaršijskog sjedišta. Nakon što je mitropolit Filaret iz Minska i Slutska povukao svoju kandidaturu, pravoslavni delegati birali su između dvojice kandidata: metropolita Kirila i metropolita Klementa, izabravši već u prvom krugu glasovanja prvog. Prihvaćajući imenovanje, patrijarh Kiril poklonio se pred skupštinom od 700 delegata. /IKA/

Godina svete Bernardice

Nakon što je na prošlogodišnju svetkovinu Bezgrešnog začeca završena jubilarna godina 150. obljetnice Gospinih ukazanja, u tijeku koje je glasovito marijansko svetište pohodilo više od devet milijuna hodočasnika iz cijeloga svijeta, a više od milijun i pol ih je prošlo "Jubilejskim putem" koji je bio uvjet za dobivanje jubilejskog oprost, početkom 2009. otvorena je Godina sv. Bernardice. U prigodi njezina otvaranja, u Lurdu je održan simpozij "Bernardica od Lurda do Neversa", na kojem se razmatrao Bernardičin život i hod u rastu prema kršćanskom savršenstvu. Bila je to prigoda da se vjernicima predloži razmatranje njezina kršćanskog života kao poticaj za nasljedovanje male svete francuske pastirice rodnom podno Prinejskog gorja. /IKA/

23. veljače

Blaženi Ljudevit Mzyk

(* 22. travnja 1905. + 20. veljače 1940.)

- peto od desetero djece ● sin rudarskog nadglednika ● odrastao u pobožnoj obitelji ●
- ministrant od najranijeg djetinjstva ● u duhovnim vježbama odlučio postati svećenik misionar ●
- za vrijeme školskih praznika radio u rudniku da pomogne materi ● odrekao se alkohola i duhana ●
- krvlju potpisao posvetu Gospi ● redovnik Družbe Božje Riječi ● doktor znanosti ● ponizan i strog odgojitelj ●
- i poslije batinanja blagoslivljao ● ni batinanje ga nije ubilo ●

Ljudevit je rođen 20. travnja 1905. godine kao peto od desetero djece svojih roditelja. Otac mu je bio rudarski nadglednik blizu grada Chorzów u Poljskoj, zapadno od Krakowa. Odrastao je u skromnoj i sretnoj obitelji. Vrlo rano postao marljivi ministrant. Za vrijeme jednih župnih duhovnih vježbi zaželio je postati svećenik – misionar. Postao je sjemeništarac. Za vrijeme školskih praznika Ljudevit je radio u rudniku ugljena kako bi pomogao majci kad je obudovjela. Bio je i član pokreta katoličke mladeži 'Quickborn' (=živi izvor) gdje se obvezao da će se odreći alkohola i duhana. Svoje je ideale želio ostvariti u Družbi Božje Riječi (Societas Verbi Divini). Članove te družbe u njemačkom govornom području zovu Steyler Missionare, po nizozemskom gradiću Steyl u kojem je g. 1875. blaženi Arnold Janssen ustanovio tu misijsku družbu.

Ljudevit je boravio u St. Augustinu kod Bonna kako bi se pripravio za novicijat i redovničke zavjete. Godine 1926. je svoju posvetu Gospi potpisao vlastitom krvlju. Bogoslovlje je studirao u Rimu, gdje je 1935. godine doktorirao. Dok je čekao diplomu, pomagao je učitelju novaka u sjemeništu St. Gabriel kod Beča. Ta je kuća postala svjetsko središte za studij misijskih znanosti. U kući je 1925. godine živjelo 600 braće, svećenika i studenata. Družba je napredovala pa se godine 1935. u Chludowu kod Poznana otvorio prvi novicijat u Poljskoj, gdje je mladi P. Mzyk bio prvi učitelj novaka. Premda je bio strog poglavar, od pitomaca nikada nije tražio ono što sam ne bi učinio. Njegova su predavanja svi rado slušali. Resilo ga prijateljstvo i poniznost. Sam je radio s novacima, osobno se zalagao za njihove potrebe. Rektor novicijata u Chludowu postao je 1939. godine.

Kad je Poljska pala pod njemačku okupaciju, skoro svi ukućani su odselili prema istoku. P. Mzyk je ostao u kući zajedno s nekoliko subrača. Nje-

govim nastojanjem novaci su se ipak vratili. Na koncu je zaprijetilo prisilno raspuštanje kuće. Puno je svećenika bilo uhićeno. Zbog teških prilika, pitomci zavoda su preseljeni u Bruczko, gdje su novaci tvorničkim radom mogli doprinosti za vlastito izdržavanje. Nijemci su doduše zabranili raspuštanje kuće Chludowo kod Poznana. Progoni su doprili i do te kuće. Tako je 25. siječnja 1940. godine uhićen P. Ljudevit.

Mučeništvo

Istoga dana stigoše kamioni njemačke tajne policije. Bili su pretrpani svećenicima iz okolice Poznana. S njima je i P. Ljudevit Mzyk dospio u logor u Poznau. Zatočeni svećenici su bili svaki dan okrutno tučeni i zlostavljani. Do njegove je obitelji dva puta stiglo krvavo rublje. U jednom komadu rublja bila je cedulja s riječima: "Ja još živim. Pomozite mi, ako možete." Nitko mu nije mogao pomoći. Okrutna su mučenja danomice nastavljana. O mučeničkoj smrti oca Mzyka svjedoče

očevici iz logora, gdje je u posljednje vrijeme boravio sa svećenicima Silvestrom Marciniakom, Franciszkom Olejniczakom i s još 28 zatvorenika, mahom studenata. Gladovali su. Stražari bi iznenada provaljivali u ćelije i tukli ih sve bez reda i razloga. P. Mzyk je uživao veliki ugled među zatočenicima. Nakon jednog batinanja jedan slijepi svećenik je zamolio P. Mzyka da ga blagoslovi.

Zatočnici su organizirali predavanja i rasprave kako bi si olakšali dane mučenja. U diskusijama se P. Mzyk puno zanimao za pitanja odgoja. Mučitelji su ga zvali neslomivi protivnik. Mnogo su ga puta prebijali; 20. veljače su ga tukla dvojica pijanih mučitelja. Činilo se da je to posljednji dan života za P. Mzyka. Oko 22.00 sata je mučenje nastavila jedna druga skupina. Tukli su i gazili zatočnike. Pucali su kroz ključaonice. Od zagušne vike mučitelja jedva se čulo zapomaganje zatočenika, koji su stajali na hladnom hodniku u pidžamama i čarapama. Onda su stražari izdvojili P. Mzyka i još dvojicu svećenika, od kojih mu je jedan dok su prolazili hodnikom dao odrješenje. Na kraju hodnika Mzyk je zakoračio uz stepenice, misleći da se ide gore. Tada su se stražari bacili na P. Mzyka i P. Galku, te su ih pola sata gazili i udarali, pod izlikom da je P. Ljudevit pokušao pobjeći. Na kraju je jedan stražar hicem u potiljak ubio P. Mzyka. Subrača koja su živa izišla iz logora su svjedočila da je P. Mzyk za svoje novake, sjemeništarce i za svu svoju subraču bio svijetao primjer za vjernost u nasljedovanju Krista. O životu i djelovanju P. Mzyka se u zajednici puno razgovaralo. On je postao svjedok za mlade, koji su polagali zavjete. U molitvi litanija su redovnici dodavali imena ubijene subrača. Na prvom mjestu je uvijek bilo ime P. Mzyka. Ljudevita Mzyka i tri njegova subrata je 13. lipnja 1999. papa Ivan Pavao II. proglasio blaženim.

Uređuje i piše: o. Ante Stantić, OCD

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Otac Gerard Tomo Stantić i komunizam

U svom svećeničkom životu i djelatnosti naš sluga Božji imao je načelo: "Tko bližnjemu ne pruža potrebno za spasenje u pakao ga šalje". Stoga odlučuje: "Za svačiji spas marljiv biti"¹. Spreman je: "Ostaviti druženje a Bogom, i radi Boga, poslušiti bližnjega"².

Vrijedi ova načela njegova života pokazati na konkretnom primjeru, na komunizmu koji u Gerardovo doba nastoji proširiti svoju vladavinu. U njegovo doba komunizam pokazuje svoje pravo lice. Komunizam vlada u to doba u Rusiji. Iz Rusije se proširio na Meksiko a nešto kasnije i na Španjolsku. U tom kontekstu sluga Božji doživljava komunizam kao ponovno razapinjanje Krista i zapisuje: "Moram ludovati kad vidim da Te na križ prikivaju"³.

Iz njegovih brojnih zapisa izdvajam samo ponešto na što o. Gerard svraća pozornost vjernika radi kojih će, jamačno prisluskiivan, biti na listi onih koji trebaju biti likvidirani kao što se dogodilo nekim svećenicima koji su bili smaknuti ili osuđeni na dugotrajnu robiju kada je u bivšoj Jugoslaviji komunizam došao na vlast. Njega će komunisti stvarno tražiti kako bi ga uhitili ali Providnost, "Mali Isus" – kako je on izjavio – će ga po malo čudesno zaštititi kako ćemo doznati.

Sluga Božji dok u svojim zapisima ističe neke društvene vrijednosti što komunizam obezvrjeđuje, podcrtava posebno moralne i vjerske vrednote protiv kojih se komunizam bori. "U Rusiji su komunisti učitelji strahote a ne učitelji koji upućuju na dobro. U Meksiku vlast bombama zasipa svoje građane a žive tjera na prosjaštvo 1927"⁴.

Na srcu sluga Božjega su ipak duhovna i kršćanska načela i u svjetlu tih načela prosuđuje komunizam jer "Vjera je život a bezboštvo smrt"⁵. Stoga u tom kontekstu ističe: "U Rusiji se knjiga baca u smeće ako je u njoj Božje ime napisano velikim slovom"⁶. Poznato nam je da je tako bilo i bivšoj Jugoslaviji za vrijeme vladavine komunizma!

"Po komunizmu ne propada samo bogat nego i siromah zbog krađe, nasilnog oduzimanja svega"⁷. "Prema Svetome pismu još i neprijatelja gladnoga treba nahraniti i žednom vode dati. Komunisti nisu kadri ni sebe hraniti nego samo bi radi bili otimati. Ako će svaki otimati, tko će raditi? Sv. Josipe, pokaži svoje žuljevite ruke pa neće biti komunističke buke. Zato možemo kazati: dajte nam očeve po uzoru sv. Josipa i obećavam vam raj zemaljski"⁸.

Gerardove propovijedi protiv komunizma, iz kojih sam samo nešto izdvojio, bile su, po svoj prilici, prisluskiivane pa je tako, kako ćemo doznati, i on bio na listi onih koji su trebali biti osuđeni ili likvidirani, kako se to dogodilo brojnim svećenicima pa i u Bačkoj kad su komunisti preuzeli vlast. Tako u samostanskom ljetopisu stoji da su primili vijest da je ubijen opat Patranji, župnik u Bečeju. Kada je bilo izvjesno da će komunisti zaposjesti Bačku, Sombor, braća su se sabrala na savjetovanje o temi što učiniti? Zaključili su da u prvo vrijeme, svaki subrat može poći ili u svoju obitelj ili drugdje pa ako nekoga eventualno i likvidiraju, kad se situacija smiri, oni koji budu ostali na životu, moći će nastaviti živjeti u samostanu. O. Gerard je rekao da on ostaje u samostanu. O. Terezije je pak trebao poći s njemačkim vojnicima u Njemačku. No njemu se nikako nije dalo odlučiti i poći i o tome je cijelu noć razmišljao i napokon odlučio ostati u Somboru. Međutim o. Gerard, koji je, prema svjedočenju, cijelu noć molio kod oltara Malog Isusa, promijenio je odluku i mjesto oca Terezija, on je otišao s njemačkim vojnicima. Sklonio se u karmelski samostan u Györu, u Mađarskoj.

Kad se pak br. Pavao, koji je prespavao u nekoj prijateljskoj obitelji, vratio sutradan ujutro u samostan i zatekao o. Terezija a doznao da je o. Gerard otišao, postavio je pitanje kako to da je sluga Božji otišao a bio je odlučio ostati? Dobio je odgovor: "O. Gerard je rekao da mu je Mali Isus preporučio da napusti Sombor". Činjenica pak da je o. Gerard pošao u vozilu s njemačkim vojnicima je poslužila da se razglasi po Somboru da su ga Nijemci likvidirali!

Poslije nekoliko mjeseci boravka u Györu naš se sluga Božji vraćao preko Subotice u Sombor. Kad je izlazio iz kolodvora u Subotici, jedan ga je željezničar povukao za rukav i rekao mu: nemojte tim izlazom jer taj vodi u logor. Zatim ga je drugim izlazom izveo u grad. Kad je o. Gerard, po izlazu u grad pohodio biskupa mons. Lajču Budanovića, doznao je da ga komunisti traže i biskup mu je savjetovao da se skloni kod franjevacu u Subotici, što je i učinio.

Nešto nakon toga u Sombor se vratio o. Vilko Dorotić iz internacije u Mađarskoj, preko prolaznog logora u Subotici. Na pitanje odakle je, odgovorio je da je iz Sombora. Kako je na drugo pitanje, što je po profesiji, odgovorio da je svećenik, pitali su ga iz koje je sombor-

Naš kandidat za sveca

ske crkve? Kad su čuli da je iz somborske karmelske crkve, tada je predsjedavajući, kojeg o. Vilko spominje imenom i prezimenom, uskliknuo: "Ti si iz crkve u kojoj je stari Grga toliko laži rekao protiv nas komunista. Sreća njegova da je umro!" Znači da su komunisti prihvatili glasinu da su Gerarda Nijemci likvidirali!

Jednako tako je začuđujuće da o. Gerard u subotičkoj franjevačkoj crkvi propovijeda i neumorno ispovijeda. Boravi kod franjevaca u Subotici negdje od jeseni 1945. do 1. srpnja 1948. u doba suđenja i robijanja nekih subotičkih svećenika, poput Ivana Kujundžića, kao i laika Mare Čović, Alojzija Poljakovića i drugih. Godine 1948., kada sluga Božji obolijeva, zaželio se vratiti u svoju zajednicu u Somboru. Preko svojih "veza" braća u Somboru doznaju da se Gerardu neće ništa dogoditi, ako se vrati u svoj samostan.

Jedino što se dogodilo je to da su te večeri, poslije njegova povratka, slučajno ili namjerno, razlupali više samostanskih prozora na krilu samostana koji je okrenut na obližnji park.

Može li nešto od navedenoga poslužiti i nama danas? Držim da može, jer ateizam, ako ne uvijek onaj komunističkog tipa, i danas zahvaća mnoge kršćane, "zamračuje glavu": "Jer da nije mračna glava – zapisao je Gerard u jednoj propovijedi – ne bi u grijeh ateizma pala... Ima naime nevjernih kršćana koji su to imenom ali vjeruju li u Boga? Da vjeruju uistinu u Boga u grijeh ne bi pali, grijeh ne bi uživali. Ne bi bili slijepi u duši"⁹.

Ovaj stav sluga Božjega sigurno ga je motivirao da bude neprestano u pravdnosti da po sakramentu pomirenja, pomiri duše s Bogom. Jednako tako u tu je svrhu usmjerio mjesečno euharistijsko slavlje. Na tom slavlju je propovijedao i hranio duše Kristovim Tijelom i napajao ih njegovom krvlju. Pomagao im je tako da rastu u vjeri, da ih svjetlo vjere vodi i očuva od "sljepoće grijeha" a time od zamki ateizma.

Propovjednik na 25. obljetnicu Gerardova svećeništva, poznati pučki propovjednik Beno Hegedús, župnik sv. Jurja u Subotici, stoga je ustvrdio da se zaslugom sluga Božjega česta sv. pričest proširila u Bačkoj. Gerard pak sam zapisuje kako je baš kroz sv. ispovijed uspio osloboditi od ateizma jednoga koji mu je došao diskutirati i dokazivati svoj ateizam, i taj se ispovjedio i pomirio s Bogom.

1. Th. pastoralis, 003319.
2. Ondje, 003372.
3. Razg. s Isusom, 003909.
4. Blago duše, 008172.
5. Ondje, 008730
6. Ondje, 008473.
7. Th. pastoralis, 003357.
8. Razg. s Isusom, 003978.
9. Ondje, 004195.

ŠTO TREBAMO ZNATI O HIV/AIDS-U?

Simptomi

Kada se osoba zarazi virusom HIV-a nema posebnih simptoma i uglavnom su slični simptomima nekih drugih bolesti kao što su brz gubitak težine, suhi kašalj, ponavljane vrućice i noćno preznojavanje, dugotrajan, neobjašnjiv umor, povećani limfni čvorovi pod pazuhom, u preponama ili na vratu, proljev koji traje duže od tjedan dana, bijele mrlje ili neuobičajeno crvenilo jezika, usta ili ždrijela, upala pluća, gubitak pamćenja, depresija, i/ili drugi neurološki poremećaji pa se najčešće na početku posumnja u neku drugu bolest. Ipak, ranije otkrivanje važno je za prevenciju simptoma (bolest se ne može izliječiti, ali njezin tijek može se značajno usporiti).

Kome se preporuča testiranje na HIV virus?

Testiranje se preporuča onima su imali spolni odnos s nepoznatom osobom ili osobom rizičnog ponašanja (homoseksualci, biseksualci); onima koji su koristili pribor za intravensku primjenu, ako sumnjaju ili znaju da ju je prethodno koristila druga osoba; onima koji imaju ili sumnjaju da imaju neku spolno prenosivu bolest; onima koji su prošli postupak piercinga ili tetoviranja u uvjetima za koje nisu posve sigurni da su tom prigodom provedene sve mjere prevencije zaraze; mladi koji su u predbračnim spolnim odnosima mijenjali partnere; zaručnici koji žele biti sigurni da nisu zaraženi tim virusom, kako bi mogli mirno živjeti bračnim životom i rađati djecu bez straha da će na njih prenijeti taj virus.

Savjetovanje o HIV-u i testiranje na taj virus moguće je obaviti u Zavodima za javno zdravlje u svim većim gradovima u našoj zemlji. (Točne adrese, brojeve telefona i druge korisne obavijesti možete pronaći na adresi: http://www.unicef.org/serbia/ziveti_sa_hiv-om.pdf). Slično je i u drugim zemljama u okruženju.

CRKVA I HIV/AIDS?

Kako se zaštititi?

Pripremajući ovaj članak prelistavao sam malo web stranice koje govore o odnosu Katoličke Crkve prema pandemiji SIDE ili AIDS-a. Naišao sam na nevjerojatnu, đavolsku mržnju prema Katoličkoj Crkvi zbog njezinog stava da upotreba kondoma nije pravo rješenje za sprječavanje širenja te opake bolesti. Za ilustraciju donosim samo dva navoda s bloga "jalucifer.blog.hr", pod naslovom "Evangelje po Luciferu": "I sad razmislimo o tome: Nije li za Svetu Majku zapravo dobro, da što više ljudi pati na ovom svijetu i u bolovima umru od AIDS-a, imajući pri tome dovoljno vremena da se za svoje grijehove pokaju i dušu svoju za vječnost spase?... A sudionik foruma pod imenom "Mi žene" kaže: "Stav da je upotreba kondoma grijeh ili bilo što slično što bi nam ukazivalo da takav tip kontracepcije ne bi trebalo koristiti je jedan od najvećih apsurdna današnjice".

Postupak zaštite od HIV virusa koji se preporuča u svim slučajevima, osim u slučaju spolnih odnosa, za Crkvu nije sporan. Rašireno mišljenje je da je upotreba kondoma sigurna zaštita uzrok je mnogih napada na Crkvu, koja se takvom stavu protivi. Međutim, prije svega treba znati da upotreba kondoma ne osigurava ni sto-postotnu zaštitu od začeca pa samim tim ni od HIV virusa. Stoga glasnogovornici tzv. sigurnog seksa uz upotrebu kondoma mogu biti više "promoteri" širenja HIV-a nego li Crkva svojim stavom da kondom nije najbolja zaštita. Uostalom, posve je sigurno da mali postotak, pa i među samim vjernicima, sluša mišljenje Crkve i ravna se po njenim odredbama. Tako da je smiješna tvrdnja da je Crkva kriva za širenje AIDS-a jer je protiv kondoma.

Godine 2006. istupi kardinala Carla Marije Martinija i Javiera Lozana Barragana, predsjednika Papinskoga vijeća za pastoral zdravlja pokrenuli su medijsku "igru" o tobožnjem "popuštanju" Crkve pred uporabom prezervativa. "Šok iz Vatikana", "korekcija službenog stava Crkve", "promjena kursa", pa čak i "Crkva dopušta kondome" – tako su zvučali udarni medijski naslovi diljem svijeta.

U idućem broju:

Što su zaista rekli kardinali

Hrvatske katoličke
internetske stranice (82)

Centar za pastoral mladih u Sarajevu

Nadbiskupijski centar za pastoral mladih "Ivan Pavao II" u Sarajevu značajno je mjesto susreta mladih katolika Vrhbosanske nadbiskupije. Izgrađen 2006. godine, ubrzo je postao mjesto planiranja i organiziranja različitih aktivnosti mladeži ove Biskupije, u okviru kojeg mladi slobodno izražavaju svoju kreativnost i stvaralaštvo. Internetska adresa Centra jest

<http://www.mladicentar.org>

Kako je Centar mjesto sastajališta i okupljanja mladih, tako je i naglasak njegove internetske stranice na dinamičkim sadržajima, prije svega vijestima i izvješćima o djelovanju Centra i drugih katoličkih udruga u ovoj nadbiskupiji, što sve prati veliki broj fotografija. Stranicu također karakterizira i pomalo neformalan dizajn, a među malobrojnim statičkim sadržajima stranice, izdvajaju se poticajne "priče za svaki dan". Postoji i mogućnost kontakta s Centrom te primanje e-newslettera s kratkim informacijama o radu Centra.

Ova stranica, još jedna u nizu katoličkih stranica u Bosni, pokazatelj je kako mladi katolici u ovoj zemlji, iako vjerska i nacionalna manjina, uspješno koriste suvremena tehnička dostignuća u praktičnom vjerničkom životu ali i populariziranju vjere. Kako se, u izvjesnom smislu, mogu povući usporedbe Subotičke biskupije s Vrhbosanskom nadbiskupijom, čini se da djelovanje mladih katolika u BiH, refleksi čega jesu i internetske stranice, može biti poticajno i za našu biskupiju.

s. b.

Liturgijski znakovi sakramenata

Dobro je podsjetiti se na pet temeljnih područja kojima Crkva ispunja svoje božansko poslanje. Ona nije ljudska tvorevina pa tako ni ljudska ustanova, Crkva je božanska institucija a začetnik je Isus Krist – Bogočovjek. Stoga je opasno promatrati Crkvu samo fenomenološki ili faktički. Crkva se treba gledati "iznutra". Jasno da oni koji ne vjeruju to ne žele a i ne mogu. No, bitno je za nas kršćane da svoju Crkvu barem mi tako promatramo. Za nas je ona Majka kao što nam je Bog Otac – kako je to napisao sveti Augustin. I ova rubrika ima samo tu želju da u događanju liturgije prodre što dublje u razumijevanje kako nikada ne bismo pali u napast događaj smatrati samo obredom, a još manje običajem, jer su liturgijska događanja uistinu susreti sa živim Bogom i spasenjski znaci Božjega zahvata u naš život. Dakle, tih pet područja, koja je važno imati na umu, jesu:

Crkva je navjestiteljica Božje Riječi – dakle služba riječi;

Crkva je mjesto susreta Boga i čovjeka – dakle liturgija;

Crkva je Mistično tijelo Kristovo – dakle zajednica;

Crkva je mjesto ljubavi – dakle dijakonija;

Crkva je svjedok Božjeg djelovanja – dakle martirium.

U ovoj rubrici mi se bavimo tzv. drugim područjem poslanja, a to je liturgija. Ona je uvijek javni čin a začetnik liturgije u najužem smislu je sam Krist koji to vrši po sakramentima. Sakramenti su vidljivi znaci, od Krista ustanovljeni, koji u znaku i riječi omogućuju milost koju Bog daje čovjeku u pojedinim sakramentima. Dakle, u najužem smislu riječi liturgija sakramenata je događaj spasenja. Jasno da osim sakramenata postoje još različite razine liturgije kao što su blagoslovine, pobožnosti i drugi načini liturgijskog slavlja. U ovom dijelu ću pokušati pratiti liturgijske znakove pojedinih sakramenata.

Krštenje je temeljni sakrament Crkve. Po njemu se ulazi u zajedništvo Mističnoga tijela Kristova, briše se istochni grijeh i postaje se baštinikom božanske naravi. Kako je čovjek u ovom životu jedinstven, ali ipak složen, Pavao bi rekao: duh – duša i tijelo, tako je čovjek po naravi otvoren za znak i riječ. Makar doživljavamo susret s Nadnaravnim, to se događa po znakovima i riječima koji su nama razumljivi. Tako je i s krštenjem. Sam Gospodin Isus je govorio o krštenju vodom i Duhom Sve-

tim. Kada je ustanovio taj sakrament, naredio je da to bude upravo u tom obliku vode i Duha. Njegovo krštenje u Jordanu samo je predznak i otajstveni čin poruke za naše krštenje koje je "rođeno iz njegova boka na križu". Prvi znak koji susrećemo u krštenju je *voda*.

Voda je životvorni element bez kojega ne postoji život na zemlji. Višestruka je funkcija vode koja natapa, pere, čisti i daje život. Stoga je upravo razumljivo da je čišćenje istočnoga grijeha označeno pranjem, a "promjena naravi čovjeka" u nadnaravnog događeno po novom životu. Voda je dakle znak novoga života, čišćenja i oslobođenja. Spominjem radi informacije da postoji još i krštenje krvlju, a to je kada netko podnese mučeništvo za Isusa Krista, makar još nije kršten. Postoji također krst želje, a to je kada se netko sprema za krštenje, ima jasnu namjeru ali ga je smrt zadesila prije krštenja. Simbol vode je vrlo jasan i od samih početaka Crkve on je bitan za obred krštenja. Voda se blagoslivlja u Uskrsnom bdjenju. U počecima Crkve krstili su se samo odrasli nakon duge priprave i to u Uskrsnoj noći. Prvi način je bio uranjanjem. To je simboličan način "silaska" s Isusom u grob da bi se s njime "ustalo" na život. Stoga se i uranja tri puta na spomen Kristova trodnevnog boravka u grobu. Dakle, skida se stari čovjek i s Kristom umire u krsnom studencu, a rađa se novi čovjek uskrsli s Kristom. Kasnije se gradi posebna zgrada za krstionicu u blizini Crkve, tzv. baptisterij. Već u ranim stoljećima srednjega vijeka napušta se praksa uranjanja i počinje polijevanje jer se krste i djeca. I to je polijevanje trostruko. Rijetko se upotrebljava obred škropljenja koji je također moguć. Dakle, voda koju je posvetio Krist je voda Uskrsnog bdjenja. Međutim, kada se krsti nakon Uskrsnog vremena, onda se voda posvećuje za svaku prigodu krštenja. Detalj koji nam često izmakne je važan, a to je kada svećenik Uskrsnu svijeću uranja u vodu. To je upravo ta simbolika Kristove smrti i uskrsnuća koji se vidljivo, u znakovima događa pred nama.

U ovom smo odlomku razmotrili simboliku vode. U nastavku sljedećeg broja pokušat ću protumačiti ostale simbole u obredu krštenja. Konačno, važno je uočiti značenje ovog sakramenta u svakom detalju jer je sam obred podjele ovoga sakramenta svojevrсна pouka, a kad god sudjelujemo na krštenju, za nas je i obnova.

22. 02. 2009.

7. nedjelja kroz godinu

Iz 43,18-19.21-22.24b-25

Ps 41,2-3.4-5.13-14

2 Kor 1,18-22

Mk 2,1-12

Ali da znate: vlastan je Sin Čovječji na zemlji otpuštati grijehe! I reče uzetomu: Tebi zapovijedam, ustani, uzmi postelju i pođi kući! I on usta, uze odmah postelju i iziđe na očigled svima.

1. 03. 2009.

1. korizmena nedjelja

Post 9,8-15

Ps 25,4-5.6-7.8-9

1 Pt 3,18-22

Mk 1,12-15

A pošto Ivan bijaše predan, otiđe Isus u Galileju. Propovijedao je evanđelje Božje: Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju!

8. 03. 2009.

2. korizmena nedjelja

Post 22,1-2.9a.10-13.15-18

Ps 116,10.15.16-17.18-19

Rim 8,31b-34

Mk 9,2-10

I pojavi se oblak i zasjeni ih, a iz oblaka se začu glas: Ovo je Sin moj, Ljubljeni! Slušajte ga! I odjednom, obazrevši se uokolo, nikoga uza se ne vidješe do li Isusa sama.

15. 03. 2009.

3. korizmena nedjelja

Izl 20,1-17

Ps 19,8. 9.10.11

1 Kor 1,22-25

1v 2,13-25

Blizu bijaše židovska Pasha. Stoga Isus uziđe u Jeruzalem. U Hramu nađe prodavače volova, ovaca i golubova i mjenjače gdje sjede. I načini bič od užeta te ih sve istjera iz Hrama zajedno s ovcama i volovima. Mjenjačima rasu novac i stolove isprevrta, a prodavačima golubova reče: Nosite to odavde i ne činite od kuće Oca mojega kuću trgovačku.

Otvoren Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata

U Subotici je 23. siječnja svečano otvoren Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Samom činu otvorenja prethodio je blagoslov Zavoda koji je predvodio mons. Đuro Gašparović, biskup srijemski u zajedništvu s nekoliko svećenika Subotičke biskupije.

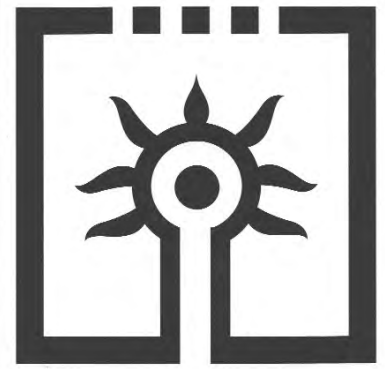
Biskup Gašparović u svojem je pozdravu naglasio kako je otvorenje ove ustanove veliki doprinos budućnosti Hrvata u Vojvodini kojemu se i Crkva iskreno raduje. Zazvao je Božji blagoslov na ured toga Zavoda i na sve djelatnike, poželjevši svima blagoslovljen rad za dobrobit svih hrvatskih institucija i svih Hrvata u Vojvodini.

U prigodnoj svečanosti Zavod je otvorio predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine **Bojan Pajtić**. U pozdravnom je govoru istaknuo kako će Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u budućnosti biti kolekcionar svih onih kulturnih dragocjenosti koje je hrvatska zajednica vjekovima posijala na području naše pokrajine kao i čuvar tih vrijednosti. *Teško je zamisliti hrvatsku kulturu bez mađarske i srpske, teško je zamisliti kulturu svih nacionalnih zajednica bez onih uz koje smo stoljećima živjeli i surađivali. Zbog toga otvorenje Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata jest značajno za hrvatsku zajednicu, ali je značajno i za sve druge zajednice kojima će hrvatska zajednica omogućiti uvid u svoju kulturu, u bogatstvo onoga što je stvarano stoljećima i omogućiti da se ta bogatstva objedine. Tako da možemo reći da je suradnja i prožimanje kultura i te kako brend Vojvodine, zaključio je Pajtić.*

Okupljenim djelatnicima Zavoda i nazočnim gostima obratio se i izaslanik ministra kulture Republike Hrvatske **Žarko Španiček**, koji je među ostalim rekao kako kulturni rad i sama kultura podrazumijeva entuzijazam i zanos za taj posao. Međutim, to nije dovoljno. Mora postojati jedan institucionalizira-

ni oblik organiziranja koji će kulturu ustrojavati i usmjeravati, poticati i objedinjavati i na taj način pomagati da se ona na jednom prostoru, osobito kada je ovako multikulturalan i multietnički, da se kultura tu konstituira kao nešto prepoznatljivo i karakteristično za njezine nositelje.

Prigodnim pozdravom okupljenima se obratio i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća u R. Srbiji **Branko Horvat**, koji je naglasio da je otvorenjem Zavoda ostvaren veliki kvalitativni iskorak u hrvatskoj kulturi te dodao: *Ovdašnja je hrvatska kultura predugo počivala na načelima dobrovoljnosti i amaterizma. Do sada nismo imali instituciju koja bi se profesionalno bavila*

hrvatskom kulturom kao samostalnom, jedinstvenom cjelinom. Osnutkom Zavoda, koji je institucija od velikog značaja, vjerujemo da je ova praznina uspješno nadomještena.

U svom pozdravu, ravnatelj novootvorenog Zavoda **Tomislav Žigmanov** je istaknuo da će aktivnosti Zavoda biti usmjerene na očuvanje i promicanje kulture hrvatske zajednice. *Važan nam je bio svaki detalj, jer smo sebi postavili visoke ciljeve. Stvoriti modernu, profesionalnu i reprezentativnu ustanovu kulture Hrvata u Vojvodini. Nismo to radili nas radi već upravo za sve predstavnike hrvatskih udruga kulture, kulturne djelatnike, umjetnike, stvaraocoe i znanstvenike. Riječju, za cijelu zajednicu. Kultura je unutar sebe visokosložen heterogeni sustav, tako će se i aktivnosti Zavoda odvijati na više polja. Od znanosti preko umjetnosti do rada na izradi bibliografije, ustrojavanja arhiva, biblioteke i tomu slično, rekao je Žigmanov.*

Svečanom činu otvorenja Zavoda nazočila je i generalna konzulica R. Hrvatske u Subotici **Ljerka Alajbeg**, subotički gradonačelnik **Saša Vučinić**, predstavnici Zavoda kulture drugih nacionalnih manjina u Vojvodini kao i brojni predstavnici hrvatskih udruga u R. Srbiji.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata treća je hrvatska profesionalna institucija koju će financirati domicilna država, točnije Izvršno vijeće AP Vojvodine. Do sada je to bilo Hrvatsko nacionalno vijeće i tjednik Hrvatska riječ. /A. A./

Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata

Kultura vojvođanskih Hrvata cjelovit fenomen

Zv: Kada je i s kojom misijom utemeljen Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata?

□ T. Ž.: Ustanova je utemeljena odlukama Skupštine AP Vojvodine i Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u ožujku mjesecu prošle godine. U njima je određena i glavna svrha, to jest sljedeća misija Zavoda – on treba biti profesionalna kulturna ustanova koja će raditi u tri velika područja. Prve su aktivnosti na planu znanstvenih, stručnih, razvojnih i primijenjenih istraživanja. Drugo, Zavod se ima baviti menadžmentom u kulturi vojvođanskih Hrvata, kojoj će pristupiti kao relativno jedinstvenom i cjelovitom fenomenu. I, na koncu, treće područje rada Zavoda je sama kulturna produkcija hrvatske nacionalne zajednice u AP Vojvodini, pri čemu ćemo mi naglasak staviti na one dijelove koji do sada nisu bili dovoljno vidljivi. Drugim riječima, Zavod će se baviti djelatnostima koje obuhvaćaju promidžbu, poticanje, čuvanje, predstavljanje, razvijanje i organiziranje kulture, znanosti, umjetnosti i jezika ovdašnjih Hrvata, ali i pitanjima multikulturalnosti i interkulturalnosti na području Vojvodine.

Zv: Kako je Zavod ustrojen?

□ T. Ž.: Treba prvo istaknuti kako je Zavod prva profesionalna ustanova u području kulture u novijoj povijesti Hrvata u Vojvodini i da svoje djelovanje treba suobražavati standardima i kriterijima koji postoje u takvim institucijama. Kao javna ustanova, ona ima svoj

Upravni i Nadzorni odbor, koji predstavljaju najviša tijela upravljanja i nadzora. Članovi ovih tijela dolaze iz reda afirmiranih znanstvenih i umjetničkih stvaralaca ili menadžera u kulturi iz svih prostora na kojima Hrvati u Vojvodini žive. Slijede zatim uposlenici na čelu s ravnateljem. Za sada, osim mene kao ravnatelja, još su samo dvije osobe profesionalno uposlene: jedna radi na poslovima administrativno-poslovnog tajnika i arhiviste, a druga na poslovima menadžera kulturnih manifestacija, suradnje s udrugama i bibliografskim poslovima. U tom smislu, rad u Zavodu se počeo ustrojivati po sljedećim radnim jedinicama: znanstveno-istraživačka, zatim informacijsko-dokumentacijska i komunikacijska te jedinica za kulturno-umjetničke manifestacije, stručno usavršavanje i obrazovanje u kulturi, znanosti i umjetnosti Hrvata u Vojvodini.

Zv: Kakve ste aktivnosti poduzeli do sada i kakvi su planovi za ovu godinu?

□ T. Ž.: Do konca 2008. godine obavljani su svi potrebni poslovi koji se neposredno odnose na proces konstituiranja Zavoda – donijeti su svi temeljni akti Zavoda, završena je većina poslova na uređenju i opremanju prostorija, nabavljena je sukladna tehnička oprema, urađeno je dosta na formalno-pravnoj izgradnji Zavoda, te stvaranju prepoznatljivog vizualnog identiteta (logo, memorandum, ploče...). Ujedno, učinjeni su i prvi značajniji koraci na planu javnog predstavljanja Zavoda, kako u Vojvodini tako i u Republici Hrvatskoj, čega su posljedice razgovori o programskoj suradnji s hrvatskim kulturnim institucijama i organizacijama i dogovori o realizaciji programskih aktivnosti u okviru Zavoda s pojedinim kulturnim stvaraocima i znanstvenicima. Ove godine smo započeli pripremu izrade internetske stranice Zavoda, koja bi trebala do konca 2009. postati informativni portal kulturne scene vojvođanskih Hrvata. Kada su u pitanju programske aktivnosti, reći ćemo da su započete aktivnosti u sljedećim područjima. Prvo, radimo na dogovorima i izradama strategija i planova za pojedina znanstvena istraživanja, što se treba odvijati spram onih segmenata društvenog života koji su od značaja za povijest, sadašnjost i

budućnost vojvođanskih Hrvata kao manjinske zajednice. Druga velika programska oblast je rad na kodifikaciji i organiziranju arhivske građe kako u Zavodu tako i u postojećim arhivima te početak izrade bibliografija. Cilj je ovih aktivnosti Zavoda da u jednome racionalnom obliku daju pregled relevantnih aspekata života hrvatske zajednice u Vojvodini, bilo kroz povijesnu bilo kroz perspektivu sadašnjosti. Učinit će i napore na institucionalizaciji i organizacijskom koordiniranju i povezivanju akademske likovne i glazbene umjetnosti te produkciju izložaba i koncerata. Uz produkciju novih, radit ćemo i na koordinaciji postojećih kulturnih događaja, što treba završiti izradom kalendara godišnjih kulturnih događaja vojvođanskih Hrvata. Na koncu, u dogovoru s predstavnicima hrvatskim institucija i organizacija, radit ćemo skupa na profiliranju i osnaživanju njihovih kadrovskih potencijala.

Zv: Vidite li mogućnost suradnje s Crkvom i na kojim područjima?

□ T. Ž.: Naravno da vidim! Temeljni je razlog tomu što je kultura vojvođanskih Hrvata ne samo tijekom povijesti nego i danas uveliko navezana na brojne djelatnosti Katoličke crkve! Treba stalno, naime, osvještivati da su, osim primarnih vjerskih uloga i funkcija, pojedine aktivnosti Katoličke crkve imale i snažnu kulturološku vrijednost. Tu prije svega mislim na nakladu knjiga i periodike, pokretanje određenih procesa i inicijativa u kulturnome životu, te prinose na planu ustrojavanja sjećanja. Osim toga, ona je jedina institucija Hrvata u Vojvodini čije je djelovanje bilo neprekidano, čega je, među ostalim, posljedica i to da je ona u posjedu velikog broja kulturnih dobara. Iz toga je jasno da u tim okvirima treba i tražiti prostore za moguću suradnju, o čemu smo već i započeli prve razgovore.

Zv: Zahvaljujući na razgovoru, želimo Vam doista puno uspjeha u radu i proizvode koji će biti na ponos hrvatske zajednice u Vojvodini.

□ T. Ž.: Radujem se dobroj komunikaciji sa *Zvoničkom* koji je dugi niz godina bio promicatelj, osim vjerskog, i kulturnog identiteta Hrvata u Vojvodini.

Razgovor s o. Vjenceslavom Mihetecom, OCD

Božji je poziv uvijek "aktualan"

Život s Isusom vodi u vječnu mladost.

Isus je uvijek novina, iznenađenje, neočekivanost!

O. Vjenceslav Mihetec, ocd, rođen je u Zagrebu 1945. godine. U obitelji je bilo petero djece. Po struci je prosvjetni djelatnik, no nakon odslužene vojne obveze 1969. odlučio je stupiti u Karmelski red. Karmelićane je upoznao na rodnoj župi. Kao novak bio je u somborskom samostanu, a studij teologije pohađao je u Zagrebu, Svetoj Zemlji, te ga dovršio u Rimu 1975. godine. U tri mandata je vršio službu magistra novaka, a bio je i magistar klerika. Pored tolikih odgojnih službi obnašao je i druge samostanske funkcije. O. Vjenceslav se bavi duhovnošću, vodi duhovne vježbe na svim razinama, u čemu je već stekao veliko iskustvo. Kao karmelićanin za tu svoju djelatnost puno crpi iz djela sv. Terezije Avilske i sv. Ivana od Križa, kao i drugih velikih duhovnih pisaca. Trenutačno se nalazi u somborskom Karmelu u ulozi vicepriora.

ZV.: Poznati ste voditelj duhovnih vježba. Danas sve više vjernika laika želi sudjelovati na duhovnim vježbama. Što ih to privlači?

□ O. Vjenceslav: Svi putovi života vode u Vječnost. Blaženu ili prokletu. Nas zanima blažena vječnost. O njoj nam piše Bog u Svetom pismu. Njoj se posebno posvećuje Isus u Evanđelju. To je njegov govor o Kraljevstvu nebeskom. U srce nam je stavio i molitveni zaziv: "Dođi Kraljevstvo tvoje!" Kad čovjek zna cilj onda traži najdjelotvorniji put. Da bi se mogao svladati taj put, prvo je potrebna ljubav prema cilju, a onda i sposobnost za svladavanje puta. Te sposobnosti se stječu vježbanjem. Budući da je u pitanju duhovni cilj onda se radi o DUHOVNIM VJEŽBAMA.

Tko traži duhovne vježbe? Veoma malo ljudi. Više ih traži duševni odmor, mir i isključenost na par dana iz vreve svagdašnjice. Takvi se u duhovnim vježbama baš ne nalaze. Njihov cilj je nešto drugo. Onda na kraju kažu da je bilo lijepo, ali to nije za njih. I nisu to samo laici. Onda, na duhovne vježbe se javljaju ljudi koji bi nešto dobro i pametno čuli o čemu se može razmišljati. Duhovne vježbe, pak, trebaju čovjeka uvježbati da u svojoj svagdašnjici zna stati pred Bogom zašutjeti i reći sa psalmistom: "Da poslušam što mi to govori Gospodin!" Tu treba uvježbavati ne tražiti Boga u cvijeću, brdima, vodama, već u sebi: „Duhom svojim u sebi te tražim." Znatno više ljudi traži recimo "duševne vježbe" za odmor, opuštanje, druženje i tome slično. Iz iskustva mogu reći da je malo onih koji traže "duhovne vježbe."

ZV.: Znači li potražnja za duhovnim vježbama i veću potrebu traženja Boga kod današnjih vjernika?

□ O. Vjenceslav: Ima ljudi koji traže upravo "duhovne vježbe". Ne bih rekao da ih je sve više. Duhovne vježbe traže oni kojima je: "dušu poljubio Krist", kako u svojoj pjesmi kaže svećenik Izidor Poljak. (Postcommunio) Oni su onda slični zaljubljeniku iz Pjesme nad pjesmama. Često puta to su pravi mistici, da toga i nisu svjesni. Oni traže voditelja koji će ih voditi a često puta i nositi na putu otkrivanja. Pazite, ne fantaziram. To je to. Volio bih upozoriti na stupnjevitost, na rast u duhovnom životu. Stoga nije isto imati u tečaju duhovnih vježbi osobu koja je došla prvi put i osobu koja dolazi svake godine. U tom smislu mnogima koji osjećaju "potrebu traženja Boga", trebalo bi prije ponuditi dobar vjeronauk, a onda duhovne vježbe.

Duhovne vježbe, trebaju čovjeka uvježbati da u svojoj svagdašnjici zna stati pred Bogom zašutjeti i reći sa psalmistom: "Da poslušam što mi to govori Gospodin!"

ZV.: Nedavno je netko ustvrdio da nikad nije bilo veće vjerske krize. Smatrate li to točnim?

□ O. Vjenceslav: Jedno od značenja riječi "kriza" je i provjera. Nakon svih životnih opekline čovjek sve provjerava. Ubrzanost života čovjeku ne dozvoljava razmišljanje, provjeru u šutnji. Zato su odluke nedonesene, nedozrele i sve se kviri. Jedan mi je mladić rekao:

"Evo, sad sam si i to pokvario." Mnogi počinju razmišljati nakon što su opečeni. Koliko je ranije opreza bilo premalo, toliko ga je sada previše. I jedno i drugo jako škodi. U svemu tome je i čovjekova vjera. Nakon što se opekao u svom povjerenju u čovjeka, strahovito je oprezan i u svom odnosu prema Bogu. Budući da je vrijeme koje živimo naše vrijeme, lako kažemo da nikad nije bilo tako. Bilo je. Samo tada nismo bili mi.

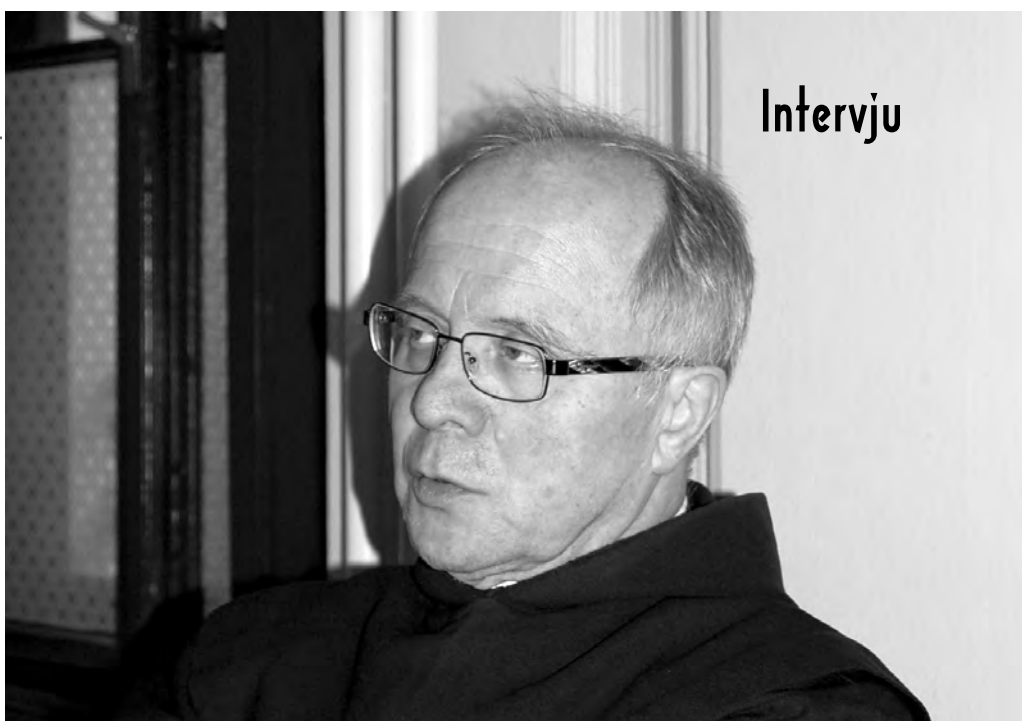
ZV.: Danas se sve više u Crkvi čuje govoriti o krizi zvanja. Ponekad se stječe dojam da se time želi sve objasniti i opravdati. Koji su po Vama pravi uzroci spomenute krize duhovnih zvanja?

□ O. Vjenceslav: Mi volimo govoriti o "duhovnim zvanjima". Pri tom zaboravljamo na Božji izbor. Mnogo je zvanih, a malo izabranih, rekao je Isus. Nakon noći probdjevne u molitvi Isus je Izabrao apostole. O krizi sam već govorio. To vrijedi i na ovom polju. Moramo biti smireni. Znae, Isus je bacio četiri zrna, a jedno je palo na plodnu zemlju. No Isus zbog toga nije prestao sijati. Nije prestao moliti Gospodara žetve. Otac je onaj koji daje da raste. I onda kad mu nije išlo i kad se činilo da strahovito gubi; (svijet je i dalje ostao rimski, ljudi su se i dalje mrzili, ratovi nisu prestali) Isus nije prestao biti Isus. Vjerovao je Ocu. "U Gospodina ja sam zagledan", kaže psalmist. Poput Isusa, ne prestanimo činiti dobro zagledani u Gospodina. Plodovi neće izostati. No, mi ih ne moramo doživjeti.

Crkva - danas strankinja u ovom svijetu; u obiteljima u krštenicima, koja nosi Isusa u svom srcu, gdje ga ovija vjerom, nadom i ljubavlju, neka se ne boji i neka bude čista djevica; osjenjena Duhom Svetim, radat će vječnim darom za Boga.

ZV.: Znamo kako je za cjelovitije iscjeljenje uvijek potrebno liječiti korijene. Što to znači kada je u pitanju kriza zvanja?

□ O. Vjenceslav: Danas se puno govori o iscjeljenjima. Iscjelitelji nam dolaze sa svih strana svijeta. Ali zdravlja nema. Moj pogled je uprt u Isusa

Iscjelitelja. Gledam ga u Nazaretskoj sinagogi, na ulicama Kafarnauma, u nekoj kući u Tiru. U mnoštvu koje ga je okruživalo uvijek se našla jedna osoba koja mu je vjerovala. Tu se dogodilo iscjeljenje, ozdravljenje. Pa makar bila i subota. Na vjernički krik Isus nikad nije ostao gluhi, na vjernički dodir nikad nije ostao bezosjećajan. I danas je tako. Crkva – danas strankinja u ovom svijetu; u obiteljima u krštenicima, koja nosi Isusa u svom srcu, gdje ga ovija vjerom, nadom i ljubavlju, neka se ne boji i neka bude čista djevica; osjenjena Duhom Svetim, rađat će vječnim darom za Boga. Iscijeliti, zacijeliti, znači biti potpun, čitav, imati tijelo, dušu i duh. Za to nam se lavovski boriti u amfiteatru ovoga našega svijeta. Nije lako roditi rod, ali ne smijemo odustati od borbe, jer siloviti osvajaju Kraljevstvo, govori nam Isus. Ovo posebno vrijedi za pozvanike, izabranike.

ZV.: Iz Vašega iskustva duhovnog vodstva i duhovnih vježba, na koji se način vjernici, a osobito oni pozvani u duhovni stalež, najlakše otvaraju Bogu?

□ O. Vjenceslav: Otvoriti se Bogu. Što to znači? Sveti Ivan Evanđelist opisuje svoje iskustvo susreta s Isusom. Isus je prolazio; Ivan Krstitelj je učenicima rekao tko je on i dvojica su krenula za njim. Pitali su ga gdje stanuje i on ih je pozvao da vide. Veli, da su taj dan proveli kod njega. Ovdje je izložena čitava metodologija rada. Ima tražitelja koji traže Isusa ali im ne polazi za rukom naći ga. Kad ga uoče, jer im je netko skrenuo pozornost na njega, polaze za njim. Treba ih primiti, omogućiti im da ostanu. Kad čovjek osjeti da ga je netko primio u ime Isusovo, otvorio mu je ne samo vrata kuće već i srca i on otvara svoju dušu. A onda ode i dovodi prijatelje. Otvara se onaj koji traži Isusa, a otvara se Isusu preko onoga koji mu svjedoči Isusovo prijateljstvo.

Božji poziv je uvijek "aktualan." Bog je sama privlačnost koja poziva.

ZV.: Govoreći o Božjem pozivu, mislim da je on uvijek aktualan, tj. da Bog i dalje nastavlja pozivati. Što je po Vama potrebno učiniti da pozvani mogu otkriti taj Božji glas upućen upravo njima?

□ O. Vjenceslav: Odgovor na ovo pitanje krije se u prethodnom. Božji poziv je uvijek, kako kažete "aktualan." Bog je sama privlačnost koja poziva. Svakoga nas je stvorio na svoju sliku, stavio u nas svoju milinu. Naš je zada-

tak Boga očitovati. To je kršćansko poslanje. Od Svetog Oca pape, do onog danas krštenog. Biti znak koji znači, i tražitelja upućuje u dom onoga kojega traži, želi. Tražitelj koji se osjeti izabranim, svoj će poziv provjeriti u Izabratelju, Pozivatelju, a pratit će ga mir i sigurnost, bez obzira na sva protivljenja vanjskoga svijeta. Šapat Pozivatelja čuje se u dubini duše. Bog uvijek govori šutnjom, bez prevelikih obrazlaganja, jer njegova jedina riječ je ISUS KRIST. Dok svijet urla i zaglušuje i onemogućuje oslušivanje, Bog uvijek ostavlja vrijeme za razmišljanje. Marija stade razmišljati, dok je Josip sanjario. Bog zna čekati, ali ne pasivno, jer čovjeka izabranika obasjava svjetlom svoga Svetoga Duha.

Mladima ne treba samo govoriti već ih treba i slušati. Baš od mladih sam naučio razumjeti sadašnji svijet. Naučio sam kako oni razumiju Isusa danas.

ZV.: Prije nepunih tjedan dana proslavili smo Dan posvećenog života. Što biste Vi poručili mladima kada se radi o posvećenom životu?

□ O. Vjenceslav: Dan "Posvećenog života" slavi se na Svijećnicu. Tako je to odredio papa Pavao VI. počevši taj blagdan slaviti s redovnicima i redovnicama Rima, a onda i čitave Crkve. Polako je to slavlje prešlo u sve biskupije. Što poručiti mladima? U svom se "posvećenom životu" ne osjećam star. Život s Isusom vodi u vječnu mladost. Isus je uvijek novina, iznenađenje, neočekivanost. U njega nema modela koji se ponavlja. A od ponavljanja modela se stari. To je živa dosada. Stoga uvijek zastanem kad mi se kaže da trebam govoriti mladima. Za mene je to govoriti onima koji su Kristovi. Među Kristovima nema; star i mlad, rob–slo-

bodnjak itd. (Znate, nije to puka utjeha za moju dob. Ja sam je u potpunosti svjestan.) Više se tu radi o iskustvu nego o dobi. Na koncu, mladima ne treba samo govoriti već ih treba i slušati. Baš od mladih sam naučio razumjeti sadašnji svijet. Naučio sam kako oni razumiju Isusa danas. Uspoređujući naša iskustva silno se obogaćujemo, razumijemo, poštujemo i cijenimo. Idemo naprijed zajedno. Tako se ja učvršćujem, a mlađa braća i sestre shvaćaju kako je dobro svoj život, Božji dar, učiniti uzdarjem Isusu. Tu se pali svjetlo na prosvjetljenje Izraela, tj. naroda Božjega danas. Svakako i ovdje u Bačkoj. Svakako, ne bih mlađoj braći i sestrama poručivao s visoka; biram razgovarati s njima i podijeliti iskustva i tako se međusobno obogaćivati. Svakako volio bih da ih moje iskustvo suživota s Gospodinom potakne da biraju njega i njegov put koji vodi u vječnost blaženu.

Karmelska zajednica, pa i ovdje u Somboru, može ponuditi Isusa Krista. Onoga kojega se u svom životu i sami trudimo otkrivati svakim danom. Ovamo mogu doći oni koji traže njega, bilo da su prvi puta čuli za njega, bilo da već imaju iskustva suživota s Bogom. I mi kažemo "dođi i vidi". Zadatak zajednice je ne samo pružiti prostor, prehranu, knjižnicu, kapelu, već i svoj suživot. Bog je Zajednica i očituje se kroz zajedništvo. Redovnička zajednica trudi se biti slikom Božjom. Zato s tražiteljima dijelimo molitveni i djelatni život. U suživotu čovjeku postaje jasnije što Bog od njega želi i kojim putem mu je nastaviti putovanje. Tako župnici mogu računati s karmelskom zajednicom i poput Ivana Krstitelja uputi tražitelje da dođu i vide, te daj Bože i našu mir i sigurnost.

Politike (ne)priznavanja i iskustvo ruba

Identiteti ljudi nisu tek učinci njihovih vlastitih napora, već su i posljedica djelovanja različitih instanci danog društvenog konteksta. U tom smislu, suvremeni kanadski filozof Charles Taylor će u eseju *Politika priznanja* iznijeti ovu tvrdnju: svaki identitet jest i odraz (ne)priznatosti. Naime, u svakome društvu spram različitih identiteta postoje različite politike (ne)priznanja koje ostavljaju svoje posljedice po njegovu narav. No, jesmo li uvijek svjesni ovih politika, koje su projicirane i producirane spram drugih, te njezinih posljedica, napose kada su u pitanju prostori izvan središta – rub i rubni kao objekti toga djelovanja?

Tim prije, jer neki identitetski stratumi znadu biti u poziciji višestrukih rubova, pa su izloženi politikama (ne)priznavanja od strane različitih instanci. U ravni konkret-noga, recimo, nema čega Hrvati u Vojvodini nisu rub! Osim nacionalnog, tu je i vjerski – katolicitet, zatim kulturno-civilizacijski – srednjoeuropski krug, u državi u kojoj žive borave mahom u provincijama – napose uz granice, više ih je po selima nego u gradovima, nisu participijenti u strukturama moći – i ovdje su na margini... Očito, rubova je to podosta. Čak previše. I to ne od jučer!

Prema pravilu, politika priznanja koja ima najveću učinkovitost emanira se iz središta, a ono određuje i njezinu narav. Osvijestit ćemo neke od dominantnih sadržaja politika priznanja kojima su oni izloženi iz dva središta: u Srbiji – uveliko nepoželjan moment na teritoriju, postojanje temeljnog nepovjerenja u dobrohotnost namjera, potencijalni resurs za opasnost..., u Hrvatskoj pak – uokvireni su projekcijom slike o agrarnoj samodovoljnosti, ruralnim samozaboravom, nereflektiranim folklorizmom, životnom naivom...

Ukoliko jednoj skupini, kaže dalje Taylor, “ljudi ili zajednica oko njih uzvraća slikom koja je ograničavajuća, ponižavajuća i prezriva”, utoliko se izobličuje i identitet te osobe, i to suobrazno tim slikama. Stoga je razumljivo da “nepriznavanje ili naopako priznavanje odista može nanijeti štetu, budući da predstavlja oblik tlačenja time što nekoga zatvara u lažan, iskrivljen i reduciran način bivstvovanja”, izričit je Taylor. Grijeh je to dakako struktura.

S druge strane, treba obratiti pozornost i na moguće zamke reagiranja rubnih koji su takvim politikama izloženi, osobito ukoliko je ono zatvarajuće i sebedovoljno struktuirano. “Svaka osobenost”, tvrdi suvremeni njemački filozof Bernhard Waldenfels, “koja se u samoj sebi začahuri i postoji samo iz potrebe za zaštitom, postaje ‘idiotska’ u klasičnom političkom smislu”. Stoga vrijedi ozbiljno uzeti u obzir upozorenje ovoga Nijemca: “Jedna provincija, koja sebe poima jedino na osnovu suprotnosti spram metropole i sama je njezin produkt, poput dijalekta, koji živi samo na osnovu suprotstavljenosti u odnosu na književni jezik i postaje egzotični relikv”. Očito, e da bi se izbjeglo postojanje na način “egzotičnog relikta”, jedino rješenje jest uspostava i realizacija onih strategija koje nisu ustrojene logikom pukog negativnoga suprotstavljanja već logikom proaktivnoga pozitivnog stvaranja.

No, mora li to ovisiti samo o rubnima? Pitanje je, naime, svih pitanja imaju li oni na rubu uvijek dovoljno, prije svega, ljudskih resursa i prostora slobode za tako što? Ukoliko, pak, nema tih moći ili ih nema u kritičkoj količini, pitamo se dalje, tko je onda odgovoran za pojavu produktivne slobode? Ovo nam se pitanje čini itekako važnim osobito iz rakursa mjesnih prilika

hrvatske zajednice u Vojvodini – skrhani različitim slabostima i neslobodama, gdje kad, kako bi to rekao Kant, i samoskrivljenim, već dulje vrijeme svjedoče nemoć za promjenu vlastita položaja!

Nije li onda za njihov iskorak presudna empatija jednoga od središta, koji se u ovim slučajevima razumijeva kao cijela država i njezinih brojnih institucija? No, što ako empatije i djelovanje onih iz toga središta nema, čak ni unutar Crkve, ili je ono, kao sada, posve neadekvatno, budući da njihova politika priznanja počiva na snažnim kodovima kolonijalnoga? Je li onda provincijalizam postaje njihovim trajnim obilježjem, a biti “egzotičkim reliktom” sudbinom? U čemu je, na koncu, sadržana nada da tako što ipak neće biti? Je li stalni bijeg u središte znak da ta nada ne postoji?

VELIKO PRELO 2009.

Najljepša “preljska pisma”

O MARINU 2009.

**Prelo nije za neumne i haramije
Mama,
Već za ljude vire i istine u duši.**

**A ni ljubav ni srca a kamoli duše
Mama,
U divojke i poštenja u narodu.**

**Uglavnom poganija i Sodoma
Mama,
Zaboravljena i od sebe same.**

**Di biser duše u ljudi i salašu
Mama,
Bratu čoviku, bio dobar il loš?**

**Avlijom nekad bilog ponos salaša
Vitar molitvu moli:
Bože, novi život u srcu probudi!**

**Zaboravlja: “Sve će proć
Al moje riči neće proć.”
Sina čovječjeg iz Nazareta.**

Lazar Francišković

Drage katehete! Kako još nema potpuno organiziranog rada svih kateheta na razini Biskupije, jasno je da je i suradnja u dodatnim projektima rijetka. Kada počne škola, svi su veoma zauzeti obvezama, pripremama, životom svoje župe i – svojim obiteljskim životom. Svi željno iščekuju seminare i susrete kateheta u Somboru, ali od razgovora jednom godišnje nema mnogo koristi, a često ni bogatih plodova. Zbog toga se neki od nas još uvijek osjećaju samima u svom radu. Naravno, molimo dragoga Boga da nam da mudrosti i snage da svatko od nas (ne samo "odgovorni"☺) učini svoj dio, kako bi i naša katehetska "pustinja" procvatila.

Na internetskoj stranici Gospičko-senjske biskupije (www.gs-kateheta.net) "klikom" na željeni link možete na računalo "skinuti" puno korisnog materijala, koji uređuje i priprema g. Josip Anušić. Pripreme i planove daju na slobodno korištenje kako bi poslužili kao primjer za izradu vaših priprema i planova, "s nadom da će Vam biti od koristi za izradu Vašeg, jednog i neponovljivog (autentičnog) materijala i da će tako obrađen vratiti se ovdje na stranice s istim ciljem". Objavljujemo jednu od njih!

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNE JEDINICE

SPOMENI SE DA SVETKUJEŠ DAN GOSPODNJI (7. RAZRED)

NASTAVNA CJELINA: Dekalog pravila za život u ljubavi i vjernosti

METODIČKA (NASTAVNA) JEDINICA:
Spomeni se da svetkuješ Dan Gospodnji

CILJ (SVRHA) OBRADJE NASTAVNE JEDINICE: Razumijevanje treće Božje zapovijedi

ODGOJNO-OBRAZOVNI ZADACI:

1. spoznati važnost sudjelovanja na nedjeljnom euharistijskom slavlju
2. shvatiti i prihvatiti važnost Dana Gospodnjeg koji će nas obogatiti u našem svagdanjem djelovanju i življenju
3. nastojati što aktivnije i radosnije sudjelovati u slavlju Sv. Mise

METODIČKI SUSTAV: interpretativno – analitički s elementima problemsko – stvaralačkog

ARTIKULACIJA METODIČKE JEDINICE:

1. Molitveni početak
2. Motivacija
3. Najava teksta
4. Podjela u skupine
5. Izvještaj s rada u skupinama
6. Sinteza s aktualizacijom
7. Molitveni završetak

OBLICI RADA :

1. FRONTALNI
2. INDIVIDUALNI
3. SKUPNI
4. RAD U PAROVIMA

NASTAVNE METODE:

1. USMENO IZLAGANJE
2. RAZGOVOR
3. ČITANJE I RAD NA TEKSTU
4. PRAKTIČNI RADOVI
5. SCENSKI PRIKAZ
6. RASPRAVE
7. MEDITACIJA
8. USMENO IZRAŽAVANJE
9. PISMENO IZRAŽAVANJE
10. MOLITVENO IZRAŽAVANJE
11. LIKOVNO IZRAŽAVANJE
12. GLAZBENO IZRAŽAVANJE

NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA :

1. PLOČA, KREDA
2. UDŽBENIK
3. BIBLIJA
4. PRIRUČNIK
5. CRTEŽI, SLIKE, APLIKACIJE
6. KARTE
7. GRAFOSKOP, PROZIRNICA
8. KAZETOFON, AUDIO KAZETA
9. TV, VIDEO KAZETA
10. DIJAPROJEKTOR, DIJAFILM

KORELACIJA:

1. HRVATSKI JEZIK
2. PRIRODA
3. LIKOVNA KULTURA
4. ZEMLJOPIS
5. POVIJEST
6. NJEMAČKI JEZIK
7. GLAZBENA KULTURA

TIJEK IZVOĐENJA NASTAVE

Molitveni početak

Pjesma : "Dođimo svi u dom Oca mog, u dom Oca mog..."

2. Motivacija

Napisati na ploču tekst (Razbacati ga po ploči)

Moj put od kuće do Crkve.... Molitva..... Radost.....

U 9 sati..... Isus želi..... trebam se naći.....Dođimo na slavlje.....

Pjesma..... Neće biti dosadno..... Možeš se uključiti..... Odmor....

3. Najava teksta

Na što vas ove riječi napisane na ploči asociraju? (Odgovorit će – na nedjelju, misu, Dan Gospodnji...) Razgovarat ćemo o ponuđenim riječima i objasniti značenje svake od njih.

4. Podjela u grupe

Vjeroučitelj sam dijeli vjeroučenike u skupine i dijeli zadatke. Trebaju pročitati tekst. Napisati s čime su se susreli u tekstu, s čime se slažu, a s čime ne. Vjeroučenici odaberu jednog zapisničara koji će sve bilježiti i iznijeti zaključak pred ostalima.

5. Izvještaj s rada u skupinama

Zapisničar čita što su napisali na papire.

6. Sinteza s aktualizacijom

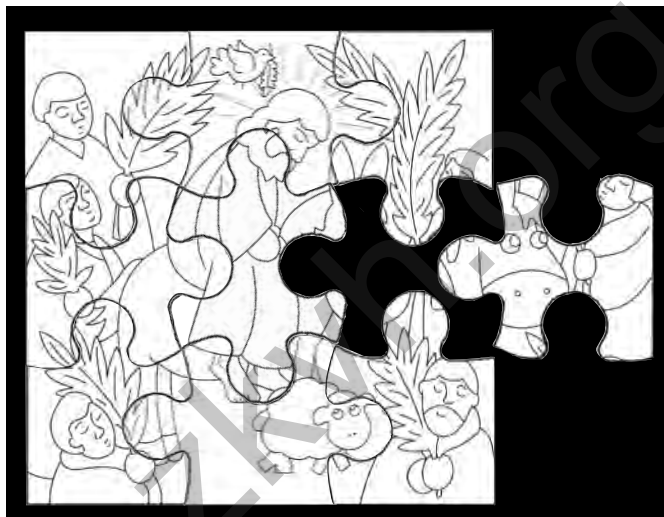
Dan Gospodnji je dan odmora i pripreme za novi radni tjedan. Dan Gospodnji počinje euharistijskim slavljem na koji smo svi pozvani. Dan Gospodnji je dan odmora i slobodnog vremena za obiteljski, društveni i kulturni život.

7. Molitveni završetak

Molimo te, Bože, da u nama zaživi radost nedjeljnog susreta s Tobom. Slava Ocu...

KORIZMENA SLAGALICA (sa www.katehetski-si.com)

Otprintajte na papir dijelove puzzle i izrežite ih prateći iscrtanu liniju. Složite i zalijepite puzzle. Sastavljenu slagalicu zalijepite na karton, ponovno izrežite i obojite po želji (pastele, flomasteri, tempere.) SLIKE (dijelove slagalice) jače zacrnjene nego što su na internetskoj stranici možete dobiti e-mailom – javite se na huska@suonline.net

Duhovna obnova

Nakon završetka prvog polugodišta, u petak 30. siječnja navečer, započeli smo duhovnu obnovu u kapeli sjemeništa. Pjesmom "Dođi Duše Presveti" zazvali smo Duha Svetoga, koji je ujedno bio i voditelj ove obnove u osobama **mons. Andrije Kopilovića** i vlč. **Károlya Szabadija**. Tih nekoliko dana putovali smo i razmišljali zajedno sa sv. Pavlom. Upoznavali smo njegov život i rad, probleme, radosti i tuge... Duhovno okrijepljeni mogli smo na kraju obnove svečano zapjevati "Tebe Boga hvalimo" nadajući se da će plodovi ovih vježbi trajati cijele godine.

Kraj prvog polugodišta

Krajem siječnja završeno je prvo "poluvrijeme" naših predavanja. Proforski zbor na čelu s gospodinom direktorom održao je redovitu sjednicu u zbornici škole, kada je rezimiran naš dosadašnji (ne)rad. Svima dobro poznata poslovice kaže: "Žanješ ono što si posijao". Za onog tko redovito uči, trudi se i zalaže u školi zagaraniran je dobar urod. Ocjene mogu biti bolje ili lošije, no, kako to često gospodin direktor zna kazati, ne učimo za ocjenu nego za život.

Posjet predsjednika subotičke samouprave

Tjedan dana nakon zimskog odmora ugostili smo gospodina **Jenőa Maglaija**, nedavno izabranog predsjednika Skupštine grada Subotice. Već svima znani kao dobri domaćini, potrudili smo se pripremiti kraći program kojim smo se zahvalili za pomoć i susretljivost koju naš grad pruža Paulinumu. Nakon pozdravne riječi direktora, obratio nam se i gosp. Maglai, potaknuvši nas na ustrajan i predan rad. Susret je završio u zbornici škole u razgovoru s upravicima škole i profesorima.

Novi namještaj za učionice

Nakon dugog niza godina obnovili smo naše razrede novim školskim klupama i stolicama koje su dar Pokrajinske vlade. Stare klupe završile su svoje školovanje i na njihovo mjesto došle su nove, ljepše i ugodnije,

koje će odsada ponosno grijati i na njima učiti sadašnji i budući đaci. Ujedno, novim stolicama obnovljena je i zbornica. Ovom se prilikom zahvaljujemo donatorima na divnome daru kojim su uljepšani naši đачki dani.

Molitva kod groba pokojne prof. Vere

Tužnu vijest da je umrla naša profesorica čuli smo za vrijeme zimskih ferija, a kako mnogi od nas žive daleko, nismo se svi mogli okupiti na posljednji ispraćaj. Zato smo s našim odgojiteljima otišli do mjesta gdje je **prof. Vera Milković Pokornić** sahranjena. Moleći za pokojnicu navirale su nam uspomene i sjećanja na dane dok je bila s nama. Svima je ostala u uspomeni kao vedra i blaga osoba, spremna da za svoje đake i školu pokloni i zadnje trenutke svoga života. Neka joj Bog bude vječna nagrada za sav trud i požrtvovnost.

Uređuje i piše: s. Blaženka Rudić

Zambija

Zambija je država u južnoj Africi bez izlaza na more, glavni grad je Lusaka, službeni jezik engleski, neovisna od 1964. godine, 38. na svijetu po površini, 77. po broju stanovnika.

Osim malobrojnih portugalskih istraživača, Europljani nisu došli u dodir s teritorijem Zambije sve do sredine 19. stoljeća kada na ovo područje prodiru zapadni istraživači, misionari i trgovci. Tako godine 1885. engleski istraživač **David Livingstone** za Europu otkriva slapove na rijeci Zambezi i naziva ih po kraljici Viktoriji.

Godine 1964. Zambija je postigla neovisnost od britanske vladavine. Na vlast je došao **Kenet Kaunda** i ostao na vlasti do 1991. koji je zagovarao afrički tip socijalizma. Bio je kršćanin, protestant, sin protestantskog pastora. Za britanske vladavine katoličke misije su sustavno suzbijane. No nakon oslobođenja Kaunda je dao punu slobodu radu katoličkih misija, tako da je glavna zambijska inteligencija školovana u katoličkim misijama.

U Zambiji živi oko 70 etničkih skupina koje uglavnom govore Bantu jezicima. Najzastupljenija religija je kršćanstvo, najviše katoličanstvo, a oko trećine stanovnika su muslimani ili hinduisti. Ima i animista. Velika većina stanovnika zemlje zaposlena je u poljoprivredi, ali glavni je pokretač zambijskog gospodarstva rudarstvo. Zemlja ima velika nalazišta bakra, a vadi se i kobalt.

Ljubav na djelu

Kao i u drugim afričkim zemljama i u Zambiji vlada veliko siromaštvo. Nekad je harala malarija a danas svoje žrtve odnosi sida. Za ljude oboljele od side osobito se brine hrvatski misionar, franjevac konventualac **fra Ambroz Knežić**. On djeluje

u gradiću Luanshya. Misionar radi s manjim skupinama oboljelih. Zasebno pomaže skupinama žena, a zasebno skupinama muškaraca. Njihovi susreti započinju molitvom; zatim slijede tri biblijska čitanja, kratko tumačenje i primjena na život. Sve to rade sami bolesnici. Nakon toga biblijskog dijela slijedi razgovor o svemu što se u međuvremenu dogodilo i revizija prošloga susreta. Na kraju dvoje pomagača s oboljelima prirede mali igrokaz, koji govori o njihovim realnim životnim situacijama. Zanimljivo je da oni svi skupa otvoreno govore o situacijama u kojima su se zbog bolesti našli, smiju se i potvrđuju ono što drugi govore iz svog iskustva. Na susretu im se daruje i nešto skromno za jelo i piće.

Ono što je najvažnije, svojom ljubavlju i brigom prema njima, fra Ambroz im vraća vjeru u život, da taj kratki ostatak života prožive dostojanstveno. Simptomi unutarnje bolesti duha kod oboljelih vidljivi su kao i znakovi bolesti na tijelu. Radost pogleda se izgubi. Oči im postanu kao razbijeno staklo. Ti ljudi se, zahvaljujući radu misionara i dragovoljaca, osjećaju kao ljudske osobe. On ih potiče da se ne zanemare, niti što se tiče vanjskoga izgleda, niti što se tiče vlastite duše. Svaka dva ili tri mjeseca fra Ambroz slavi misu sa svima zajedno. Pod tom misom podijeli i sakrament bolesničkog pomazanja. Fra Ambroz obilazi bolesnike i po kućama. U svojim domovima se oni ipak najbolje osjećaju, jer ih ostali članovi obitelji prihvaćaju s ljubavlju, kao svoje najbliže.

Bogatstvo duše

Don Stipo Miloš je radio više godina kao misionar u Zambiji, ali se zbog malarije morao vratiti iz misija. On vrlo emotivno svjedoči o ljudima s kojima je tamo dijelio život: "Osobno mi je to misionarsko iskustvo zapravo odredilo život, tj. pristup životu. Spoznao sam kako i koliko ljudi "razvijenog svijeta" zapravo robuju, a ti priprosti i siromašni, unatoč, ili zahvaljujući ograničenostima, žive istinski život. Oni se svakom radanju raduju, a

ne postavljaju bezbrojna pitanja opterećena zabrinutošću. Oni žive u prirodi i od prirode. Malo imaju, a zato nimalo ne zavide. Nama kažu da imamo satove (na ruci) ali oni imaju vrijeme. Jedino žure kad treba nekome pomoći i izbaviti ga iz nevolje i opasnosti. Nisu baš naročito obrazovani, ali su zato u osjećajima nepogrešivi – čitaju srce i dušu s lica i iz očiju, znaju jesi li s njima zbog njih ili zbog sebičnih ciljeva. Dok se mi mučimo s vanjštinom koja mami oči, oni su zaokupljeni srcem. Odemo ih poučiti, a oni zapravo pouče nas."

Svakodnevne opasnosti

U Zambiji djeluje hrvatski misionar **vlč. Boris Dabo**. On priča kakve se opasnosti skrivaju u okolini i kako se s njima nosi. "Rijeka Zam-

bezi je jako široka i opasna iz više razloga: što su tu brzaci pa je jako opasno voziti se kanuima, osobito u proljeće, negdje oko Uskrsa (ožujak – travanj), kad je voda visoka i još brža, a onda i zbog vodenih konja (hypo), koji su stalno tu. Kada ljudi prelaze rijeku s kanuima moraju dobro paziti da ne nalete na vodene konje. A ima i krokodila kao u svim afričkim vodama (jezerima i rijekama). Oni su opasni onda kad se čovjek ide prati u vodu, ali izvan vode oni nisu opasni. Moja kuća i misija se nalaze na samoj rijeci tako da su nam vodeni konji i krokodili svakodnevno u našoj blizini. Vodeni konji se po danu u vodi odmaraju, a noću izlaze van na pašu, pa ih znamo naći u vrtu. Oni su biljožderi i nisu agresivni, jedino će odgovoriti vrlo agresivno ako osjete da su ugroženi ili da im netko smeta. Tada znaju biti jako krvoločni i jako brzi. Ali, to je naš ambijent. Od drugih životinja tu su još slonovi, koji su nam redoviti gosti navečer kada se spuštaju na rijeku piti vodu. I od njih treba čuvati salatu da ne uđu u vrt i pojedu je.

Potreba molitve

Što je za živo biće zrak, a ribi voda, to je kršćaninu molitva. Kršćanski pisac iz IV. stoljeća, Evagrije piše da je ljudskom umu vlastito moliti, jer njegovoj naravi pripada baviti se onim što je najljepše, a to je Bog. Crkveni učitelji, mnogim usporedbama izlažu potrebu molitve. Ivan Krizostom piše da je molitva za kršćanina ono što su zidine za jedan grad, mač za vojnika, luka u oluji, štap za one koji šepaju. Ako u Raju svaka stvar raste zahvaljujući obilnim izvorima vode, u duhovnom životu taj izvor koji natapa i čini da rastu sve kreposti jest molitva. Sveti Augustin piše da postoji potreba molitve radi naše slabosti, koja je uzrok grijeha. Toliko smo slabi da sami ništa ne možemo. Čovjek se sastoji od tijela, duše i Duha Svetoga. Tijelo se kreće, hrani, diše. Duša misli, odlučuje, osjeća. Duh Sveti moli. Stoga molitvu možemo nazvati disanjem Duha Svetoga u nama. Molitva je slična barometru koji pokazuje stupanj našeg duhovnog života.

U našem životu postoje trenuci u kojima osjećamo potrebu molitve i snagu da molimo. Povijest Staroga zavjeta pokazuje nam kako su se Izraelci obraćali Bogu kada su bili u opasnosti od neprijatelja, a kada su živjeli u miru brzo su zaboravljali na Boga. Nesreće i razne životne opasnosti tjeraju nas da tražimo pomoć s neba. Naši mornari često znaju reći: "Tko ne zna moliti, neka ide na more". To isto vrijedi i za oluje u našem životu. Pa ipak ima mnogo kršćana koji ne mole. Mogu li se oni spasiti? Tko zna da li oni ne mole? Molitva nije samo izgovaranje pojedinih obrazaca molitve. Molitva je nešto šire. Ima onih koji ne upućuju svoj glas Bogu, već mole više svojim životom. To su oni koji žele dobro svakome i koji čine dobra djela. Stoga se naučimo činiti dobro gdje god to možemo, u obitelji i za svakoga koji ima potrebu, ali prije ili poslije spoznat ćemo da bez Božje pomoći, bez molitve, naša ljudska djela mogu postati isprazna. Tada osjećamo potrebu tražiti pomoć odozgor.

Možemo li definirati molitvu?

Život se živi, a ne definira. Tako je i s molitvom. Molitva je životni rad čovjeka. Kršćanski pisci na razne načine definiraju molitvu. Sveti Bazilije kaže da

Kršćanska molitva (2)

je molitva "traženje od Boga prikladnih dobara". Evagrije kaže da je molitva "uzdignuće duha prema Bogu" i "razgovor duše s Bogom". Sv. Ivan Damašćanski objedinjuje ove dvije definicije: molitva je uzdignuće duša k Bogu, ili traženje od Boga prikladnih dobara, i tu definiciju slijede mnogi duhovni pisci. Sveta Terezija Avilska će reći: molitva je prijateljski razgovor s onim za koga znamo da nas ljubi, a to je Bog. Sve religije prihvaćaju molitvu kao molbu i pomoć koju traže od Boga. Zazivi: Gospodine, usliši, dobrostivo pogledaj i slično, vrlo su stari. Biblija govori o tim temeljnim ljudskim odnosima prema Bogu. Bog nas čuje i uslišava, milostiv je i milosrdan prema nama. Grčka filozofija je pročistila ideju o dobrom, lijepom kao uzrok reda. Onaj tko poznaje Boga ne želi Božju volju koristiti u svoje svrhe, naprotiv, on motri najvišu savršenost Božju, "uzdiže svoju pamet k Bogu". Tako su o molitvi razmišljali veliki filozofi poput Platona, Aristotela, Marka Aurelija. Njihovu definiciju molitve, Evagrije oblači u kršćanski kontekst, dodajući da je kršćanski Bog najsavršenije Biće i da je on Otac. Filozofskoj definiciji molitve kao "uzdignuće uma k Bogu", kršćani dodaju, da je molitva "razgovor s Bogom". Biblijski Bog nije objekt filozofskog razmišljanja. Biblijski Bog je onaj koji prvi upućuje svoju riječ, koji prvi traži čovjeka koji bježi. Biblijski karakter molitve je dijaloški, u kojemu Bog ide u susret i razgovara s čovjekom. U Starom zavjetu ovaj se dijalog s Bogom vrši kao individualna molitva, koja postupno postaje molitvom čitavog naroda. Isus Krist je oličenje razgovora s Ocem. On je taj koji šalje svoga Duha koji viče: "Abba, Oče" (Gal 4,6). Po Duhu Svetom mi smo uvršteni u molitvu Sina, te možemo i mi govoriti "Abba, Oče".

Bog se nikada ne ljuti kada mu upućujemo prošnje

Majka se nikada ne ljuti kada dijete s pouzdanjem nešto od nje išće. Evanđelje nas uči da i se i mi u molitvi trebamo tako ponašati, prema nebeskom Ocu: "Ištite, i dat će vam se... Ako dakle vi, iako zli, znate dobrim darima darivati djecu svoju, koliko li će više Otac vaš, koji je na nebesima, dobrima obdariti one koji ga zaištu!" (Mt 7,7.11). U liturgiji prevladavaju više molitve zahvalnice kojima slavimo Boga, kao i molbenice. Dijete koje od roditelja pri-

ma tolike stvari, brzo uči zahvaljivati za primljene darove. U Starom zavjetu imamo puno molitava zahvalnica, pohvalnica kojima se slavi Boga, uzdiže se njegova veličina: Blagoslovljen budi Gospodine... Budi slavljén Gospodine... Veliča duša moja Gospodina! Potom se dodaje zašto ga se slavi i hvali: jer si nas izbavio iz ruku neprijatelja naših, jer si nam dao ovu zemlju, jer unatoč naših grijeha, nisi nas se odrekao.

Vrhunac kršćanske molitve je Euharistijska molitva

Što je to Euharistijska molitva? Grčka riječ *euharistia* znači zahvaljivanje, znači zahvaljivati Bogu za tolika primljena dobročinstva. Liturgija je velika uspomena svega onoga što je Bog nama učinio, o svim njegovim darovima. Kada se tih uspomena sjećamo, u nama raste pouzdanje za traženje novih darova. Kršćanin je uvijek spreman Bogu zahvaljivati za sve što mu je dao, a onda moliti ono što mu je potrebno. Onaj tko iskreno moli, nikada ne sumnja. Sve religije na svoj se način obraćaju Božjem oćinstvu, ulazeći u dijalog s nebeskim bićima. No, tu nastaju problemi kod onoga tko poćinje razmišljati na filozofski i znanstveni način. Božja savršenost zahtijeva njegovu vječnost i nepromjenjivost. Ako je Bog vječan i nepromjenjiv, kako može popustiti pred našim molitvama? Ako je svijet i kozmos uređen i upravlja se zakonima fizike, zašto sve to mora biti uništeno preko ćudesa? Takva je filozofija vladala i u Kristovo vrijeme kod helenistićkih i hebrejskih filozofa poput Filona Aleksandrijskog. I Origen je osjećao potrebu odgovoriti na tu poteškoću u svom spisu o molitvi. Origen polazi od božanskog predznanja. Naime, Bog od vječnosti vidi i poznaje naše potrebe, stoga je već u samom ćinu stvaranja sadržan i odgovor na naše molbe. Ako je već sve od vječnosti određeno, zašto onda moliti Boga za bilo što? Na ovo pitanje Origen odgovara. Od vječnosti je određeno da se neki ćovjek treba roditi, ali su roditelji uzrok njegova roćdenja. Na isti način može se reći da su naše molitve kao oćeva i majki mogućnost tijekom ljudskoga života. Možda nismo svjesni da je velika stvar moći moliti Boga i biti uslišan. Suradnja u stvaranju svijeta i njegovoj sudbini. Zbog toga su sveci puno molili, kako za sebe tako i za ćitav svijet.

(nastavlja se)

Piše: mr. Endre Horváth

Čovjek tri kulture

Osobu i djelovanje apostola Pavla ne možemo ispravno razumjeti ako ne poznajemo sve ono što ga je oblikovalo do njegova obraćenja. S punim pravom Pavla također možemo nazvati kozmopolitom, jer se u njegovoj osobnosti i djelovanju susreću tri svijeta, tri kulture. Po rođenju i vjeri on je Židov, ali pripada i helenskoj tj. starogrčkoj kulturi, što se jasno odražava u njegovom jeziku i korištenju kulturnih formi. On je nadalje jednako tako i rimski građanin, koji se lojalno ponaša prema Rimskom carstvu.

1. "Od roda sam Izraelova, plemena Benjaminova Hebrej od Hebreja"

Apostola naroda u biti određuje to što je židovskog porijekla. Sv. Pavao u Jeruzalemu ovako odgovara rimskom časniku: "Ja sam Židov iz Tarza cilicij-skoga, građanin grada znamenitoga" (Dj 21,39). Ovim označava svoju pripadnost židovskoj dijaspori u helenskom svijetu. U Poslanici Filipljanima ovako govori: "Obrezan osmog dana, od roda sam Izraelova, plemena Benjaminova Hebrej od Hebreja; po Zakonu farizej" (Fil 3,5). U Poslanici Rimljanima, kad govori o velikoj ulozi Izraela u Božjem planu spasenja, on dodaje: "Htio bih ja sam proklet biti, odvojen od Krista, za braću svoju, sunarodnjake svoje po tijelu" (Rim 9,3).

Od novozavjetnih autora sv. Pavao je bez sumnje onaj s najvišom izobrazbom: cijenjeni pismoznamac. Poslije djetinjstva više je godina, možda čak i desetak, učio u Jeruzalemu kod, kako on sam kaže, glasovitog Gamaliela. U Pavlovo vrijeme postojale su dvije "teološke visoke škole", obje u Jeruzalemu. Jedna od tih je škola rabina Gamaliela, gdje Pavao stiže u dobi od 15-tak godina. U toj školi on sudjeluje u složenom proučavanju svetih Pisama, čime postaje pravim doktorom Zakona, tj. članom židovske inteligencije.

Pavao je duboko privržen židovstvu, ne samo u mladosti, već do kraja svog života. Ipak, susret s Kristom i od Njega primljeno poslanje izvlači ga iz uskog nacionalnog razmišljanja i sve ono što je do tada smatrao svojom privilegijom Pavao odsada smatra darom što ga mora podijeliti s ostalima: "Dužnik sam Grcima i barbarima, mudracima i nezalicama" (Rim 1,14). Nadalje

on kaže: "Stoviše, čak sve gubitkom smatram zbog onoga najizvrsnijeg, zbog spoznanja Isusa Krista, Gospodina mojega, radi kojega sve izgubih i otpadom smatram: da Krista steknem" (Fil 3,8).

2. Građanin "znamenitog grada" Tarza

Cjelokupno djelovanje sv. Pavla događa se na području helenske kulture. Bitno je međutim što on nije zaobišao helensku kulturu, već u naviještanju evanđelja s njom vodi duboki dijalog. Ovaj dijalog i "presađivanje" vjerskih istina u helensku kulturu omogućili su Pavlovo misijsko djelovanje, otvaranje kršćanske zajednice prema svim narodima.

Pavao se rodio u Tarzu i tu je odrastao. Taj grad je bio na teritoriju današnje Turske, a u Pavlovo vrijeme bio je glasovitim centrom helenizma s otprilike 200.000 stanovnika. "Znameniti grad" Tarz – kako se Pavao ponijet patriotskim ponosom predstavlja pred rimskim časnikom – bio je jedan od centara tadašnje stoičke filozofije. Pavao je govorio aramejski i grčki jezik, no ne znamo koji mu je od tih bio materinji. Židovstvo tadašnje dijaspore uglavnom je govorilo grčki, međutim iz Pavlovihi poslanica pisanih na grčkom jeziku, možemo zaključiti da on sv. Pismo najčešće prevodi sa hebrejskog na grčki.

Apostol naroda je potjecao iz jedne relativno bogate obitelji, koja je mogla kupiti i rimsko građansko pravo. To zasigurno znači – kako se to vidi na temelju njegovih pisama – da je završio školu u kojoj se upoznao s helenskom književnošću i kulturom. Pored toga, prema tadašnjoj židovskoj praksi, morao je naučiti i jedan zanat. Pavao izabire zanat pravljenja šatora. Za vrijeme svojih misijskih putovanja u više navrata on živi od tog zanata da ne bude na teret crkvama gdje širi radosnu vijest.

Iako je grčki jezik njegovih poslanica relativno siromašan – na jednom mjestu naglašava: "Jer ako sam i nevješt u govoru, nisam u znanju" (2Kor 1,6) – lako se izražava na tom jeziku, štoviše sposoban je kreativno stvarati nove pojmove i riječi. Nadalje, Pavao često koristi retoričke figure grčkog jezika, forme njegovih pisama odgovaraju književnim oblicima itd. Židovstvo tadašnje dijaspore bilo je živo uključeno u nje-

govanje helenske kulture. Apostol naroda u Djelima apostolskim barem jedanput doslovno citira, a drugim djelima parafrazira iz grčke poezije, više puta aludira na principe stoičke filozofije itd. Sve to ukazuje na činjenicu da je on izbliza upoznat s grčkom književnošću i s učenjem nekih filozofskih pravaca. Sve ovo znanje Pavao će koristiti za vrijeme svog vjerovjesničkog djelovanja.

3. Pavao

U obitelji su ga zvali židovskim imenom Šaul, kojega je dobio po prvom izraelskom kralju, koji je također potjecao iz Benjaminova plemena. Interesantno je napomenuti kako ga je u viđenju na putu prema Damasku ovim imenom oslovio i uskrslu Gospodin. Ipak, u svojim pismima Apostol izričito koristi latinsko ime Pavao. Latinsko ime je možda povezano s rimskim građanskim pravom. Prema Djelima apostolskim Pavao se u više navrata suočava s prokonzulima i prokuratorima rimske vlasti, s kojima razgovara s poštovanjem prema toj vlasti. Tri puta se poziva na svoje rimsko građansko pravo tražeći privilegije koje iz njega proizlaze (Dj 16,35-39; 22,25-29; 25,11). Za njega carske službe imaju svoje božansko podrijetlo, kojima smo se "po savjesti" dužni pokoravati (Rim 13,1-7).

Završetak

Kada je papa Ivan XXIII. proglasio encikliku "Pacem in terris – Mir na zemlji" učinio je to suprotno tradiciji, tj. ne iz bazilike Sv. Petra kao sa katedre Apostolskog prvaka, već iz bazilike Sv. Pavla. Bio je to znak kojim je "Dobri papa" htio dozvati u svijet kako je pored prvenstva sv. Petra širenje evanđelja svim narodima bilo privilegij sv. Pavla. Po njegovom poslanju Bog je pozvao sve narode na kršćansku vjeru.

Veličina sv. Pavla, koja ga čini apostolom naroda i još danas aktualnim tumačem evanđelja, nalazi se u njegovoj ulozi mosta između naroda i svjetova. Apostola Pavla ne čini toliko stupom Crkve žar kojim je neumorno širio radosnu vijest, već kako on spoznaje: blago Kristove objave koje mu je predano, koje ne proistječe iz njegovih snaga, nego je to ono što je Bog stavio u "krhku posudu", u život samoga apostola.

Uređuje: Katarina Čeliković

OD ZABAVE DO KORIZME

Evo nam *Zvonika* u "procjepu", između poklada i korizme. Još smo u zabavama i veselju, a jako ubrzano stiže vrlo ozbiljno razdoblje za naš kršćane.

Djeca se znaju lijepo razveseliti na rođendanima, na druženjima, a smijeh je uvijek prisutan. To je dobro. Veselu osobu svi vole u društvu. Uskoro će najveće veselje biti na Hrckovom maskembalu na kojem će biti toliko maski koliko i djece. Pravo uživanje.

A kad dođe korizma, skupimo se malo u sebi i počnemo razmišljati jesmo li mi dobri Isusovi prijatelji, kakvi smo prema onima s kojima živimo. I naravno,

donosimo odluke. O tome ćemo više pisati u sljedećem broju, ali vas podsjećam da je važno od početka korizme, već na Čistu srijedu, 25. 02. isplanirati svoj korizmeni planer (dobrote). U njega ćete stavljati ili trnje ili zvijezdice. Svaki grijeh je trn Isusu a svako dobro djelo zvijezdica za Isusa. Bit će zanimljivo vidjeti naše korizmene planere za Uskrs. Hoće li biti puni zvijezda ili trnja!?

Pošaljite nam vaše KORIZMENE PLANERE, izradite ih prema našem prijedlogu i popunjavajte ih redovito. Neke ćemo nagraditi vrlo lijepim nagradama.

Vaša Zvončica

Mali hodočasnici

Godina sv. Pavla posebno je lijepo proslavljena u subotičkoj katedrali-bazilici 25. siječnja, na svetkovinu obraćenja sv. Pavla, zaštitnika Subotičke biskupije. Lijepo je bilo zamišljeno da iz župa u katedralu krenu hodočasnici. Evo nekoliko malih hodočasnika u pratnji odraslih. Oni su željeli posvjedočiti kako je i ova mala "žrtvica" slatka jer znaju da ih Isus vodi na svetu misu. Čestitamo ovim malim hrabrim hodočasnici! /Zv/

DIČJE POKLADE

Znali mladi
za Poklade
ludovati
od parade.
Na ljujaški
podno dudu
ljujala se
mladost svuda.
Vriska, cika,
duž sokaka
trajala bi
sve do mraka.
Samo noću
kad sve spava
odmara se
dičja sprava.
Novim danom
opet isto,
oživljava
malo misto.

Josip Dumendžić Meštar

Naučite ovu zgodnu pjesmicu i znat ćete apostole!

DVANAEST APOSTOLA

**Prvi Šimun Petar-Stijena on je zvan,
Jakov pak je drugi ko Sin groma znan.
Brat Jakovljevi Ivan dobro poznat svim,
Andrija je s Petrom istog oca sin.
Betsaida selo Filipov je kraj,
Natanael Bartul prozvaao se, znaj.
Jakov je još jedan, al' je mlađi on,
Sumnjivac je Toma poznat baš po tom.
Toma brata ima Judu Tadeja,
Tu je još i Levi, prozvan Matija.
A sad je na redu Šimun Buntovnik
I na kraju jadni Juda Izdajnik.**

uradi sam

KORIZMENI PLANER

☆ 25	☆ 26	✱ 27	✱ 28
1	2	3	4

☆ dobro djelo

✱ trn grijeha

Biblija u osmosmjerci

SZ

A	M	O	N	B	A				
B	B	J	O	B	A				
E	V	A	R	S	J				
L	Z	A	A	A	I				
J	H	A	R	L	A				
S	S	O	M	A	D	A	V	O	Z
I	Š	E	M	I	S	J	M	M	I
I	Z	R	A	E	L	I	T	O	L
J	D	A	N	I	E	L	A	N	A
E	V	O	K	A	J	I	N	O	A

ABEL, ABRAHAM, ADAM, AMOS, ARON, ANA,
BAAL, BOAZ, DANIEL, EVA, EZAV, HAM, ILIJA,
IZAJA, IZAK, IZRAEL, JAKOV, JOB, NOA, KAJIN,
LOT, SALOMON, SARA, ŠEM

VRIJEME ZA ŠALV

Smijeh je jedan od najboljih proizvoda ljudskog duha.

Bore na čovjekovu licu trebale bi biti samo tragovi smijeha. /Mark Twain/

Propovijed

Perice, jesi li bio na misi? – pita otac.
– Jesam, i ministrirao sam!
– Lijepo, a o čemu je svećenik danas propovijedao?
– Govorio je o tome kako i naši roditelji trebaju dolaziti u crkvu, a ne da im djeca moraju prepričavati što je svećenik propovijedao.

Želje

Dvoje djelatnika i ravnatelj odoše na ručak i nađoše staru uljanu lampu.

Protrljaše je a iz lampe izađe duh i reče:

– Troje vas je pa ću svakome ispuniti po jednu želju.

– Prvo meni – reče djelatnica. Želim biti na Bahamima i voziti se gliserom ne mareći ni za što na svijetu!

Puf! I ona nestane.

Njen kolega, u čudu, reče: – Ja sam sljedeći! Ja sam sljedeći! Želim da sam na Havajima, na plaži i zauvijek okružen pinacoladom i ljubavlju svog života.

Puf! I on nestane.

– Ti si na redu – reče duh ravnatelju.

A on reče: – Želim da se ovo dvoje poslije ručka vrate na posao.

p o u k a: UVIJEK PUSTITE ŠEFA DA PRVI GOVORI!

Sreća

Vjeroučitelj pokušava objasniti djeci pojam "Božja providnost".

– Zamislite da ljudi rade na crkvenom tornju i jedan padne a ništa mu se ne dogodi. Kako biste to nazvali?

– Pa to je čista sreća.

– A na primjer da sutradan opet isti čovjek padne i opet mu ništa ne bude.

– To je slučajnost.

– A što da isti čovjek padne s tornja i treći put i opet mu se ništa ne desi?

– E pa to je već NAVIKA.

Pustinja

Dva čovjeka hodaju pustinjom. Prvi reče:

– Imam jednu dobru i jednu lošu vijest. Loša je: i danas ćemo gutati pijesak.

– A koja je dobra?

– Pogledaj koliko ga ima.

Priča u snu

Ivica se žali liječniku: – Doktore, pričam u snu.

– Pa to nije strašno. – odgovori liječnik.

– Kako nije kad mi se cijeli razred smije.

Dužnost

Bila jednom četvorica po imenu **Svatko**, **Netko**, **Bilo tko** i **Nitko**.

Trebalo je obaviti jedan vrlo važan posao i **Svatko** je mislio da će ga **Netko** obaviti. **Bilo tko** je to mogao učiniti, a **Nitko** nije htio. **Netko** se zbog toga naljutio jer je to bio posao za **Svakoga**. **Svatko** je opet mislio da bi ga **Bilo tko** mogao obaviti, no **Nitko** nije shvatio da ga **Netko** ne želi obaviti. Na kraju je **Svatko** krivio **Nekoga** jer **Nitko** nije učinio ono što je mogao napraviti **Bilo tko**.

Odgojna metoda maloga Ivica

Mali Ivica je 6 godina stariji od svoje sestre. Jednog dana, plačući se požali majci:

– Mammaaaa, seka me povukla za kosu...

– Ivica, tvoja seka još ne zna da to boli, još je mala...

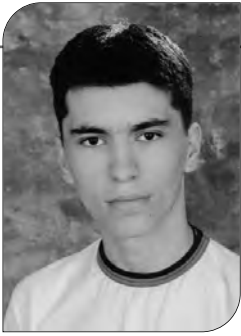
Malo kasnije, opet plač. Ivica izlazi iz sobe i veli majci:

– Znaš ono što si mi rekla? ... Sad zna!...

Sluh

Liječnik: – Morat ćete hitno na operaciju, sluh vam je strašno oslabio.

Župnik: – Molim vas odgodite za 3 mjeseca dok orguljašica ode u mirovinu.

Uredio: Vladimir Lišić

Mladi

Ljudska ili Božja matematika

Svatko od nas učio je još u prvom razredu osnovne koliko je 1+1 i svakako sada zna da je odgovor 2. Kroz cijeli svoj život učili smo definicije i pravila koja su dokazana i opće poznata, no, možemo li se kao kršćani ravnati samo prema našoj – zemaljskoj matematici?

Je li i čovjek stroj koji uvijek daje točan odgovor? Naravno da ne. Niti bi trebao biti. No, problem među ljudima se javlja baš tada kad se ne ponašamo kao stroj, jer kad stroj nešto radi, onda ima točan put ka svom cilju, a s ljudima nije uvijek tako. Neka se sada svatko upita koliko je puta od svojih najbližih očekivao jedno, a dobio nešto sasvim drugo. A opet, koliko puta smo baš mi bili postavljeni u situaciju da se od nas nešto očekuje, a da to nismo učinili? Ili čak i da jesmo, ali ne na očekivani način. Sigurno će svatko naći bar jednu situaciju kada je mislio da ga je netko iznevjerio ne učinivši traženo, a isto tako da su naši prijatelji i bližnji bili razočarani našim "učinkom". Isti problem javlja se među nama mladima kada su u pitanju cure/momci. Svatko se suočio sa "surovom" stvarnošću da savršena osoba ne postoji. Čak i ako tako misliš na početku, poslije uočiš da je to daleko od istine. Bojim se da smo čovjeka počeli procje-

njaviti samo prema njegovu učinku, a njegov učinak prema našim normama.

Pitanje je: očekujemo li da se ljudi oko nas ponašaju poput strojeva i da uvijek budu točni, precizni i odmjereni, drugim riječima savršeni? Mislim da se na ovo pitanje može dati samo jedan odgovor: ne trebamo očekivati da ljudi budu savršeni, trebamo im to priželjkivati. Ali, ne da budu savršeni po našim mjerilima, ne da zadovoljavaju naše norme. Tu savršenost treba promatrati Božjim očima. On je svaku osobu stvorio savršenu, u Njegovim očima svi smo jednako vrijedni. Trebamo svima, a ponajprije nama samima, priželjkivati da budemo poput Krista, jer On je jedino savršeno biće koje je ikad hodalo zemljom. Nemojmo zaboraviti da smo svi različiti udovi, ali da pripadamo istom tijelu, tijelu Kristovom.

Nemojmo očekivati od ljudi da se ponašaju poput kompjutora koji radi po programu. Ne možemo čovjeka svesti na formulu. Potrudimo se u svakodnevnom životu primjenjivati Božju matematiku, gledati Njegovim očima i naučimo prihvaćati ljude onakvima kakvi jesu, a ne kakvima mi mislimo da trebaju biti.

Vladimir

Hvalospjev ljubavi u svjetlu ljubavi između mladića i djevojke

U okviru Tribine mladih, u nedjelju 18. siječnja, vlč. Goran Vilov, župnik župe Sv. Petra i Pavla iz Bačkoga Monoštora, održao je u Katoličkom krugu za šezdesetak mladih te djelatnike Radio Marije predavanje na temu "Hvalospjev ljubavi u svjetlu ljubavi između mladića i djevojke".

Pročitavši najprije "Hvalospjev ljubavi", predavač je nastavio govor o vezi između dvoje ljudi, rekavši kako je veza specifični odnos u kojemu su definirane obveze. Vlč. Goran je također rekao kako hodanje mladića i djevojke treba gledati kao pripremu za brak, nazvavši to dozom ozbiljnosti. Potom je citirajući tekst iz Prve poslanice sv. Pavla Korinćanima rekao kako je "ljubav velikodušna, dobrotiva, ne zavidi, ne hvasta se, ne nadima se, nije nepristojna, ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti zlo, ne raduje se nepravdi a raduje se istini, sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi i prava ljubav nikada ne prestaje". Pri tom je naglasio kako isticanje ljubavi ne smije značiti prezir i odbacivanje ostalih duhovnih darova jer svi su duhovni darovi potrebni, ali posebno ljubav, jer je ona mjerilo njihove vrijednosti. Ona određuje gdje, kada, kako i koji od njih treba upotrijebiti. Vlč. Goran je predavanje zaključio rekavši kako svatko tko zaboravi sebe misleći pritom na druge, nije zaboravljen. Nakon predavanja je uslijedio blagoslov te molitva Ocu Nebeskom. Nakon molitve djelatnici Radio Marije predstavili su se okupljenim mladima i velikodušno pozvali sve one koji žele volontirati da im se pridruže. Potom su mladima podijelili besplatne primjerke nosača zvuka s duhovnom glazbom, uz koju su kasnije svi skupa uživali.

Iskoristio bih ovu prigodu i pozvao sve one koji još nisu bili na Tribini mladih da nam se pridruže na sljedećoj i svojom nazočnosti doprinesu radu naše zajednice.

Dario Dujak

**Slušajte nas! Pitajte nas!
Razgovarajte s nama!
Emisija za mlade na Radio Mariji
Svake nedjelje u 14.45 sati na 90.70 MHz**

**Tribina mladih
15. 02. 2009.
u Katoličkom krugu u 19 sati**

*Tema: "Može li se živjeti bez nade?"
Predavač: mons. dr. Andrija Kopilović*

**Tiho, nježno, najbliže
Iz srca ti šapćem
Volim Te – digni se!**

**Pogleda oko sebe očima punim Sunca,
Pogledaj i vidjet ćeš da sve sam Ja!**

**Reci mi, ima li još koja suza
A da je Ja nisam blagoslovio,
Poljupcem obrisao?
Zar još vjeruješ da je tuga tvoja?
Ta – sva si moja – i tuga je moja.
I taj plamen što ga u srcu nosiš
Čeka da se razgori
Moja si – Moja ćeš ostati!**

Tatjana Baić

Ljubav, sloboda, zlo

Pitati zašto je Bog ljubav i zašto nas ljubi, besmisleno je. No, pitati zašto Svemogućí Bog dopušta zlo, razložno je i s pravom postavljeno pitanje, budući da vjerujemo kako je Bog dobar i da ljubi svoja stvorenja. Mladom se vjerniku ovo pitanje nameće neminovno i žustrije, jer ono izvire iz pobožne i pravovjerne misli da je Bog vrhunsko Dobro i da u njemu nema ni trunke zla niti nepravde. Stoga, pitanja ove vrste ne treba prezreti kao izraz sumnje, iako ona nekad jesu plod sumnje. Ali, svaka sumnja pretpostavlja postojanje istine, te ako je (sumnja) usmjerena spoznaji istine, plodotvorna je. Upornost u ovim pitanjima od strane ateista je odraz tvrdoglavosti i bezumnosti njihove taštinom obuzete duše. Stoga se svaki, imalo "ozbiljan" ateist okreće onom drugom polju navodnog razdora između vjere i znanosti, te tu traži

više potrebnu potporu za svoju "vjeru". Pokušat ćemo odgovor izložiti vrlo slikovito i razumljivo, jer on je prije svega upućen svim skromnim i Bogom nadahnutim mladim dušama. Odgovor na naše pitanje o porijeklu zla uvjetovan je ispravnim razumijevanjem druga dva pojma: ljubavi i slobode, od kojih je na neki način ljubav i ključ razumijevanja slobode, koja je nadalje svakako ključ razumijevanja postojanja zla u svijetu.

Zbog svoje ograničenosti i ne možemo u potpunosti razumjeti Božju ljubav koja ne poznaje granice. Zato nam je Bog objavio svoju ljubav u obliku koji možemo razumjeti, dao nam je primjer ljudske ljubavi zaručnika i zaručnice. Ljubav Isusa Krista prema ljudima se često uspoređuje s ljubavlju mladića prema djevojci. Krist je u Bibliji više puta prikazan kao ženik a Crkva kao Njegova nevjesta.

Kako se rađa ljubav između mladića i djevojke? Jednog lijepog dana ugleda mladić djevojku i osjeti naklonost prema njoj. Ona to u početku ne primjećuje sve dok joj se on ne počne udvarati. Prije nego udvaranje počne, ljubav je obično jednostrana, i mladića obično interesira hoće li djevojka odgovoriti na njegovu pažnju. Kada djevojka primijeti njegovu naklonost, mora odlučiti hoće li ju prihvatiti ili ne. Ona će o tomu vrlo pažljivo razmisliti i možda se posavjetovati s roditeljima ili prijateljicama. Ako shvati da može odgovoriti na njegovu naklonost i da ga može voljeti, uskoro će se oboje sastati i bit će to velika radost dva srca koja su se u ljubavi predala jedno drugom.

Pogledajmo na ovom primjeru, što je sve bilo potrebno da bi se rodila uzajamna ljubav?

Mladić se morao udvarati djevojci. Ako bi se umjesto toga pojavilo nasilje, prestala bi sva radost i ljubav, i umjesto toga došli bi bol i mržnja u srce. Po svemu sudeći, ljubav

počiva na slobodnom uzajamnom pristanku i ona apsolutno poštuje slobodnu volju obje strane. Uvjet za istinsku obostranu ljubav je sloboda i uzajamna odluka obje strane. Taj isti uvjet postavlja se u svim civiliziranim zemljama. I mladić i djevojka moraju javno posvjedočiti da su se slobodno odlučili na brak svojim "DA".

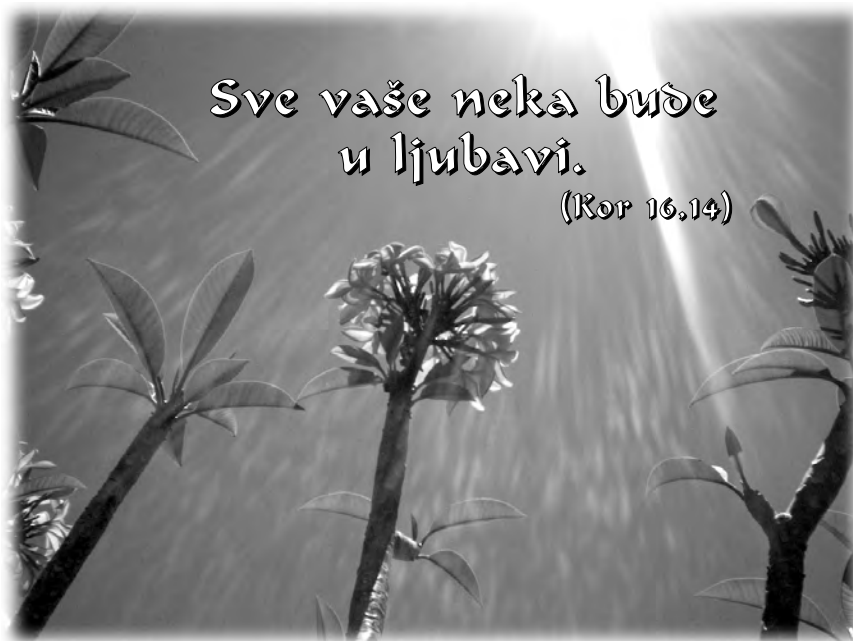
Zaključujemo iz ovoga da je za ljubav potrebna potpuna sloboda. Kad kažemo ljubav, ne mislimo samo na tjelesno sjedinjenje koje može biti posljedica strasti, nego na sjedinjenje tijela, duše i duha. Ako jedan od partnera primijeni silu, ubrzo prestaje iskrena ljubav i umjesto nje se javlja mržnja. Može se reći da je uvjet prave ljubavi potpuna sloboda koja dopušta slobodan izbor. Biblija uči da je sam Bog ljubav. Zato što je On ljubav, traži zauzvrat čistu i iskrenu ljubav s

naše strane. Samo ukoliko je uzajamna, ljubav može biti zadovoljena. Govoreći slikovito, Bog kao ženik se udvara nama jer želi zadobiti ljubav svoje nevjeste, Crkve. On nam ne može nametnuti ljubav, ne može nas prisiliti na ljubav, jer je to proturječno samoj prirodi ljubavi. Kao naš pravi prijatelj, Bog je učinio sve da nam posvjedoči iskrenost svoje ljubavi. U tom nastojanju poslao je na zem-

lju svojega sina, Isusa Krista, koji je postao čovjekom i uzeo na sebe dobrovoljno smrt da bi nas oslobodio krivice i okova grijeha. Nema veće ljubavi od te da tko položi svoj život za prijatelja. Isus Krist u svojoj ljubavi prema čovjeku čini još i više. On je položio svoj život za svoje neprijatelje i tako nam pokazao ljubav za koju čovjek nije bio sposoban.

U pokušaju da nađemo određenje Boga koje će biti nužno, ako se uopće na taj način može govoriti, svakako bismo prije svega izdvojili da je on ljubav. U prijašnjem primjeru smo zaključili da je sloboda nužna za ljubav. Tražeći isto tako nužnost u našoj volji, otkrit ćemo da je jedino sloboda nužna u volji. Čovjek je stoga biće obdareno slobodnom voljom kako bi mogao odabrati hoće li uzvratiti ljubav svom Stvoritelju. Iako je Bog ljubav, ipak čovjeku ostavlja mogućnost da mu je ne uzvрати. Bog i danas želi učiniti kraljevstvo ljubavi na zemlji, ali pri tomu uzima mogućnost odbijanja ljubavi. Za ljubav je potreban hrabrost, jer onaj koji prvi voli mora uzeti u obzir i mogućnost neuzvraćene ljubavi. Sasvim je jasno gdje je polazište zla u svijetu. Naime, u našoj izopačenoj volji koja više ljubi sebe nego Boga. Odbijamo ponudu najsavršenije ljubavi najljepšeg prosca, zarad prolazne truleži. Utoliko je naš grijeh težak, jer je ljubav Božja neizmjerena, te je i najveća kazna za grijeh pravedna, a dar spasenja samo milost dragoga Boga.

Goran Gregorić

Sve vaše neka bude
u ljubavi.

(Kor 16.14)

Upravljanje vremenom? Zvuči mi kao mnoštvo naslova koje možemo vidjeti na štandovima sajmova knjiga: "Kako biti dobar vođa?", "Upravljajte svojim vremenom", "Moć pozitivnog življenja", "10 koraka do uspjeha" itd. Zvuče doista primamljivo, međutim, što je dobro a što zlo u njima? Nedavno sam primio poziv na Radio Mariji vezan uz to da katolici "potajno" kupuju knjige drugih kršćanskih pokreta, pa čak i sekta, upravo iz neznanja. Otkuda sad to? Tragajući za uzrocima, naišao sam i na ovaj! Ljudi trče i trče za nepotrebnim stvarima, a kada sve to "nepotrebno" i dostignu, ne znaju kako izaći na kraj i svugdje traže odgovore! Žalosna je ta riječ "svugdje", jer pitanje organizacije vremena nije samo u materijalnom. Pogledajmo kako nas neki stresni posao može dovesti i do bolesti. I dok pišem ovaj tekst, samo mi kroz misli prolazi Isusova rečenica: "Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati. Ne budite dakle zabrinuti za sutra. Sutra će se samo brinuti za se. Dosta je svakom danu zla njegova" (Mt 6,33). Posljednja rečenica je iznimno značajna, jer nam govori koliko je zla u samo jednom danu. Stoga sam i izabrao ovu temu kao pomoć kako bi se to zlo iskorijenilo iz naše svakodnevnice i kako bismo bili slobodni kao djeca, a ne kao robovi. Po isteku ispitnog roka, zbrajam svoje dojmove i postavljam si pitanje je li uopće Božja volja da upravljamo vremenom ili pak da sve prepustimo Njegovoj providnosti. Odgovor, naravno, ne može biti crno – bijelo! Odgovor dajte sami sebi, nakon pročitaneog teksta.

Upravljanje vremenom nije pitanje izbora, nego je nužnost! Zašto ova tvrdnja? Loše upravljanje vremenom može se odraziti na duhovni život vjernika, jer ne ostavlja dovoljno vremena za molitvu i promišljanje. Budimo sasvim realni: kad smo umorni i stalno u trci, koliko možemo istinito procijeniti situaciju? Ako živimo uvijek u trci, kaotičnim i nesređenim životom, možda ljudima nećemo ostaviti ništa više do li krivu sliku Kristovih učenika... Realno gledano, jesmo li ispunjeniji kad radimo sa svojim talentima tj. onim što volimo i za što „imamo smisla“, ili kad radimo nešto što nije naše područje.

Katolici bi trebali imati prioritete, koji se značajno razlikuju od prioriteta onih koji su opterećeni oko zemaljskih stvari, kako nam kaže sv. Pavao u Fil 3,19. Međutim, ključna misao vodilja koja nedostaje svim gore navedenim knjigama je rečenica iz Očenaša: „Budi volja tvoja...“. Bog nam pomaže u cjelokupnoj organizaciji života, međutim u onoj mjeri u kojoj mu mi dopustimo!

Ima dovoljno sati u jednom danu! Često kukamo kao je premalo vremena, međutim, budimo svjesni još jedne činjenice: Bog nam je dao jasan razum, ali da ga koristimo! (Eh, kad bi samo studenti učili na vrijeme, ne bi bilo problema u ispitnom roku). Potrebno je poznavati tehnike koje su od nevjerojatne pomoći u "čuvanju" vremena. Sve je moguće stići: otići u kupovinu, učiti, mijenjati pelene djetetu, oprati kola, telefonirati, čitati e-mail poruke, popraviti vrata, ići na rođendane i pored svega toga imati

dovoljno vremena sjesti i razmisliti o svemu! Pa čak i izdvojiti sat vremena za dnevnu misu!

Jednostavna računica kaže da ako iz svakog dana izdvojimo 1 sat, što je 365 sati na jednu godinu, imat ćemo 9 tjedana dodatnog rada ili slobode! Činjenica je također da svi imamo puno posla, osobito u vremenu i ekonomskoj situaciji u kojoj se nalazimo, ali mi smo i danas na testu: hoćemo li biti kao Marta iz evanđelja, koja se previše brinula i nije imala vremena biti s Isusom, ili pak kao Marija koja je sjela do Isusa? Nisu ni one bile bogatašice pa da nisu morale ništa raditi. Tako da se ne može reći da su bile u boljoj situaciji od nas danas.

Samo vas Bog poziva na vašu pravu životnu zadaću. Sjetimo se, u životu ima PUNO ponuda! Međutim, sve nam ne koriste. Može li postojati bolji poslodavac od Boga? On te zna u dušu, zna što najbolje radiš, što ti najbolje paše, pa zašto onda ne pregovarati s Njim? Prečesto lutamo svugdje tražeći odgovore, ali to je gubljenje vremena. Njega treba pitati.

Deaktivirati vremenske bombe! Zvuči pomalo smiješno, zar ne? Ponekad i najbolje organizirane planove može zablokirati i najmanja sitnica svakodnevnice. Te se bombe deaktiviraju na razne načine: neke su u našoj kontroli, za neke je dovoljno samo da ih prepoznamo i odmah su deaktivirane, a za neke je pak potrebna strategija. Međutim, o tomu ćete više čitati u sljedećem broju.

Petar Gaković

Opcija a, b, c ili...

"Život se sastoji od toliko dijelova da je jedan uvijek prekratak", razmišljanje je uglednoga teologa i pisca današnjice. Svojim darom i umijećem, oslušivanjem svega onoga što nazivamo životom i odabranim riječima, prodire u dušu i misli. Čovjek nije isti. I ne može biti. A tako i glazba. "Mesija", "Juda Makabejac", "Stvaranje svijeta", "San ljetne noći". Prepoznamo autore. Majstor Händel, bečki klasik J. Haydn, romantični F. Mendelssohn – Bartholdy. Svijet ih slavi 2009. godine. I Subotica će!

Prepoznat je iznimni glazbeni talent, uvažavanje dara dobivenoga na dar poput stvaralačkoga i znanstvenoga Vidakovićeve duha. Sjetimo se i njega ove godine. Prava su inspiracija za stvaralački zanos vremena sadašnjeg ali i za naraštaje buduće! Gospodin im je pokazao put života. Svojim talentom imali su što za reći. Sigurno da nije bilo lako. Kao ni nama sada. Birali su, vagali, probijali se kroz životne poteškoće. Imali hrabrosti. Hrabrili druge i sebe najbolje koliko čovjek može. Nikomu od njih nije sve bilo onako kako su željeli ili zamislili.

Postaviti sebi dvije opcije a i b koje će olakšati prihvatanje jedne, pravo je umijeće. Primorani smo ponekada i na traženje opcije c, d... Odluke nisu lake. Često se sa njima 100% ne slažemo. Načiniti kompromis, popustiti, stati, raz-

misлити. Treba naučiti način kako usrećiti drugoga iz dana u dan. Čovjek je pravo blago a ne predmet kojega se uhvatimo kada nam zatreba. Teška i nimalo laka zadaća. Formula često neizvodljiva i recept koji je samo u nekim točkama jedinstven. U ostalima sami pronalazimo put. Poput anđela koji brinu. Nježan anđeo, osjetljiv, strpljiv, anđeo hrabrosti, harmonije, pažljivosti, razumijevanja. Anđeo tišine, vedrine, slobode.

Anđeo. Česta tema umjetničkoga izričaja. Susrećemo ih čitajući i retke Svetoga pisma. Ovako je govorio Isus: "Pazite da ne prezrete ni jednoga od ovih najmanjih jer, kažem vam, anđeli njihovi na nebu uvijek gledaju lice Oca mojega, koji je na nebesima" (Mt 18,10). Zapisana je uočena karizma nakon smrti jedne osobe. "Uvijek mu je bilo najvažnije ono što se u tom trenutku bavio", jer je djelovao s puno pažnje u različitim životnim segmentima. U potpunosti se predavao. Na to nas podsjeća anđeo predanosti. Vidimo to i kod djece. Cijelim bićem daju se onomu što u tom trenutku čine.

Interesantan je odabir misli za bolju i ljepšu 2009. godinu Zavoda za kulturu Vojvodine. "Pobrinite se da dobijete ono što volite, inače ćete biti primorani voljeti ono što dobijete" (G. B. Shaw).

Pobrinimo se da nam u vremenu u kojemu živimo, a kojega nismo mi birali, "čežnja za višim darima, bude najzvršniji put" (usp. 1 Kor 12,31 a). Ovdje, sada, danas. Drugoga puta nema.

Katarina Čović

Sjećanje na praižvedbu operete "Na vrbi svirala" dr. Josipa Andrića

U zimskom pokladnom vremenu, u mnogim kućama u Plavni čitaju se stari kalendari, gledaju stare fotografije, stariji pripovijedaju kako je bilo nekada, a neki se prisjećaju praižvedbe operete "Na vrbi svirala" dr. Josipa Andrića od 1. veljače 1956. godine. Josip Andrić je bio književnik, novinar, urednik, glazbenik, glazbeni kritičar, politički i gospodarski pisac i kulturni organizator, pa je ostavio puno tragova iza sebe. Nažalost, mnoga njegova djela su potiskivana i o njima se malo zna. Partitura operete "Na vrbi svirala" je izgubljena – ostao je samo libreto. Ipak, ostao je notni zapis "Plavanjskog kola" koje folklorni odjel HKUPD-a "Matoš" često izvodi.

Andrić je studirao kršćansku filozofiju u Innsbrucku i u svom cjelokupnom radu služio se kršćanskim načelima. Pisao je za katoličke dnevnik "Jutro" i "Hrvatstvo", afirmirao se u katoličkom listu "Riječke novine", a već 1921. postao je urednikom Hrvatskog književnog društva sv. Jeronima u Zagrebu. Uređivao je tradicionalni kalendar "Danicu" i surađivao u mnogim drugim listovima, a u Plavni ima nekoliko njegovih knjiga u kojima je iskazao svoj književni dar. Njegovo načelo u umjetnosti bilo je: crpiti iz naroda i vra-

titi mu to oplemenjeno – da ga obogaćuješ!

Malo je poznato da je Andrić osim brojnih glazbenih djela pisao i opere. Nažalost, svoju četvrtu operu "Matoš", na libreto Gene Senečića i Bore Pavlovića nije uspio završiti. Na području crkvene glazbe Andrić je stvorio pedesetak kompozicija počevši od prve "Ave Maria" za mješoviti zbor i orgulje iz travnja 1910. sve do najnovije skladbe "Te Deum" za mješoviti zbor i orgulje, iz ožujka 1954. Tu su dvije Mise, jedna iz 1913., a druga nedovršena iz 1946., zatim niz Marijinih pjesama, pa razne molitve uglazbljene većinom za solo – glas i orgulje ("Oče naš", "Zdravo Marijo", "Zdravo Kraljice", "Pod zaštitu Tvoju" itd.). Slijede potom "Tri psalma" za solo-glas i orgulje, više svetačkih pjesama ("Sv. Petru. i Pavlu", "Sv. Petru Fourieru", "Bl. Nikoli Taveliću", "Bl. Marku Križevčaninu", "Bl. Ozani Kotorki", "Svetoj Bernardici", "Slavenskim apostolima" itd.), a nedovršena je kantata "Stabat Mater" za ženski zbor i orgulje.

O ovom velikom stvaratelju i čovjeku jednom prigodom, nakon

njegove smrti, Mara Švel-Gamiršek je u trenutku pjesničkoga nadahnuća izrekla duboku misao: *Doktore Andriću, bojim se nikad više nećemo rasplesti širok šokački razgovor. Jer i kad prođem kroz crna vrata smrti, kako da Vas nađem u carstvu duša? Kako da do Vas stignem, kad vjerujem da su ondje gdje ste Vi samo pravedni, dobri, mudri, veliki i smjerni?*

Zvonimir Pelajić

Zasadi u svoje srce

Dragi čitatelji! Nova godina donijela je ponegdje nove predsjednike, ponegdje nove zakone – u Hrvatskoj, npr. o zabrani rada trgovina nedjeljom. Bez želje za kritiziranjem i polemiziranjem mora li i smije li se uopće nedjeljom raditi i zbog “vrste posla” propustiti sveta Misa, čovjek se mora zapitati što nedjelju čini nedjeljom i bez čega nedjelja ne može biti. Nedavno sam pročitala narodnu izreku “Kakva nedjelja, takva vječnost!” Uzmimo da je istinita. Zapitala sam se, kakva je naša nedjelja?

Uzdahnula sam, malo se ražalostila, dala sebi par ideja ☺, “izružila” se (dobro, ne baš previše) zbog predugog ispijanja kavi- ce s Ladislavom i maženja s djecom umjesto pravljenja raznolikijeg ručka (“na vrijeme”, molim lijepo!) i čitanja religiozne književnosti, bar polsatnog meditiranja i molitve i odlaska u posjet ili dočekivanja gostiju! Onda sam se vratila na pitanje i shvatila kakvu nedjelju (takvoj se i vječnosti žarko nadam i već radujem!) živim: NAŠA NEDJELJA – živim je skupa s mužem i djecom, onako kako i oni i ja to želimo! I, naravno, ne propuštamo svetu Misu...☺ “Danas, dakle, spoznaj i zasadi u svoje srce: Jahve je Bog gore na nebu i ovdje na zemlji – drugoga nema. Drži njegove zakone i njegove zapovjedi koje ti dajem danas da dobro bude tebi i tvojoj djeci poslije tebe; da dugo poživiš na zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, daje zauvijek” (Pnz 4,39–40) Ove riječi iz današnjeg čitanja Božanskog časoslova uputa su i utjeha, hrana i lijek. /Ivh/

novi feminizam

Jeste li pristaša i želite li biti djelatnik/ca novog feminizma?

“U kulturalnom zaokretu u korist života, žene imaju jedinstven i možda odlučujući prostor misli i djelovanja: na njih spada da postanu promicateljice ‘novog feminizma’ koji, bez upadanja u napast oponašanja modela ‘muškosti’, zna prepoznati i izraziti istinski ženski genij u svim očitovanjima društvenog života u svrhu potpunog nadilaženja svakog oblika diskriminacije, nasilja i iskorištavanja” (papa Ivan Pavao II, EV 99).

Ivan Pavao II. je pred četrnaest godina uvidio potrebu i pozvao žene da budu začetnice jednoga novog strujanja koje će ponovno otkriti i znati vrednovati duboki odnos između žene i života te ih pozvao da pomire čovječanstvo sa životom. (...) Naša sloboda se ne sastoji u tome da mijenjamo prirodne zakone nego da ih poštujemo. Poštivanje različitosti među spolovima nije diskriminacija nego odgovorno ponašanje u skladu s postavkama ljudske naravi. Velika većina ljudi i danas uviđa suvislost prirodnih zakona i poštuje ih. Raduje, također, da su već mnoge žene diljem svijeta odlučile odgovoriti pozivu pape Ivana Pavla II., te da je u tijeku njihovo povezivanje i udruživanje u alijansu žena za život i obitelj. /Iz Poruke predsjednika Vijeća HBK za obitelj krčkoga biskupa Valtera Župana katolicima i svim ljudima dobre volje za XIV. dan života, 1. veljače 2009./

Proglas novog feminizma

U mnoštvu ljudskih odnosa postoji jedna duboka i jedinstvena povezanost: ona između majke i njezinog još nerođenog djeteta. Ako se usredotočimo na ovu povezanost, ako ženi pomognemo skrenuti pogled prema začetom djetetu, čuti njegov “nečujni” glas, vraćamo joj njezinu specifičnu ulogu one koja prihvaća život, one koja se brine za drugoga, prije svega onog slabijeg i nezaštićenog, na margini društva, najsiromašnijeg od siromaha, kako je majka Tereza definirala još nerođeno dijete. Ako se pak prekine ova povezanost, duboko se narušava jedna od najvažnijih ravnoteža koja stoji u samom temelju čovječanstva. Ovu povezanost, ponekad izvanredno hrabru, često proživljenu u tišini, više puta nadglasa buka nekolicine bučnih glasova koji zauzimaju radikalni stav protiv života, prisvajajući si pravo govoriti u ime svih žena.

Vjerujemo da je sazrelo vrijeme za novi feminizam

Kultura se mijenja i raste osobna, uvjereni, hrabra svijest sve sposobnija suočiti se s iščekivanim oslobađanjima u ženskom univerzumu: oslobađanje od laži o još nerođenom životu, oslobađanje od kulture smrti u kojoj je sve dopušteno, oslobađanje od krivih i zavaravajućih predrasuda o ženskoj emancipaciji, oslobađanje od kulturnih, društvenih, političkih, ekonomskih i pravnih prepreka, koje su se ispriječile između majke i djeteta. Uvjereni kako majčinstvo predstavlja društvenu vrijednost koju su institucije pozvane štiti, smatramo temeljnim:

- prihvatiti i poduprijeti žene ostavljene same u situaciji neočekivane trudnoće kako bi zajedno s njima omogućili zaštitu majčinstva i tako im jamčili slobodu da ne izaberu pobačaj;
- slijediti sve inicijative koje na kulturnom te nivou javnog mišljenja promoviraju zaštitu još nerođenog života.

/Olimpia Tarzia, predsjednica Svjetske alijanse žena za život & obitelj/

jedna slika - jedna priča

Ako . . .

Ako živim u besprijeckorno lijepoj kući sa svakom stvarčicom na svom mjestu, ali u kojoj nema ljubavi, ja sam kućepaziteljica – ne domaćica.

Ako imam vremena za čišćenje, poliranje i ukrašavanje, a nemam ljubavi, moja djeca se uče čistoći – ne dobroti.

Ljubav ostavlja čišćenje prašine u potrazi za dječjim smijehom. Ljubav se smije sićušnim otiscima prstiju na svježe očišćenom prozoru. Ljubav briše suze prije nego obriše proliveno mlijeko. Ljubav podigne dijete prije nego pokupi igračke. Ljubav je dar kroz iskušenja. Ljubav prekora, prigovara i razumije. Ljubav puže s bebom, tetura s mališanom, trči s djetetom, onda stoji po strani da pusti mladost da ušeta u odraslost.

Ljubav je ključ koji otvara poruku budućnosti dječjem srcu. /Nepoznati autor/

MALE MUDROSTI

Na sve negacije koje izrekne kroz život, Bog ima pozitivne odgovore...

Mi kažemo: "To je nemoguće"

Bog kaže: "Sve je moguće" (Lk 18,27)

Mi kažemo: "Preumoran/a sam"

Bog kaže: "Ja ću vas okrijepiti" (Mt 11,28-20)

Mi kažemo: "Nitko me ne voli"

Bog kaže: "Ja te volim" (Iv 3,16 i Iv 13,34)

Mi kažemo: "Ne mogu dalje"

Bog kaže: "Moja milost je dovoljna"

(2Kor 12,9 i Ps 91,15)

Mi kažemo: "Ovo ne mogu odgonetnuti"

Bog kaže: "Ja ću ispraviti tvoje staze" (Izr 3,5-6)

Mi kažemo: "Ja to ne mogu"

Bog kaže: "Ti možeš sve učiniti ..." (Fil 4,13)

Mi kažemo: "Nisam sposoban"

Bog kaže: "Ja sam sposoban" (2Kor 9,8)

Mi kažemo: "... nije vrijedno"

Bog kaže: "Bit će vrijedno" (Rim 8,28)

Mi kažemo: "Ne mogu si oprostiti"

Bog kaže: "Ja ti opraštam" (1Iv 1,9 i Rim 8,1)

Mi kažemo: "Nisam sposoban/a"

Bog kaže: "Ja ću ti ispuniti svaku tvoju potrebu" (Fil 4,19)

Mi kažemo: "Bojim se"

Bog kaže: "Ja ti nisam dao duh bojažljivosti"

(2Tim 1,7)

Mi kažemo: "Uvijek sam zabrinut/a i frustriran/a"

Bog kaže: "Sve svoje brige bacite na mene" (1Pt 5,7)

Mi kažemo: "Nemam dovoljno vjere"

Bog kaže: "Svakom sam dao mjeru vjere"

(Rim 12,3)

Mi kažemo: "Nisam dovoljno pametan/a"

Bog kaže: "Ja ti dajem mudrost" (1Kor 1,30)

Mi kažemo: "Usamljen/a sam"

Bog kaže: "Sigurno te neću ostaviti; nipošto te neću napustiti" (Heb 13:5)

(Sa stranica Župe Sv. Križa, Novi Zagreb)

St-Takla.org

za život: KAKO BITI PRIJATELJ

Bontončić za djecu u svakodnevnoj komunikaciji s "drukčijima"...

17. Ima djece koja uče teže i sporije. Nemoj dopustiti da im se druga djeca zbog toga rugaju ili ih nazivaju pogrđnim imenima, već im ponudi svoju pomoć u učenju.

18. Djeca rastu i razvijaju se. Neka postaju jako nemirna i ne mogu duže vrijeme usmjeriti svoju pažnju na zadatak. Imaj strpljenja s njima i pomozim im u svladavanju školskog gradiva.

19. Nemoj se hvaliti svojom snagom ili brzinom, a posebno ne pred djecom koja su bolesna ili imaju neku tjelesnu manu.

20. Ima djece koja se boje govoriti pred razredom, iako su sve dobro naučila. Pomozim im da se oslobode tog straha i vježbaj s njima kroz igru nastup pred drugima.

Izaberite u svom razredu dežurne "anđele čuvare" za svako bolesno dijete ili za dijete s teškoćama u razvoju. Svatko bi mogao nekom djetetu biti "anđeo čuvar" tjedan dana. Ako i ti imaš neku teškoću ili nedostatak, nemoj se toga sramiti, jer svakom nešto nedostaje.

protiv života: DJEČJI BB – SUZE ZA ZABAVU GLEDATELJA

Scenarij najnovijeg reality showa na britanskoj televiziji "Dječaci i djevojčice sami": U šest kućica u Cornwallu u Velikoj Britaniji zatvoreno je dvadesetero djece, svi u dobi od 8 do 11 godina, prepušteni sami sebi. Roditelja nema. Sve njihove pokrete, reakcije, ponašanje prate kamere. Djeca plaču, mole da ih se pusti kućama, ali uzalud: sve događaje na ekranu prate roditelji koji ih u svakom trenutku mogu odvesti kući.

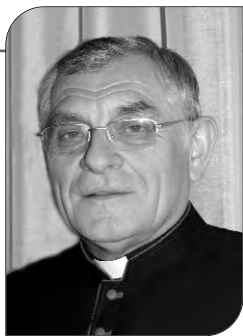

Britanska javnost se zgražavala i prije nego što je show stigao na male ekrane, jer su u javnost dospjele scene snimljene u kućama koje obiluju nasiljem i dječjim suzama (jedan dječak snimljen je u trenutku kad je zgrabio nož i krenuo s njime prema drugom dječaku, najstarija djevojčica neprestano maltretira ostale djevojčice ostavljajući im po kući "krvave poruke"...).

Braneći se kako ovaj projekt nije "u komercijalne svrhe" i da ima potpunu suglasnost svih roditelja, britanski Channell 4 objašnjava da show dopušta djeci da stvore svoja vlastita mini-društva,

organizirajući sve od ishrane do načina zabave. Kamera prikazuje djecu kako se svađaju oko spavanja i kuhanja, a – pošto se dijele u grupe – pojedinci bivaju "izdvajani". Tučnjave u emisiji ne smatraju fizičkim nasiljem, već ih opisuju kao "batine koje možete dobiti na svakom igralištu". Psiholozi ih nadgledaju, ali se također ne miješaju.

Doc. dr. sc. Gordana Buljan-Flander, ravnateljica Poliklinike za zaštitu djece grada Zagreba, kaže kako show "Djevojčice i dječaci sami" za nju nije ništa drugo nego emocionalno zlostavljanje djece: "Britanske socijalne službe snimanje tog show-a trebale su zaustaviti i postupiti ne samo prema medijskoj kući nego i prema roditeljima koji su pustili da im se djeca snimaju. Ovako, posljedice će biti goleme, i to ne samo za sudionike emisije nego i za onu djecu koja će te emisije gledati na televiziji. Takav sadržaj djeluje negativno na razvoj djece, potiče ih na neprihvatljivo ponašanje, propagira krive vrijednosti." S njom se slaže i dječja psihologinja Ivana Sabol: "Nedopustivo je da se djecu te dobi izdvoji i ostavi bez nadzora, jer djeca te dobi nemaju izgrađenu osobnost.

Piše: Stjepan Beretić

Somborski misionari i župnici u 17. stoljeću

Kroz 17. stoljeće područje današnje Subotičke biskupije obilaze ne samo biskupi, već i misionari. Među tim pastoralnim djelatnicima nalazimo i svjetovnog svećenika. Bosanski svećenik **Ivan Matković** poziva 1612. godine isusovce da se angažiraju u pastoralu bačke zemlje. On je obavijestio Svetu Stolicu da je kao svećenik dugo godina djelovao na području Bačke županije. Iz Matkovićeve pisma je očito da su bačke širine bile toliko napučene katolicima da bi u Bačkoj bilo mjesta i za djelovanje Družbe Isusove. Iz Bosne je u Bačku došao i svećenik **Šimun Matković**, koji je obnašao dužnost smederevskog vikara. On je 1622. godine misionario po Slavoniji i Bačkoj. U Bačkoj je upravljao župama Bač i Bunjevac. Kako je nepoznato mjesto župe Bunjevac, različiti autori je smještaju u različita područja. Mišljenja sam da je župa Bunjevac bila na području današnjeg Sombora. Nije mogla biti ni u Subotici, jer su tamo bili segedinski franjevci, ni u Baji, jer bi bila odveć daleko od Bača. Somborski župnik Ivan Juriga je držao da je župa Bunjevac mogla biti u somborskim salašima Gradina. Tamo je do danas sačuvana predaja o crkvi na mjestu koje se zove Klisa.

Franjevačka Bačka

Svakako je u 17. stoljeću u Somboru moralo biti puno katolika kad je samo beogradski biskup **Marin Ibrišimović** dva puta boravio u Somboru. Iako nema sumnje da su za vrijeme Turaka i neposredno poslije turskog ropstva franjevci bili jedini dušobrižnici na područjima koja su Turci zaposjeli, teško je ustanoviti vrijeme kad su započeli svoju djelatnost u Bačkoj. Istražujući pismohranu Svetoga Zbora za širenje vjere, hrvatski franjevac Beato (Stjepan) Bukinac je našao nepobitne dokaze da su franjevci u Bačkoj djelovali 1633. godine. Zna se da je Sveta Stolica vodstvo misija u pokorenim krajevima Ugarske i Hrvatske 1627. godine

povjerila **fra Marku Bandulajeviću**. Povjesničar Fermendžin također za sigurno drži da je upravo od te godine sigurno djelovanje franjevaca u Bačkoj. Od te su godine franjevci sigurno na čelu pastve među Dunavom i Tisom. U prilog tome ide i pismo s nadnevkom 10. rujna 1668. godine, koje su vjernici iz župe Baja, Bajmok i Sombor uputili Svetom zboru za širenje vjere u Rim. U tom pismu stoji da su te župe "oduvijek" vodili franjevci iz olovskog samostana. Nejasnoća ostaje i dalje. Je li svako to mjesto imalo svoga župnika, ili je jedan župnik opsluživao sva tri mjesta?

Sombor u 17. stoljeću

Po nalogu budimskoga paše znameniti turski putopisac Evlija Čelebija je u svom putopisu opisao nekoliko sandžaka. Tako je 1666. godine opisao i mjesto Sombor. Sombor je imao svoju tvrđavu, svoga dizdara (zapovjednika grada), vojničku stražu. Za borbu je Sombor mogao dati 2000 vojnika kopljanika na konjima. Izvan zidina imao je Sombor 14 muslimanskih bogomolja. Mjesto je imao 2000 obiteljskih kuća. Među rajom Čelebija izričito tvrdi da nema Mađara, nego da raju čine isključivo "Vlasi kršćani". U Somboru su bile i dvije medrese (muslimanska srednja vjerska škola), dva derviška samostana i šest osnovnih škola. Čelebija je Sombor doživio i opisao kao izvanredno bogato mjesto.

Župljani somborske župe u 17. stoljeću

Iz izvještaja beogradskog biskupa Marina Ibrišimovića Svetom zboru za širenje vjere, gdje stoji da je spomenuti biskup u Somboru 23. i 24. listopada 1649. godine imao 137 krizmanika, te da su ti potvrđenici bili iz 30 obiteljskih zadruga, da se zaključiti da je u Somboru među Čelebijinim Vlasima-kršćanima bilo i katolika. Nema sumnje da je većina somborskih kršćana u 17. stoljeću

pripadala Pravoslavnoj crkvi. U vrijeme kad je Čelebi pisao svoju knjigu, u Somboru je zacijelo bilo još više kršćana, jer doseljavanje u Sombor nije prestajalo. Župljani tadašnje somborske župe su svakako samo Hrvati. Među Ibrišimovićevim potvrđenici-ma je bilo puno vjernika koji su 1664. godine doživjeli žestoke progone.

Fra Mijo Radnić - somborski župnik

Mijo Radnić (Mihaylo) je rođen u Kalači 1636. godine. Studirao je u Italiji i postigao naslov generalnog lektora. Živio je u Olovskom samostanu, gdje je obnašao i službu gvardijana. Godine 1678. postao je tajnikom, a 1681. kustosom bosanske provincije. Neko je vrijeme boravio u Rimu, da bi se u Bosnu vratio kao generalni pohoditelj. Nakon smrti provincijala, Mijo Radnić je i sam postao provincijalom bosanske provincije u razdoblju od 1685. do 1690. godine. Imao je velikih nevolja u provinciji zbog seljenja Hrvata iz Bosne u Podunavlje. Za vrijeme Bečkih ratova (1663.–1664.) mnogi su franjevački samostani u Bosni srušeni, četiri petine Hrvata katolika se iselilo iz Bosne. Većina franjevaca je bila već sa sjeverne strane Save. Mijo Radnić je navodno poticao iseljavanja iz Bosne. Mihovil Radnić je umro u Budimu 1707. godine. Franjevac Mijo Radnić nije djelovao samo u Somboru. Njegovo polje rada se prostiralo po velikom dijelu Bačke. Fra Mijo Radnić je pisao slovinsko-bosanskim jezikom. Kad piše latinski, kaže da piše illirico idomate. O tome piše dr. Ante Sekulić u knjizi *Bački Hrvati*, Zagreb 1971. na 37. stranici. Radnić je djelovao u Baču, Bukinu, Bunjevcu, Somboru i Baju. Bački su vjernici bili nezadovoljni Mijom Radnićem, pa su 1668. godine uputili pismo pisano bosančicom Svetoj Stolicu. U pismu se tuže na fra Radnića zbog njegove neodgovornosti. O tome piše Josip Butorac u djelu *Povijest katoličke crkve u Slavoniji*,

Piše: dr. Andrija Kopilović

Kršćani na zabavi

Poklade su. Priređuju se mnoge i različite zabave. Mene zanimaju principi kršćanske zabave. Bit ću zahvalna ako mi odgovorite.

S. E., Žednik

Postavili ste mi teško pitanje. Odgovorit ću rado koliko je to u mojoj mogućnosti. Ponajprije bih "ispravio" Vaše pitanje. Naime, ne postoji kršćanska zabava nego postoji zabava kršćana. Pridjev kršćanski pripada nekim drugim pojmovima, ali ne zabavi. Ne zato što je kršćanstvo protiv zabave nego stoga što se kršćanin zabavlja tj. slavi na jedan svjetovni način pa je pitanje zapravo koliko se on kao kršćanin u bilo kojem obliku zabave pronalazi, a da ostaje do kraja u normama kršćanstva. Čovjek je po naravi biće koje mora računati na datosti svoje naravi. Naša narav je sastavljena, kako Pavao često spominje: duh, duša i tijelo. Sve te sastavnice čovjekove osobe imaju svoju "pod-narav". Druge su vlastitosti duše, druge duha, a druge tijela. Ali čovjek dok je u ovoj "putujućoj" zemaljskoj naravi mora slijediti zakone te svoje naravi. Savršen čovjek zapravo ne postoji. To je bio samo Isus Krist i njegova majka Marija. Svi smo mi manje ili više savršeni. Jednako tako svi u svojoj naravi nosimo neizbrisivu težnju usavršavanja svoje naravi. Dakle, želimo biti savršeni. Savršenost je u stvari sklad. I to sklad baš te tri datosti: duha, duše i tijela. Raditi na sebi kao osobi je taj zadatak koji je nezaobilazan u formiranju osobe, a to je usklađivanje funkcija duha, duše i tijela. To nije nimalo lagan posao. Jedva to tko uspijeva. No, vratimo se Vašem pitanju. Čovjek je biće

Zabavu koja je susret, čine ljudi. Zabava u kojoj sudjeluju kršćani je kršćanska ako se poštuju načela ljudske naravi i kršćanskog morala. Ako smo toga svjesni, ne treba nam kršćanska zabava nego nam trebaju na zabavama kršćani.

koje je potrebno odmora. Jednako tako čovjek je komunitarno biće, a to znači da se doživljava kao biće zajednice i u zajednici. Zabava koju spominjete je u stvari spoj zajedništva i odmora. Sada je pitanje kako unijeti harmoniju duha, duše i tijela – dakle osobe – u komuni-

tarni odmor i zabavu. Zabava također ima svoje razine. Jedna razina više ispunja dušu, a druga tijelo. Dakle, prvi princip je u harmoničnost zabave koja odgovara složenoj naravi čovjeka. Što je ona harmoničnija s tim je bolja i ako hoćete kršćanskija. Kršćanstvo obogaćuje, a ne osiromašuje ljudsku narav. Uvijek treba postaviti pitanje i prije i poslije zabave – vraćam li se kući obogaćen ili oplijenjen. Je li to doživljaj punine koji je doprinio mojoj "harmonizaciji" ili je to nešto što me je povrijedilo, ranilo ili razorilo? Dakle,

Ne postoji kršćanska zabava nego postoji zabava kršćana. Pridjev kršćanski pripada nekim drugim pojmovima, ali ne zabavi. Ne zato što je kršćanstvo protiv zabave nego stoga što se kršćanin zabavlja tj. slavi na jedan svjetovni način pa je pitanje zapravo koliko se on kao kršćanin u bilo kojem obliku zabave pronalazi, a da ostaje do kraja u normama kršćanstva.

prije nego što se odazove na bilo koji vid zabave, kršćanin treba sebi postaviti pitanje što zapravo želi? Želja i nakana je pola odgovora. Drugo je što se događa u zabavi. I ovdje važi načelo da se zabavom ispunja cijeli čovjek. Ima li dimenziju obogaćivanja duha ili samo tijela? Zabava sama po sebi ne čini čovjeka, ali čovjek čini zabavu. Ovdje je odgovornost kršćana da unesu svoje "kršćansko ja" u zabavu. To bi bio drugi zadatak. Nakon odgovora što želim, slijedi drugo pitanje što ću doprinijeti

ma da Isusa ostavljaju vani kako bi im čuvao kola ili bicikle. To je šaljivo ali je i tužna istina da se u praksi tako događa. Treći princip o kojem govorimo je pristup zabavljača čovjeku. Naglašava li samo užitak kao vrhovnu normu zabave ili vrednuje čovjeka? Ugođaj i doživljaj su sastavni dijelovi zabave ali užitak kao vrhovna norma ne smije biti. Na tom području se upravo uvlači druga zamka u našoj praksi, a to je prisutnost alkohola i droge. Crkva niti je niti će biti protiv alkohola kao takvoga. Protiv droge svakako jeste. Međutim, upitno je treba li osjećaj radosti susreta i zadovoljstvo zajedništva "proizvoditi" umjetno. Zar je došlo vrijeme da se stvarno ne znamo radovati susretu i zajedništvu

bez "temelja" u pretjeranoj konzumaciji alkohola? Postoji opasnost kada se pretjera u alkoholu da čovjek gubi svoje temeljno dostojanstvo, a to je uporaba razuma. Pijan čovjek ne raspolaze više svojim razumom u mjeri moralne odgovornosti. Postaje neodgovoran, a time se odriče i svoga dostojanstva. Da ne govorimo o drogi. Konačno, četvrti princip je pitanje zdravlja. Peta zapovijed Božja nas obvezuje da ne škodimo tuđem, ni svojem zdravlju. Velika zamka za prekršaj ove zapovijedi na zabavama je upravo tzv. moda. Crkva će trajno podržavati radost, mir, velikodušnost, veselje, ljepotu i sve ostale vrednote, ali će se profitiviti u ime ljudske naravi svakom pomodarstvu u kojem čovjek gubi svoje dostojanstvo razgolićenošću, neukusom, nemoralom, izazovom i slično.

Dakle, iznio sam četiri principa i četiri pitanja. Što je onda odgovor? U zabavu koja pripada čovjeku ulazi čovjek. Zabavu koja je susret, čine ljudi. Zabava u kojoj sudjeluju kršćani je kršćanska ako se poštuju načela ljudske naravi i kršćanskog morala. Ako smo toga svjesni, ne treba nam kršćanska zabava nego nam trebaju na zabavama kršćani.

In memoriam

+ Marija Pfeifer (1922. – 2009.)

Odlaze roditelji koji su prenosili djeci živu vjeru.

Marija Pfeifer (rođ. Falcker) umrla je 22. siječnja u 87. godini života. Misa zaдушnica održana je u petak 23. siječnja u Odžacima. Predvodio ju je mons. Ivan Pénzes u koncelebraciji velikog broja svećenika i predstavnika Pravoslavne i Evangeličke crkve. Pokopana je na groblju u Baču.

Marija Pfeifer je rođena u Bačkoj Palanci 7. listopada 1922. godine. Imala je stariju sestru Anu. Proživjela je partizanski logor Gakovo i Bački Jarak. U logoru je bila od 29. studenoga 1944. do siječnja 1948. godine. U Bačkoj Palanci sklapa brak s Jakobom Pfeiferom. Suprug Jakob je imao posao u Plavni tako da im je zajednički život započeo u Plavni gdje im je dragi Bog podario četvero djece: **Katicu, Antiku, Marišku i Jakoba**. U Plavni žive do 1956. a potom se sele u Bač. U Baču sva djeca završavaju osnovnu školu te nakon toga svatko ide svojim putem. Tata Jakob je umro 1987. i sahranjen je u Baču. Najstarija kćerka Katica s obitelji živi u Baču, Antika sada ponovno živi i radi u Borovu-Vukovaru, Mariška je sa svojom obitelji preko trideset godina u Njemačkoj a sin Jakob je svećenik u Odžacima i Apatinu.

Što reći o mami Mariji? Svi su je zapamtili po vedrini i nasmijanom licu. Sve je uvijek radosno dočekivala i svakome je bilo drago boraviti u njevoj blizini. Naviru mi sjećanja na našu zajedničku molitvu krunice. Vlač. Jakob u svojem oproštajnom govoru, među ostalim, je naglasio: *Mama, hvala ti što si nas zajedno sa tatom naučila ljubiti Boga i ljubiti Crkvu. Vi nas niste samo učili moliti Boga, nego ste zajedno s nama molili. Niste nas učili da idemo u crkvu, nego ste s nama išli u crkvu... i za sve lijepo i dobro što ste nas naučili – hvala Vam!*

Stoga neka nam stariji budu uzor kako u životu na prvo mjesto treba staviti Boga. Ova majka je to doista činila i to do posljednjeg dana, kada je uz tihu molitvu krunice otišla svom Stvoritelju kojemu je sve činila iz ljubavi i predanosti.

Kristina R.

In memoriam

+ Marica Augustinov (1925. – 2009.)

Marica Augustinov, djevojački Šimunović, rođena je u Bođanima i krštena na Malu Gospu 1925. Udala se za Pavla Augustinova i s njim živjela u skladnom kršćanskom braku. Rodili su tri sina. Željko, najstariji sin, svećenik je Subotičke biskupije, srednji sin Tomislav je liječnik specijalist kirurg, a najmlađi Ivica ostao je u obiteljskom domu i dodvorio majku u bolesti. U obiteljskoj kući Augustinovich u Vajskoj svećenici i časne sestre bili su rado viđeni gosti. Domaćica ih je lijepim riječima dočekivala i ispraćala. Za sve njih se svaki dan molila Bogu. Preminula je okrijepljena svetim sakramentima u nedjelju 1. veljače 2009. Sprovodne obrede pokojne Marice Augustinov predvodio je subotički biskup mons. Ivan Pénzes u utorak 3. veljače u 15 sati na mjesnom groblju u Vajskoj. Tom prigodom na posljednji oproštaj od dobre svećeničke majke pored njenih najbližih i rodbine, došlo je puno mještana, potom vjernici iz župa u kojima je djelovao vlč. Augustinov, kao i desetak svećenika.

du. Među ostalim, on je istaknuo kako ga je pokojna Marica uvijek rado dočekivala i molila za njega i za druge svećenike. Otkako je izgubio svoju mamu, kako je posvjedočio, vlč. Josip je Maricu doživljavao poput svoje majke. Takvih molitvenih duša je malo, ali ih ima. Mi tugujemo zbog njezinog odlaska, ali se u isto vrijeme u nadi vjere smijemo i radovati njezinom spasenju, tj. što nismo izgubili moliteljicu, već se ona preselila kod Gospodina u vječnost, odakle njezina molitva postaje još moćnijom za nas koji smo ostali. "Okolo njezinog groba već svjetluca zora uskrsnog jutra. Ona je dovršila svoj križni put, i evo je kod petnaeste postaje, kod uskrsnuća" – tako je župnik poticao ožalošćene na životnu nadu u uskrsnuće. Zaključujući svoje obraćanje nazočnima i posljednji pozdrav pokojnici, on je pozvao nazočne da sve ono dobro što je pokojnica posijala nastave njegovati kako bi raslo i umnažalo se, te zahvalio dragom Bogu na daru pokojničina života kojim je obogatilo život župe Sv. Jurja u Vajskoj.

Nakon sprovoda mnogi od nazočnih su se uputili u mjesnu crkvu gdje je za pokojnicu služena sveta misa, koju je također predvodio naš biskup. Nakon mise najbliža rodbina, svećenici i biskup su se zadržali na župi na druženju uz agape. /Zv/

Zahvaljujemo našim darovateljima

Oprema za kupatila
kolpa-san®

Novi Beograd: Tošin bunar 224a, 011 260 99 20, Beograd: Bulevar Kralja Aleksandra 402, 011 240 73 71
Beograd: Zrenjaninski put 1, 011 20 85 460, Novi Sad: Rumenački put 11, 021 518 091
Zrenjanin: Vojvode Petra Bojovića 2, 023 581 590, Subotica: Banijska 2, 024 547 886

KAMENORESCI
Beogradski put 224a

SVE OD KAMENA
NOVA KAMENOREZAČKA RADNJA
NAJVEĆI IZBOR-NAJPOVOLJNIJE CENE

EV-PRO d.o.o.
SUBOTICA BEOGRADSKI PUT 72
TEL. 024/671-500
063/501-542

- veliki izbor granita i mermera u bojama
- izrada nadgrobničkih spomenika
- od prirodnog i veštačkog kamena
- izrada enterijera po zahtevu kupca od svih vrsta uvoznog kamena
- usluga rezanja i obrade kamena
- izrada stepenica, prozorskih klupica, stolova i
- sve što zamislite

**POVOLJNO SA GARANCIJOM
MOGUĆE ODLOŽENO PLAĆANJE**

Zahvaljujemo našim darovateljima

RENAULT

NAŠ SERVIS - VAŠA SIGURNOST

Ovlašteni Renault servis je svakako najbolji izbor za Vaš automobil. A razlozi su:

- kvaliteta koju nudimo
- garancija od 12 mjeseci na rezervne dijelove i popravku
- sigurnost
- osposobljenost, opremljenost i profesionalnost naših majstora

Dobrodošli!

AC VIDA KOVIĆ

Subotica, Braće Radića 53, tel. 024 553-567, 551-124

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica

Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Kafana - "Đuka"

Subotica,
Preradovićevo 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:

- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI

Posebno se preporučamo za organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

Vremena su teška. Svaka je pomoć dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.

Svake treće nedjelje u mjesecu
novi broj "Zvonika"

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

POLIKLINIKA

24000 Subotica, Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

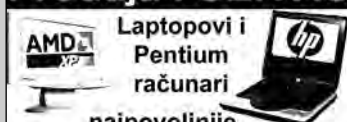
Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

H čitaonica
Hrvatska

**Čitajte tisak,
posudite knjige i
porazgovarajte
s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici**

Subotica, Ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10-14 sati
utorak, četvrtak 16-19 sati

Millennium
GSM Centar
Prodaja i SERVIS

Laptopovi i
Pentium
računari

najpovoljnije

Panasonic
KX-TC445

Chir

Mobilni

Gigaset
A-180

Klima
uređaji

house1

Klima
uređaji

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

ADSL Light

(mjereni promet)
Brzina - Cijena* Paket sadrži
512/64 - 799 dinara
600 MB**
1024/128 - 1499 dinara
1000 MB**
1536/192 -
1999 dinara
2000 MB**

tel: 555-765

ADSL Flat

(Neograničeni promet)
Brzina - Cijena*
512/64 - 1199 dinara
1024/128 - 1799 dinara

ADSL

1536/192 -
2399 dinara

www.tippnet.rs

TippNet

Subotica, Karađorđev put 2

*Cijene su bez PDV-a.
**U slučaju prekoračenja potrošnje, cijena dodatnih započelih 200MB je 120 dinara.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

• Karađorđev put 2, SUBOTICA
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED
SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

ONO ŠTO JE NEKAD BILO NEMOGUĆE SADA JE MOGUĆE!

U Subotici možete nabaviti:
misnice, štole, albe i rokete sve po mjeri;
košulje i birete, prvopričesnička
i ministrantska odijela;
svijećnjake, križeve za prvopričesnike
i krizmanike.

NOVO-NOVO

kaleži, tamjan i hostije

Sve informacije i narudžbe možete dobiti
u župnom uredu Palić
tel. 024/755-002

APZ pp. „Auto-Dan Z” d.o.o.
024/670-975 SUBOTICA, Beogradski put 29
024/55-44-25 Somborski put 11

prodaja skutera i bicikala sa
pomoćnim motorom marke

KEEWAY
PIAGGIO GILERA

Radio Subotica
Radio Subotica
Szabadkai Radio

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Kovač Dejan
MAJSTOR ZA IZRADU TRADICIONALNIH PAPUČA
PAPUCSKÉSZITÓ - MESTER

- BUNJEVAČKE - MAĐARSKÉ - ŠOKAČKE -

24000 Subotica,
ul. Dinka Šimunovića 10.
Tel.: 024/ 524-786,
Mob.: 064/ 14-62-103

ZANATSKA TRGOVINSKA RADNJA
Vi. Milica Pečerić, Trg žrtava fašizma 14
Mobilni: 064 201 56 12

Miss Exclusive

SVE VRSTE KROJAČKIH USLUGA
Radno vrijeme: Ponedjeljak - petak: 10 - 18
Subota: 9 - 13

HRVATSKI KULTURNI CENTAR
“BUNJEVAČKO KOLO”
Subotica,
Preradovićeva 4
Tel:
(024) 555-589

MONOLIT GRADNJA
Iršai Laslo

24000 SUBOTICA, Franje Kuhača 10, Tel.: 024/551-685
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

IZVOĐENJE SVIH VRSTA GRAĐEVINSKIH, ZANATSKIH
I INSTALATERSKIH RADOVA. PROJEKTOVANJE I NADZOR

SZTR

JULIJA-OPTIKA

KULTURA NOŠENJA NAOČALA
VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČALAMA!
24000 Subotica, Braće Radića 6
Telefon: 024/ 528-482

Radno vrijeme:
radnim danom:
9,30 do 12,00 i 17,00 do 19,00
subotom: 9,00 do 12,00

Prvi privatni i registrirani
dom za stara i nemoćna lica

“Sv. Katarina”
PALIĆ, Sutjeska 47
Tel. 024/603 640
Mob.: 063 577 350
064 122 87 55

U ugodnoj paličkoj pri-
rodi i zelenilu, u privatnoj
kući s lijepim dvorištem,
pružamo usluge, stručno i
odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih
lica; usluge medicinskih sestara;
liječničke i specijalističke usluge;
njegu starih i nemoćnih lica na terenu
(i u vašoj kući).

**Neka Bog blagoslovi sve
koji radom služe
braći ljudima!**

Hirvivo
Katolikus hetilap
Ára: 12 éimár Ajándékcsomag
1. évf. 1. szám 2002. 05. 19.

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA
“APOLONIA”

Radno vrijeme:
ponedjeljak,
srijeda i
petak
15 - 19 sati

utorak i
četvrtak
8 - 12 sati

subota
- po dogovoru

Igmanska 6, 24000 Subotica
mobitel: 063 533 318

CSALÁDI MAGAZIN

Hitélet

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474
Email: agape@eunet.rs

**Slušajte
Radio Suboticu
program**
na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz

Put Jovana Mikića 12
Tel: 024 55 22 00
Fax: 551-902

RADIO MARIJA
Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu

90,7 Mhz FM - SUBOTICA
102,9 Mhz FM - NOVI SAD

www.suboticka-biskupija.info

URED HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA
Subotica, Preradovićeva 4
Tel: (024) 556-898 i 553-818

FESTIVAL HRVATSKIH DUHOVNIH PJESAMA "HOSANAFEST"

U organizaciji *Povjerenstva za pastoral mladih Subotičke biskupije* u prvu nedjelju rujna održava se u Subotici Festival hrvatskih duhovnih pjesama - "Hosanafest". Festival je natjecateljskog karaktera. U tu svrhu Organizacijski odbor Festivala raspisuje

NATJEČAJ za prijem skladbi za Hosanafest

Natječaj je otvoren od 01. 02.
i traje do 01.04.

Podrobnije informacije o uvjetima
natječaja i prijavama potražite
na sljedećoj internetskoj stranici:

www.hosanafest.suboticka-biskupija.info.

Napomena: Autori slanjem skladbe na natječaj jamče za njezinu originalnost, te daju svoju suglasnost za izdavanje skladbe na festivalskom CD-u. Naknadno utvrđivanje neoriginalnosti skladbe povlači za sobom sankcije određene pravilnikom "Hosanafesta". Prijavljene skladbe ne mogu se povući, niti će biti vraćene.

Rezultati natječaja bit će objavljeni
20. 04. 2008.

na internetskoj stranici
HosanaFesta,

a moći će se naći u i drugim medijima.

Izvođači čije skladbe Stručno povjerenstvo uvrsti u program Festivala, trebaju studijsku snimku dotične skladbe, te njenu matricu dostaviti najkasnije do 20. 06. u tekućoj godini.

Redoslijed nastupa na "Hosanafestu" određuje festivalski Organizacijski odbor.

Radove slati ili dostaviti na adresu:

"HOSANAFEST"
Gajeva 2
24000 SUBOTICA, Vojvodina-Srbija
+381(0)25/482-496
ili na e-mail:
hosanafest@yahoo.com

Radosno očekujemo
Vaše sudjelovanje!
Organizacijski odbor "Hosanafesta"

Zaručnički tečaj u Subotici početak 2. 03. 2009. u 19,30 sati Harambašićeva 7

Tečaj je za sve one
koji se namjeravaju vjenčati
kao i za sve zainteresirane
starije od 18 godina.

Dan trudnica u okviru devetnice Sv. Josipa u crkvi Sv. Roka 15. 03. u 17,30 sati

Obljetnica smrti biskupa Lajče Budanovića Sveta misa zadušnica i molitva za duhovna zvanja u Subotičkoj biskupiji u crkvi Sv. Roka 16. 03. u 17,30 sati

Fotografije u ovom broju:

Zvonik,
Subotica.info,
Silvester Bašić

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
Sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: +381(0)24 554-896;
Fax: +381(0)24 551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković
glavni i odgovorni urednik
Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić
zamjenica glavnog
i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić
ročelnik Izdavačkog odjela
Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Vedran Jegić
fotograf

Uredničko vijeće:

Stjepan Beretić
Ladislav Huska
Vesna Huska
Franjo Ivanković
dr. Andrija Kopilović
mr. Mato Miloš
Lazar Novaković
Jakob Pfeifer
s. Blaženka Rudić
Željko Šipek

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Segedinski put 86, Subotica,
Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- direktnom dostavom na župe:

1450 din

- poštom:

1700 din: tuzemstvo (za više primjeraka slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati poštanskom uplatnicom na ime Mirko Štefković, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, s naznakom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati na biskupijski račun s naznakom Za Zvonik i to preko posredničke banke: za uplate u eurima: LHB Internationale Handelsbank AG., Frankfurt/Main, Germany, SWIFT:LHBIDEFF; za uplate u američkim dolarima: American Express Bank, LTD., New York, USA, SWIFT: AEIBUS33; za uplate u kanadskim dolarima: Bank Of Montreal, Montreal, Canada, SWIFT: BOFMCAM2; u našu banku: NLB Banka A.D. Beograd, SWIFT: CONARS22, na račun: IBAN: RS35310007080200263537, Rimokatolička vjerska zajednica - Biskupski ordinarijat, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, Srbija.

Proslava sv. Ivana Bosca u Mužlji

Dan medija na spomendan sv. Franje Saleškog u Beogradu

Molitva Zlatne krunice

Najlepše prelje na Velikom prelu 2009. u Subotici

Uredništvo Zvonika na Prelu

Dugo očekivani događaj: Otvoreње Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata

Stavi masku na svoje lice, ali ne i na svoje srce! Budi jedan dan u godini klaun sa zvoncima i gluparenjem, ali pazi da ne zapadneš u pijanstvo i razbludnost. /.../ Pridruži se mirno karnevalskom slavlju, ali ne zaboravi da poslije toga dolazi Korizma. Vrijeme kada valja svoj kruh i svoje bogatstvo podijeliti s milijunima koji umiru od gladi.

Phil Bosmans